KÜÇÜK MEHMETÇİKLER

ÜNVER ORAL

Ünver ORAL

Küçük Mehmetçikler

Çocuk ve Gençlik Romanı

3. Baskı

1. Baskı: 1983 Kültür Bakanlığı (10 Bin)

Küçük Mehmetçikler

Yazan
Ünver Oral

Yayın Yönetmeni
Oğuzhan Cengiz

Editör
Mustafa Erdem Kafkaslıoğlu

Kapak Tasarımı
Hüseyin Özkan

Mizanpaj
Sabahattin Kanaş

Baskı / Cilt
Sembol Basım
0212 554 23 53

İstanbul 2009

Kitabın Uluslar Arası Seri Numarası
(ISBN): 978-605-5965-90-7

TC Kültür Bakanlığı Sertifika Numarası
12460

bilgecan

Bilgecan, Bilgeoğuz Yayınları'nın tescilli markasıdır.

www.bilgecan.com.tr

İrtibat: Alemdar Mahallesi Molla Fenari Sokak 41/A
Cağaloğlu / İSTANBUL
Tel: 0212 527 33 65 - 66 Faks: 0212 527 33 64
e-mail: bilgi@bilgecan.com.tr

ÜNVER ORAL:

1937 doğumlu-lur. Yazıları, radyo oyunları yayınlandı. Konulu film senaryosu, tiyatro, Canlı Karagöz, Ortaoyunu, Kukla, Karagöz metinleri ve Karagöz belgesel senaryosu ile ödüller kazandı. Bir şiiri bestelendi, bir eseri TV. filmi oldu.

1961'den sonra Türk Halk (Gelenek) Tiyatrosu çalışmalarına ağırlık verdi. UNIMA (Dünya Kukla ve Gölge Oyunu Birliği) Türkiye Millî Merkezi'nin kurucu üyesidir. Yazdı, konferanslar verdi, kurs ve sergiler açtı, radyo-TV. programları yaptı.

Bazı kitapları: Karagöznâme (İş Bankası), Öp Hacivat'ın Elini, Cin İkizler (Kültür Bk.); Küçük Kuklacılar (Kültür Bk.), Kuklacı Kardeşler (MEB), Kiracı (MEB), Prenses Ve Çoban (Kültür Bk.), Barış Korkusu (Radyo Oyunları, M.E.B.), Lorel - Hardi İstanbul'da Ço-

cuklara Karagöz Hikâyeleri (MEB), Çocuklara Karagöz Şiirleri (MEB), Karagöz Park Bekçisi (MEB) Çocuklar ve Gençler İçin Halk Tiyatrosu Dizisi, Karagöz Boyama Kitapları, Karagöz Amca Hikâye Dizisi (12 kitap)6

Çalışmalarına, yenilikler yaptığı Karagöz ve kukla gösterilerine yurtiçinde ve dışında devam etmektedir. HALK TİYATROSU DERGİSİ'ni yayınlamıştır. Çocuklar ve gençler için KARAGÖZ dergisini hazırlamaktadır.

Birkaç Söz

Çocuklar ve gençler bir ülkenin ve milletin geleceğidir. O halde onlar için ve onlar tarafından yapılacak kültür-sanat çalışmaları ve onlar için yapılacak yayınlar ve özellikle dergi ile kitaplar çok önemlidir. Gelişme çabasında olan ve dostu bulunmayan ülkemizin nüfus çoğunluğu çocuklardan ve gençlerden meydana geldiğinden belirtilen konular daha da önem kazanmaktadır.

Onlar fidedir, filizdir. Beyinlerinin ve gönüllerinin korunması gerekir. Fakat bu korunma, şuursuz ve programsız yapılıyorsa, bu onların saf gönüllerinin ve sağlıklı beyinlerinin bir boşluk içinde olması sonucunu getirecektir. Ki bu boşluk da başkaları tarafından sessiz ve sinsi bir çalışma ile kolayca doldurulabilir.

O halde, çocuklarımızı ve gençlerimizi sadece zararlı veya en azından yararsız yayınlardan uzak tutmak yeterli ve akıllıca bir hareket değildir. Onlarla ilgili yayınlara değer ve önem vermek gerekir. Bu görev ise, ülkemizin geleceği olan bu özel okuyuculara sahip çıkmak

durumunda resmi veya özel kişi ve kuruluşların bu yayınlan yapması, yazarlan teşvik etmesi ile yazarlann da küçük ve genç okuyuculara vereceği bu hizmetin bir millî borç olduğunu hiç unutmaması şarttır.

Küçük Mehmetçikler ve **Ülkücü Ali** isimli çocuk ve gençlik romanlanmı bu düşüncelerle ve örnek de olması dileği ile yazdım. Bu ülkeyi seven ve geleceğini düşünen yazar ve yayınevlerimizin bu hizmeti ihmal etmeyecekleri inancındayım.

Bu eserlerimi yeniden hizmete sunan Bilge-Can yayınlarına teşekkür ederim.

Sevgilerimle

ÜNVER ORAL

SAVAŞ İÇİNDE BARIŞ GÜNLERİ

Takvimler 1919 yılını gösteriyordu ve Batı Anadolu'nun yeşillikler içindeki sevimli kasabalarından birisinde, sabahın ilk ışıkları ile hayat başlamıştı.

Kasaba, ormanlık bir dağın eteğinde idi. Bahçeli evler, caddenin iki yanına ve sokaklara dağılıyordu. Dükkânlardan başka, seyyar satıcılar vardı. Birkaç berber, çantaları ile dolaşıp dişçilik ve sünnetçilik de yaparlardı.

Çevre köylüler perşembe günleri kurulan pazarda getirdikleri çeşitli şeyleri satar ve paralarının bir kısmı ile ihtiyaçlarını karşılar, binek hayvanlarını da nallatırlardı. Bayrama yakın günlerde ise ayakkabı ve giyecek alırlardı. Bahçelerin sonundaki kasaba değirmeninde yakın köylerin buğdayları da öğütülürdü. Bazı aileler satmak için tahta tezgâhlarda çarşaf, bez, kilim, heybe dokurdu.

Haberleşme ve ulaşım imkânları gelişmemiş olduğundan, imparatorluğun başka yerlerinden haberler buraya da geç gelir, çoğu zaman hiç gelmezdi.

Kasaba halkının yansı Türk değildi. Onların ayrı ibadethaneleri ve okulları bulunuyordu. Türklerin çoğunlukta olduğu mahalledeki büyük cami yanında Türk çocuklarının mahalle okulu vardı. Kasaba çocukları birlik içinde oynarlardı. Okula gitmeyenler dükkânlarda çıraklık yapar, diğerleri babasına veya ev işlerine yardım ederdi. Aileler büyük bahçelere, tarlalara ve çeşitli hayvanlara sahipti.

Türk olmayanlar eğlencelerinde, dinî toplantılarında ve evlerinde içki kullanır ve içkilerini kendileri yaparlardı. Türklerin içki kullanmadığını bildikleri için dikkatli davranır, Ramazan'da görünür şekilde yiyip-içmezlerdi.

Türk mahallesindeki kahvehanede sonbahar ve kış akşamlan sohbetler yapılır; saz şairleri, okunan bir kitap veya misafir meddahlar dinlenirdi. Ramazan da ise burası çocuklarla dolardı. Çünkü teravihten sonra Karagöz veya İbişli kukla oynatılırdı. Bakkaldan aldığı karton Karagöz ve Hacivat'la arkadaşlarına gösteri yaparak kendini yetiştiren küçük sanatkâr Garip Ömer, artık sünnet düğünlerine bile davet ediliyordu. Onun en iyi arkadaşları ise Alparslan ve Fatih idi.

Alparslan demircinin, Fatih ise marangozun yanında çalışıyordu. İkisi de sabah dükkânlarını açar, etrafı düzeltir ve ustayı beklerdi. Fakat Alparslan bu sabah dükkânı açılmış buldu:

— Kolay gelsin Mahmut Usta! Geç mi kaldım?

— Ben erken geldim evladım!..

Alparslan sebebini sormadı ama bu cevaba sevinmişti.

Ustası onu çocuğu gibi sever ve söylenebilecek şeyleri saklamazdı. İş elbisesi ve deri önlüğü ile ustasınm yanmda çalışmaya o kadar'daldı ki, öğle olduğunu ezanla farketti. Fatih de kapıda görünmüştü:

— Mahmut Usta, yemeğe buyrun!

— Afiyet olsun, eve gitmem lazım!

Fatih ve Alparslan öteki dükkâna geçtiler. Bazı günler eve gitmez, birlikte yerlerdi. Marangoz Cemal Usta, güveç kebabının yanma ayran da yapmış bekliyordu.

Cemal Usta, ustası gelmediği için Alparslan'ın neşesiz olduğunu farketmişti:

— Bazı işler yemekten önemlidir evlat!

Alparslan başını salladı. Demek ki Cemal Usta'nın haberi vardı. Zaten iki usta da çırakları gibi birbirlerini çok sever, hürmet eder ve yardımlaşırlardı. İkisi de vatanına ve milletine çok bağlı idiler. Türklükleri ile iftihar ederlerdi. Okumayı sever ve arkadaşları ile sohbet ederken Türk tarihi, Türk edebiyatı ve Osmanlı İmparatorluğu hakkında konuşur, birçok şiiri de ezbere okurlardı. Cemal Usta'nın güzel sesine karşılık Mahmut Usta da saz ve ud çalardı. Yaz - kış demeden mûsiki toplantıları yaparlardı.

Bunları düşünürken Alparslan'ın aklına geldi:

— Hıristiyan çocuklar bana "Aslan" diyorlar ustacığım! "İsmim Alparslan!" diyorum. Bakışıp gülüşüyorlar.

Cemal Usta ikisine de baktı:

— Türk olarak ikinizin ismi de çok güzel evlatlarım! Alparslan, Türklerin Anadolu'ya yerleşmesi için Malazgirt'te kat kat kuvvetli düşmanı yenmişti. Fatih ise imkânsız sayılanı başararak İstanbul surlarında üç hilalli sancağımızı dalgalandırdı. Yirmi iki yaşında dünya tarihinde devir açtı.

Yutkundu ve heyecanla devam etti:

— İşte, siz, onların isimlerini taşıyorsunuz ve onların torunlarısınız! Oynadığınız çocuklar, kumandanlarımızın defalarca yendikleri milletlerin torunlarıdır. İsimlerinizi söyleyerek yenilgilerini hatırlamak istemezler.

Fatih kaşlarını çatarak söylendi:

— Beni de "Dülgeroğlu" diye çağırıyorlar. Sebebini şimdi anladım.

Alparslan, arkadaşını destekledi:

— Biz mahalle mektebinde sadece okuma - yazma ile dinî bilgiler öğrendik usta! Türklüğümüzü öğrenemedik ki... Hıristiyan çocuklar ismimizin anlamını bizden iyi biliyorlar.

Cemal Usta başı ile tasdik etti:

— İmparatorluğun her yerinde, bütün çocuklarımıza Türk'ün kim olduğunu Türklüğün ne olduğunu anlatabilseydik!

Barbaros'un denizlerde üç hilalli imparatorluk sancağını nasıl şerefle dalgalandırdığını, Kanunî Süleyman'ın krallara nasıl etek öptürdüğünü doya doya dinletebilseydik...

Üçü de çok anlamlı bir sessizlik içinde bir süre düşündüler. Tezgâh temizlenirken Cemal Usta sabredemedi:

— Biz Osmanlı olduk ama onları Osmanlı yapamadık! Rahatça yaşadılar ve Türklüğü hançerlemek için imparatorluğun kötü günlerini kolladılar.

Kapıda durmuş olan Mahmut Usta birden gürledi:

— Onlarla birlikte ismimiz Osmanlı bile olsa, Türklük bir yüce ve kutsal ülkü ateşidir. Küllenir ama onu söndürmeye kimsenin gücü yetmez Cemal!

Alparslan ve Fatih heyecanlandılar. Mahmut Usta gözlerini bir an yumdu ve devam etti:

—O ateş küllenmese imparatorluk bu kötü hallere düşmezdi. Kasabamızda barış var. Çünkü barut kokusundan çok uzaktayız. Fakat biz de asker gönderiyoruz. Sadece biz, Türkler...

—Haklısın! Türk veya Müslüman olmayan Osmanlılar, imparatorluğun parçalanmasına yardım ediyorlar. Ama unutuyorlar... Külleri savurup Türklük ateşini tekrar yakacağız!

Cemal Usta ona hak verdi:

— İmparatorluk içinde yaşayanları savunmak hep Türklerin vazifesi... Türk olduğumuzu, Türk'ün kim olduğunu unuttuk... Türk kalmanın şart olduğunu ne yazık ki iç ve dış düşmanlarımız birlikte tepemize çullanınca kavrıyoruz. İş - işten geçmiş oluyor.

Mahmut Usta, arkadaşının susması üzerine acı bir sesle söylendi:

— Bütün dünyaya, bütün insanlığa barış, eşitlik sevgi ve adalet getirdik! Olmadı... Bu yüzden kendi vatanımızı kaybetmek tehlikesi ile karşı karşıyayız.

Cemal Usta, gözlerini bir yere dikip kalmıştı:

— Sırtına Torbasını atıp helallaşan çocuklarımızın ne zaman döneceğini, hangi cephede savaştığını, bilmiyoruz! Yaşadıklarını da...

Bu kısa konuşmalar bile Fatih ve Alparslan için çok faydalı olmuştu. Artık olaylan iyi düşünebilecek ve değerlendireceklerdi.

Az sonra herkes işinin başmda, fakat hepsinin aklı konuştukları konuda idi. Heyecanlı fakat üzüntülü idiler. Kasabada ise barış, yine barış vardı.

TÜRK'E
TÜRKLÜK
YARAŞIR

Günlerden sonra... Havalar güzeldi ve çocukların neşeli oyunları devam ediyordu. Alparslan ve Fatih, ustalarının konuşmalarını düşünüyorlardı. Akıllarına sorular takılıyordu, aralarında yeni şeyler konuşuyorlardı. Bu konuşmalara kulak veren ve sorular soran çocuklardan bir grup meydana gelmeye başlamıştı. Birlik içinde daha kuvvetli olduklarını kavrıyorlardı. Garip Ömer hepsinden heyecanlı idi.

Fatih ve Alparslan yeni sorular için fırsat kolluyor fakat Ustaların yüzü gülmüyordu. Bugün beraber yemek yiyorlardı. Cemal Usta, yemeğin sonunda Fatih'e seslendi:

—Sana kötü birşey olsa kim üzülür evlat?

—Tabii annem ve babam!..

—Ya onlara birşey olursa?

— Ben!..

Cemal Usta gözlerini büzdü:

— Millet de çok büyük bir aile gibidir, öyle olmalıdır. Her aile iyi yaşamak için nasıl uğraşırsa... Milletler arasında da böyle bir yarış vardır. Geri kalan millet zayıflar, zayıflar ise kuvvetliye yem olur.

Mahmut Usta başmı sallayıp ekledi:

— Türk, vatan toprağını ana, devletini baba bilir. Millet, hür değilse öksüz demektir. Bunun için her Türk, istiklal sembolü bayrağı uğrunda canını vermekten çekinmez.

Cemal Usta devam etti:

— Milletler arasındaki bu yarışta Türk milleti hep baştaolmuştur. Bu sebeple Türkleri yok etmek için bütün devlet ve milletler defalarca birlik olmuş fakat başarılı olamamışlardır. Tarih, Türk'ün Türk'ten başka dostu olmadığını göstermiştir.

Cemal Usta yumruğunu sıkmıştı. Sesini alçaktı:

— Arkadaş olun, oynayın, ahş-veriş yapın... Fakat ailenizden olmayanlara karşı daima uyanık ve akıllı olun!

Fatih fırsatı kaçırmadı:

— Türkler hiç yenilmez mi?

Cemal Usta böyle akıllıca bir soruya memnun olmuştu:

— Türklerin en çok savaştığı millet Çinlilerdir evlat! Bizi en iyi onlar tanır. Bir Çin kumandanı "Türkleri

mertçe savaşarak yenemezsiniz. içlerine ikilik sokarak onları birbirine düşürmelisiniz" demiştir. Çinliler ve sonra diğer milletler hep böyle yapmış ve zaman zaman başarılı olmuşlardır. Türk, er meydanında yenilmez evlatlarım!..

Alparslan da merakla sordu:

— Dün Mavri kızıp bize, "Topraklarımızdan gidin!" diye bağırdı. Cevap veremedik...

Bu sefer Mahmut Usta konuştu:

— Yoo... Susmak yok! Bu bir yarıştır. Bu yarış milletlerin varolma ve daha iyi yaşama yarışıdır. Türkler anayurtlarında kalsalardı, komşu milletler onları rahat bırakacaklar mı idi? Hem Mavri'ye sor bakalım. Bu topraklar daha evvel onların mı imiş?

Fatih ve Alparslan rahatlamışlardı. Bakıştılar. Bilgili olmak ne güzeldi. Diğer Osmanlı çocuklarından farklı olduklarını anlıyorlardı.

Mahmut Usta, sözünü tamamladı:

— Türkler bu yarışta hiçbir millete benzemezlerdi. İdaresine el koydukları topraklara eşitlik, adalet ve sevgi getirdiler.

Az sonra işe başlamışlardı. Alparslan, Mahmut Usta'nın ocaktan çıkardığı çeliği, küçük balyozu ile dövmeye başlamıştı. Vuruldukça kıvılcımlar sıçratan çeliği, soğudukça ocağa sürüyor sonra örste dövmeye devam ederek şekil veriyorlardı.

Alparslan'a çekiç ve balyozdan çıkan sesler mûsiki gibi gelirdi. Üstelik aldığı bol gıda ve düzenli uyku da

eklenince bu çalışmalar onu kasabanın en kuvvetli çocuğu yapmıştı. Çocuklar onunla güreş ve kavga yapmaya cesaret edemiyordu. Türk çocuğu olarak şimdi daha çok gururlanıyordu. Daha arzulu çalışmaya, yaşamayı daha çok sevmeye başlamıştı.

Alparslan düşünürken planlar da yapıyordu. Cemal Usta'nın ikazına uyarak, kendilerindeki değişikliği belli etmemek için çocuklarla oynarken daha çok gülüyor ve kavga etmiyorlardı. Nasıl hareket edeceklerini ve konuşacaklarını da ustalarına sık sık soruyorlardı. Çünkü kasabadaki Türklerin de yakında zor duruma düşeceklerini öğrenmişlerdi.

Bütün Türk çocukları ve gençleri de kendileri gibi herşeyi bilseler ve ona göre hareket etseler ne iyi olacaktı? Fatih öğrendiklerini Garip Ömer'e naklediyordu. Çünkü o, Hıristiyan mahallesinde oturuyordu. Oradaki Türk çocuklarını yetiştirmesi için bilgili olması ve liderliği ele alması şarttı.

Alparslan'ın bilgisi arttıkça merakı da artıyordu. Babası kendisine acaba Türklükten niçin bahsetmemiş, onu yetiştirmemişti? Bunun için kızıyor fakat sabrediyordu. Bir sebebi olmalıydı.

Alparslan'ın babası, kasabaya İstanbul'dan gelip yerleşmişti. Temiz giyinir, az fakat güzel konuşurdu. Bahçeli, iki katlı evlerini Alparslan çok seviyordu. Orada büyümüştü. Babası ise sokak kapısı yanındaki odayı dükkân gibi kullanırdı. Burada kitap ciltler, imza mühürü kazır, dilekçeler yazar ve elinden gelen çeşitli işler yapardı. Boş zamanında okur, yalnız kalınca yazı yazardı.

Kasabanın yerlisi olmadığından kimse onun daha önce ne iş yaptığını, hangi okulu bitirdiğini, kimin nesi olduğunu bilmezdi. Hatta bunların cevabını Alparslan da bilmiyordu. Fakat babası ona matematik, coğrafya, tarih ve diğer konularda birçok temel bilgileri öğretmişti. Bu yüzden kasabanın en bilgili çocuğuydu.

Körüğün üflediği ocaktan uçuşan kıvılcımlar arasında zaman akıp gidiyordu. Mahmut Usta cep saatine baktıktan sonra ocaktaki çeliği çıkarıp yandaki suya soktu. Su bir müddet fokurdadı, buharlar çıkardı ve sustu.

Mahmut Usta, bahçe aletleri, nal ve çivi, araba tekerleği, el aletleri, menteşe gibi şeyler yapardı. Çok iyi sanatkâr ve dürüst olduğu için komşu kasabalardan bile gelirlerdi. Hattâ hıris-tiyan müşterileri de vardı. Burada birkaç senedir çalışmakta olan Alparslan çeliğe şekil ve su vermeyi öğrenmişti.

Bu arada apdest alan ve temiz üstünü giyen Mahmut Usta ikindi namazı için bekliyordu. Alparslan da hazır olunca arka kapıdan bahçeye ve kereste deposundan marangoz dükkânına geçtiler. Bu, ilk defa oluyordu. Fakat Alparslan'ın merakı birden sevince döndü. Onu, İstanbul'dan dönen ve günlerdir görmediği babası karşılamıştı.

— Nasılsın oğlum?

Alparslan, Fatih'in de kapıda nöbetçilik yaptığını anlayınca heyecanından cevap veremeyip gülümsedi. Şaşkınlığı geçince sevgi ile bakmakta olan babasına atıldı. Elini öptü. Birbirlerine bir başka heyecanla sarıldılar.

Birlikte namazlarını kıldılar. Selim Bey kollarını daha çok açıp avuçlarını yükselterek duasını tamamladı:

— Türk adaletlidir, çalışkandır, ahlâk ve ilim sahibidir. Merhametlidir, merttir. Bu yüzden çok olan düşmanları, Türk'ün ahlâkını, vatan ve millet sevgisini zayıflatmak, fesat sokarak Türkleri birbirine kırdırmak için elbirliği ile ve sinsice çalışmaya devam ediyorlar. Yüce Tanrı'm, Türk, yardımına lâyıktır.

Son cümleyi sessizce fakat heyecanla tekrar etmişlerdi. Fatih ve Alparslan bakışarak yeni bir hisle ürperdiler. Selim Bey oturduğu yerde onlara döndü. Oğlu ile gözgöze geldiği zaman bakışları ıslaktı:

— Bu akşam mûsiki toplantısı yapalım!

Ustalar başlarını salladılar. Selim Bey bir müddet yere bakıp, hepsine zor gelen sessizlik içinde kalktı. Ağır adımlarla bahçe kapısına yürüdü. El salladı ve çıktı.

İşlerinin başına döndüler. Hepsi düşünceli ve suskundu. Saatlerin nasıl geçtiğini anlamadılar. Ustalar da bu akşam erkenden gidince dükkânları kapatmak Fatih ile Alparslan'a kalmıştı. Her zaman olduğu gibi güneş batarken elbiselerini değiştirmeye başladılar.

Alparslan arka kapıyı kilitleyip ocağın yanına gelince Fatih'in kendisini beklediğini gördü. Heyecanları geçmemişti. Birbirlerinin düşüncelerini okur gibi bakıştılar. Alparslan birden yumruklarını sıkıp kaldırdı ve hırsla söylendi:

— Biz Türk'üz! Fatih'in, Alparslan'ın, Barbaros'un, Yavuz'un, Sinan'ın, Yunus'un, Mevlâna'nın torunuyuz.

İkisinin de gözleri çakmak çakmaktı. Birbirlerine atılıp kucaklaşıp kapıya yürüdüler. Fatih duraladı:

— Şey, duymuştum ama... Barbaros, Yavuz, Sinan kim?

— Türk büyükleri... Babam söyledi. Yolda anlatırım.

— Kendimizi tanımıyoruz değil mi? Çok yazık!...

Alparslan başını salladı. Çıktılar, kapıyı kilitleyip ağır adımlarla ve konuşarak yürümeye başladılar. Onları bir sürpriz bekliyordu.

Selim Bey düşünceli idi. Yemekte bile konuşmadılar. Toplantıya gitmek için giyinen ve çıkmaya hazırlanan Selim Bey oda kapısında bir an duraladı, döndü ve Alparslan'a gururla baktı. Eli ile yanına çağırdı. Omuzlarından kavrayıp alnından öptü. Gülümsedi:

— Sen de gel oğlum!

Alparslan sevinçle, heyecanla başını salladı. İşte beklediği an gelmişti Babasının iki elini de öpüp ceketini almak için içeri yürüdü.

Az sonra yolda idiler. Selim Bey yine konuşmuyordu. Alparslan'a duyacağı bir sesle söylendi:

—Her işin ve her sözün uygun yeri ve zamanı olmalıdır. Hayatta bunu unutma oğlum!..

—Sözlerinin hiçbirisini unutmam babacığım!

Selim Bey cevap vermedi, oğlunun saçlarını okşadı. Yüksek duvarların yanından ilerlemeye devam ettiler. Alparslan ilk defa toplantıya katılacağı için her adımda heyecanı artıyordu. Babası ise sanki inadına yavaş yürü-

yordu. Penceresinden saz ve şarkı sesi yayılan evin kapısını çalarken kalbinin atışını duyar gibi olmuştu. İçeri girdiklerinde heyecanı geçmeye fakat merakı artmaya başladı. Üstelik başka çocuk da yoktu.

Mûsiki çalışmasına ara verilmiş, bu arada beklenenler de gelmişti. Boşalan ayran bardakları toplandıktan sonra odayı bir sessizlik kapladı. Herkes merakla Selim Bey'e bakıyordu. Selim Bey'in ise kaşları çatılmış ve dudakları gerilmişti. Odadakilere göz gezdirdi. Yutkunup acı bir sesle konuştu:

— Güzel haberler getiremedim. İmparatorluk çatırdamaya başladı. Düşman orduları sınırlarımızın içinde... Bu kötü sonucun sebebini biliyoruz kardeşlerim! Çünkü üç kıtaya ve üç denize yayılmış imparatorluğumuzun kaynağı olan Türklüğü önce ihmal ettik, sonra unuttuk...

Alparslan, babasının İstanbul'a, başka yerlere ve komşu kasabalara niçin gittiğini, Türklük ateşini yeniden yakmak ve vatan kurtuluşu için çalışan bir gizli teşkilatın bölge başkanı olduğunu artık biliyordu. Şimdi Selim Bey'in oğlu olmaktan iftihar ediyordu. Keşke kendisine de görev verilse idi. Konuşmayı dikkatle dinlemeye devam etti. Babası soğukkanlı idi. Bilgiler de verdikten sonra kasabada neler yapmaları gerektiği hakkında düşüncelerini açıkladı.

Konuşmanın peşinden birkaç şarkı çalıp - söylediler. Sonra toplantıya katılanlar ve Mahmut ile Cemal Usta söz alarak düşüncelerini açıkladılar. Yine etrafa bir müddet şarkı ve saz sesleri yayıldı. Toplantı bittiği zaman bazı kararlar da alınmıştı.

Alparslan babası ile dönerken hem üzüntülü hem sevinçliydi. Çünkü Türklüğün ve vatanın kötü durumunu, hem de kurtulmak için yapılan çalışmayı öğrenmişti. Köpek ve kurbağa seslerini dinleyerek evlerinin önüne geldikleri zaman, kasaba, gecenin karanlığı içinde kaybolmuştu.

CAN PAHASINA ÖNCE HÜR VATAN

Haftalar geride kalmaya ve mûsiki toplantıları sıklaşmaya başlamıştı. Değişik evlerde yapılan toplantılara Alparslan, Fatih ve Ömer de katılıyor, gözcülük de yapıyorlardı. Çünkü Türk mahallesinde aynı düşüncede olmayan aileler vardı.

Fatih, Alparslan ve Ömer güvendikleri Türk çocuklarına uygun zamanlarda, öğrendiklerini anlatıyorlardı. Şüpheyi çekmemek için, bu konuşmalar oyun bahanesi ile gözden uzak bahçelerde yapılıyordu. Aralarında yalandan kavga ettikleri bile oluyordu.

Kasabada gizli bir hazırlık, sessiz bir heyecan vardı. Fakat neşeli olan Hıristiyanlardı.

Bu arada dükkânlara gelerek Mahmut ve Cemal Usta ile konuşma yapanlar, haber getirenler, görev almak isteyenler artmıştı. Ustalar herşeyi Alparslan ve Fatih'in ya-

nında konuşmaya ve fırsat buldukça lüzumlu başka bilgiler vermeye başlamışlardı.

Bugün öğleden sonra da yorucu bir çalışma yapmışlardı. Mahmut Usta kızgın çelik parçasını suya sokup kum üzerine bıraktı ve kenara yürüdü:

— Gel evlat! Biraz dinlenelim!...

Mahmut Usta bıyıklarını düzeltti, çenesini sildi. Oturmuş olan Alparslan'a baktı:

— Ya... Birer Türk delikanlısı olmaya başladınız! Alparslan gururla doğruldu, Mahmut Usta iç çekti:

— Bir kasabada, sadece birkaç gencin Türk olarak yetişmesi çok acı... Aslında bütün Türk çocukları dürüst, çalışkan, akıllı ve cesurdur. Fakat bu meziyetler Türk kalabilmek için yetmiyor. Bak!...

Mahmut Usta iri parmaklarını açıp çok kuvvetli elini iki yana salladı:

— Hiç sesi çıkmadı! Şimdi sen iki elini birbirine vur bakayım! Gördün mü, nasıl sesi çıktı. Zayıflar birleşir kuvvet olur, kuvvetli yalnız kalırsa yok olur! Birlik demek teşkilât demektir. Birlik kendi kendine olmaz ve düşmanlar bu birliğin olmamasına çalışırlar. Fakat hareketsiz bir birlik de kendiliğinden yok olur. Onun devamlı bir kuvvetli olması için bir lider ve dâva lazımdır. İşte baban kasabamıza bir lider olarak geldi, Türklük ülküsünü getirdi ve teşkilâtı kurdu.

Alparslan, gözünü kırpmadan dinliyordu.

— Gizli çalışıyordu ve şüpheyi çekmemek için sana bile

Türklük hakkında bilgi vermedi. Çünkü çocuktunuz, oynarken ağzınızdan kaçırabilirdiniz. Tedbirli olmak için biz de aynı şekilde hareket ettik. Artık gizlilik bitti. Çünkü kasabamızda da Türk'ün ölüm - kalım mücadelesi başladı. Kasabamızdaki Türkler ne yazık ki hâlâ birlik içinde değil... Fakat baban da geldiği günkü gibi artık yalnız değil evlât!

—Ya evlât, babanın kıymetini iyi bil! Hâlâ birkaç kişiden başka kimsenin tanımadığı Selim Bey, millî bir kahramandır. Rahmetli anacığın bunu bilir ve her zaman destek olurdu.

—Sağol ustacığım! Sizleri dinlemek çok güzel... Öğrenmek, Türklük için faydalı olmak istiyorum.

—Haklısın evlât! Heyecan yetmiyor, bilgili olmalı... Baban gibi olamayız. Neyse... Karar verdik ki çocuklarımızın da teşkilatlanması zamanı gelmiştir. Bu akşam sizin evde mûsiki toplantımızı yaparken sizler de yan odada ilk toplantınızı yapacaksınız! Fatih gibi güvendiğin arkadaşlarına haber ver!

Alparslan sevincinden dayanamayıp ustasının elini öpünce Mahmut Usta da onu heyecanla bağrına bastı:

— Size de çok iş düşecek!

Mahmut Usta kendini zor tutuyordu. "Beni fazla konuşturma" manasına bir işaret yaptı. İşlerine yürüdüler. Alparslan için sanki dakikalar ilerlemiyordu. Ustanın öğlen olduğunu söylemesiyle Fatih'in yanına geçmesi bir oldu. Belli ki Cemal Usta da ona söylemişti. Birbirlerine atılıp sarıldılar.

Fakat Cemal Usta seslenmişti:

— Evlâtlar, tören yok!... Bazan birbirinizi tanımamanız bile gerekebilir. Alıştırın kendinizi, bu işler kolay değil! Başarılı bir mücadele için korkusuzca ama akılsızca ölmek yerine, cesur olarak sonuna kadar yaşamak daha önemlidir. Heyecanın geldiği yerden sabır, akıl ve soğukkanlılık gider.

İkisi de yere baktılar. Fatih başını kaldırmadan söylendi:

— Affedin Cemal Usta! Vatanımız ve milletimize faydalı olacağımız için sevinmiştik de, kendimizi tutamadık.

Cemal Usta başını parmağını salladı:

— Sevincinizi, heyecanınızı, üzüntünüzü değil, ne düşündüğünüzü bakışlarınızdan bile kimse farketmemeli... Bu kolay değildir ama başaracaksınız! Su uyur, düşman uyumaz...

— Söz veriyorum usta!

Büyüklerin öğütleri artık emir sayılırdı. Türklük için çalışmaya girmişlerdi. Ağırbaşlı olmalıydılar. Alparslan kaşlarını çatarak dimdik durdu:

— Başüstüne Cemal Usta!

Yemek için iki çırak evlerine birlikte gidip gelmemeye karar verdiler. Zor oldu, fakat üzülmediler ve dikkatli oldular. Öğleden sonra beklemedikleri bir çalışma başladı. Nereden ve nasıl geldiğini kimin olduğunu bilmedikleri birkaç tabanca ve tüfeğin tâmirine başladılar. Belliki

bu devam edecekti. Fatih ve Alparslan bu silahları ilk defa ellerine alıyorlardı. Ustaları bilgi de veriyordu.

Alparslan ve Fatih için en uzun gün bittiği ve elbiselerini değiştirdikleri zaman silahlar da temizlenip yağlanmış olarak hazırdı. Gecenin karanlık ve sessizliğinde bahçeden sahiplerine götüreceklerdi. Bugün iki usta kendi tabancalarını da elden geçirmişler, kuşaklarının içine yerleştirmişlerdi.

Mahmut Usta gittikten sonra Alparslan da çıkmaya hazırlanıyordu ki kapıda Fatih göründü:

— Haydi seni bekliyoruz! Alparslan şöyle bir baktı:

— Birlikte gitmeyelim!

Fatih, arkadaşına hak vererek ayrılırken seslendi:

— Oyun yerinde buluşuruz.

Alparslan oyalandıktan sonra çıktı. Belli etmeden duvarları, evleri, kapıları inceleyerek oyun yerine geldiği zaman Fatih'i Hıristiyan çocukları ile kolkola oynarken buldu. "Aferin!" diye mırıldandı. Çocukların kendisini farketmemesi üzerine neşeli bir şekilde aralarına katıldı. Fatih ise ona bakmıyordu.

Alparslan ve Fatih şüpheyi çekmemek için bazı konuşma ve hareketlere kızdıklarını belli etmeden gülüyor, haykırıyor, koşuşuyorlardı. Bir müddet oynadılar. Birlikte gitmemek için "işi olduğunu" söyleyerek önce Fatih ayrıldı. Alparslan ise yorulduğunu söyleyip kenara oturmuştu. Bu şekilde, oynayan çocukları da inceleme fırsatı buldu. Türk çocuklarını yenmek, zor ve gülünç durumlara sokup alay etmek için öteki çocuklar göz işaretleri ile anlaşıyor ve birlikte hareket ediyorlardı.

Alparslan şimdiye kadar farkedememişti, edemezdi. Hiç şüphelenmemiş, onlar hakkında kötü şeyler düşünmemişti. Beraber oynayarak büyümüşlerdi. Kavga ettikleri olurdu ama kardeş gibi çabuk barışırlar ve kin tutmazdı. "Ne kadar da iyi niyetli insanlarmışız!..." diye aklından geçirdi. Çocuklar dağılana kadar içlerinden ayrılmadı. Evleri yakındı. Bahçe kapısından girmemek için caddeye çıktı. Her hareketini düşünerek yapıyordu. Kapının ipini çektiği zaman akşam ezanı okunuyordu. Babası akıl edememiş olur muydu? Kapı açılınca tepede asılı çıngırak çalmıştı.

Odasında çalışmakta olan Selim Bey seslendi:

— Sen misin oğlum?

— Ben geldim babacığım! Hayırlı akşamlar!..

— Sana da yavrum, hoş geldin!

Çıngıraktan ayrı olarak Selim Bey'in kapıyı gören küçük bir penceresi de vardı. Alparslan, her zaman yaptığı gibi odaya girip el öptü:

— İyi misin babacığım?

Selim Bey onu yanaklarından öptü, bağrına bastı. Oğluna annelik de yapıyordu. Saçlarını okşadı, kokladı:

— İyiyim oğlum! Sen nasılsın bakalım?

Alparslan babasının göğsünden kendini çekti:

— Bugün benim en güzel, en sevinçli günüm babacığım! Sana lâyık evlat olmaya çalışacağım ve seninle iftihar edeceğim!

Selim Bey oğluna tekrar sarıldı:

— Dünyaya şan vermiş, krallara diz çöktürmüş en büyük milletin parçasıyız. Biz... Biz Türküz oğlum!

Baba ve oğul öylece kaldılar. Konuşmadan da birbirlerini anlamışlardı.

— Hemen sofrayı kur oğlum! Misafirlerimiz var!...

Alparslan unutmamıştı, üst katın merdivenlerine yürüdü. Annesinin ölümünden sonra ev işlerini babası ile bölüşmüşlerdi. Selim Bey yemek yapar, Alparslan da sofrayı hazırlar ve toplardı. Artık Alparslan da anlamıştı. Babası tehlikeli çalışmalarında rahat olmak için evlenmiyordu.

Yemekte belli ki Selim Bey gelecek olanlara yapacağı konuşmayı düşünüyordu. Alparslan da bunun için fazla şey sormamış, susmuştu. Az sonra ilk çıngırak duyuldu. Alparslan merdivenleri inmeye başlarken Fatih de içeri girmişti. Oturma odasına çıktılar. Fatih, Selim Bey'in elini öptü.

— Geldiğine sevindim oğlum! Arkadaşın yok mu?

— Alparslan uygun gördüklerine haber verir diye ben kimseye söylemedim Selim Amca!

Babası Alparslan'a baktı:

— Kimler gelecek oğlum?

— Babacığım, güvendiğimiz arkadaşlar var! Ama... Vereceğiniz bilgileri uygun şekilde biz anlatırız. Şüphe çekmeyiz diye düşündüm.

Selim Bey bir müddet yere baktı:

— İyi düşünmüşsün akıllı oğlum! Bu akşam Mah-

mut ve Cemal Usta'nın da çocukları gelecek... Sizinle beraber dükkân da çalışacaklar.

Fatih sevinmişti. Alparslan dudak büktü:

—Ya bağ - bahçe işleri ne olacak?

—Dedeleri, kadınları ve çocukları unuttun mu?..

Çıngırak sesi konuşmaları kesmişti. Kalktılar. Mahmut Usta, Cemal Usta, Hasan Ağa, İmam Salih Efendi aralarında neşeli şekilde konuşarak içeri dolmuşlardı. Arkada ise çocukları ve komşu kızı Şükrüye vardı. Şükrüye'nin hasta babası artık evden çıkamıyordu. Bekir Amca ve Süleyman Efendi'nin de gelmesinden sonra ilk şarkının saz sesleri sokağa yayılmaya başlıyordu. Pencereler özellikle açılmıştı. Cemal Usta'nın oğlu Hüseyin, Mahmut Usta'nın oğlu Ekrem, İmam Efendi'nin oğlu Kerim, komşunun oğlu İhsan ile Fatih ve Şükrüye, yer minderlerine oturmuşlardı. Şarkılara ilk ara verildiği zaman Selim Bey arkadaşlarına tek tek baktı. Herkes yutkunurken odada duyulacak bir sesle konuştu:

— Kıymetli arkadaşlarım! Kasabamız halkının karışık olması yüzünden Türklerin hepsi ile toplantılar yapmamız doğru olmaz. Burada bulunmayan arkadaşlarımızın vatan ve millet sevgilerinden şüphemiz yok. Onlar da çalışmalarımıza katılacaklardır. Buna rağmen kimse bilmemelidir. Küçük kasabamızda kendi halimizde yaşamaya devam ediyoruz. Türkler imparatorluğun savunması için sınırlara ve uzaklara gidiyor. Çoğu dönmüyor. Kasabamızda gençlerimiz kalmadı. Mısır - Cezayir ve Tunus'la birlikte Ku-

zey Afrika'yı kaybederi epey oldu. Peşinden Balkan Savaşı... Bulgarları ve Yunanlıları İstanbul'a yakın bir yerde durdurabildik. Aralarında anlaşmazlık çıkınca Edirne'mizi kurtarabildik.

Selim Bey duraklayınca İmam seslendi:

—Geçmişi hatırlamanın faydası var. Devam et Selim Bey!

—Bu yenilgilerden sonra Anadolu'nun bağrından tekrar toplanan Mehmetçikler, Çanakkale Destanı'nı yazarak, karada ve denizdeki üstün düşman kuvvetlerini perişan edip geri gönderdiler. Fakat Arapların yardımı ile güçlenen İngiliz askerleri karşısında Osmanlı ordusu, Irak, Filistin ve Suriye'yi de bırakmak zorunda kaldı. Evet arkadaşlarım!... Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırlan hızla küçülmeye başladı ve bu devam ediyor.

Alparslan ve arkadaşları da merakla dinliyorlardı. Selim Bey devam etti:

— Çanakkale Destanı, Osmanlı İmparatorluğu'nu kurtarmaya yetmedi. Mondros Antlaşması imzalanınca düşman donanması İstanbul'a girerek padişahın Dolmabahçe Sarayı önünde demirledi. Toplarını şehre çevirdi. Türk savaş gemileri ile Türk ordusunun İstanbul bölgesinde bulunan silah ve cephanesi de düşmana teslim edildi. Yetmemiş gibi bütün limanlara, istasyonlara, gemilere ve haberleşmeye el kondu.

Selim Bey'in sesi boğuluyor, dinleyenlerin ise üzüntüden yüzlerinde çizgiler titreşiyordu. Cemal

Usta'nın işareti ile yeni bir şarkı isteksizce çalınıp söylendikten sonra Selim Bey derin bir iç çekti:

— Sınırlardan ve düşmandan uzak olduğumuzdan sözde barış içinde yaşıyoruz. Kasabamızda Türk olmayanların savaş haberlerini çabuk ve doğru olarak öğrendiğini anladım. Şimdi son aldığım acı haberleri bildirmek zorundayım. Urfa, Maraş, Antep ve Adana bölgesine Fransızlar; Antalya ve Konya bölgesine İtalyanlar; Musul, Çanakkale, İzmit ve Samsun dolaylarına da İngilizlerin girmesinden sonra...

Selim Bey cümlesini tamamlayamadı. Bir müddet sustu. Odadakilerin ıslanan bakışları Selim Bey'in ağzına dikilip kalmıştı. Şükrüye'nin ağladığını ise sadece Alparslan farketti ve o da dudaklarını ısırarak önüne baktı. Odadaki ölüm sessizliğini yine Selim Bey'in titrek sesi bozdu:

— Ve kardeşlerim!... Sonunda Yunanlının güzel İzmirimizi pis ve kanlı çizmeleri ile kirlettiğini haber aldım. Karşılarına bir Türk genci çıkmış ve Yunan bayrağını taşıyan en öndeki askeri alnından vurarak ilk kurşunu atmıştır. Osmanlı hükümetince silâhları ve cephanesi alınan Türk askerleri ile halk daha sonra vurularak, dövülerek, dipçiklenerek, süngülenerek öldürülmeye başlandı. Yunanlıların şehire girişi ile, kasabamızda olduğu gibi yüzyıllarca Osmanlı olarak kardeşçe yaşayanların, Türklere karşı düşman ile birleştiğini öğrendim. Türklere yapılan hakaretleri size anlatamayacağım.

Bilmeliyiz ki; üzülmeye ve düşünmeye zamanımız yok... İstiklâlimizi kaybetmemek için elbirliği yapmalı ve herşeye hazır olmalıyız.

Selim Bey duraladı, kendisini dinleyen çocuklara baktı. Çünkü Şükrüye artık hıçkırarak ağlıyordu. Diğerleri ise kendilerini zor tutuyorlardı. Selim Bey yumruklarını sıkıp göğsüne bastırdı:

— Kardeşlerim! Gözlerimizdeki yaşın manası bambaşka! Bunlar aldatılmış olmanın, birbirimize yardım edememenin ve Yüce Türk milletinin tek bir dostu bile olmadığını bir daha öğrenmenin çaresizlik gözyaşları... Ama Anadolu'yu paylaşacaklarını zannedenlerin unuttuğu birşey var. Türk bir volkandır. Ne zaman, nasıl gürleyeceği bilinmez.

Selim Bey biraz daha konuştu. Orada bulunanlar düşüncelerini, bildiklerini söylediler. Tekrar sazlar çalmaya başladı. Kimsenin bilmemesi gereken konuşmalara ve kararlara sıra gelmişti. Selim Bey'in işareti ile Alparslan ve arkadaşları yan odaya geçip oturdular.

Alparslan sessizliği bozdu:

— Vaktimiz boşa geçmesin. Babam ve ustamdan öğrendiklerimi anlatayım. Arkadaşlar! Bu toprakların ekmeğini yemek, suyunu içmek, üzerinde hür olarak çalışmak, eğlenmek ve oynamak ne kadar güzel değil mi? Fakat bu topraklar sâdece tarla, bahçe, oyun yeri değil... Bu topraklar vatanımız! Vatan namustur, bayrak istiklâldir. Ne yazık ki şimdi vatanımız tehlikede...

Alparslan şimdi babası ve ustası gibi güzel konuşabiliyordu. Arkadaşları da heyecanla dinliyorlardı. O, babası ile nasıl iftihar ediyorsa, Selim Bey de oğlu ile iftihar edebilmeli idi. Ellerini ustası gibi birbirine vurdu ve onun anlattıklarını nakletti. Başka konuları da özetledi.

Tam karşılıklı konuşmaya dalmışlardı ki Selim Bey'in gelmesi üzerine ayağa kalktılar. Öteki odada tekrar sazlar çalmaya başlamıştı. Selim Bey oturmalarını işaret edip kendisi de oturdu.

— Evet çocuklar! Sıra sizinle konuşmaya geldi. Konuştuklarımızı dinlediniz. Sizden ilk isteğimiz ağzınızı sıkı tutmanızdır. Bildiklerinizi, duyduklarınızı, gördüklerinizi kimseye söylemeyeceksiniz. Başkalarının yanında bu konuları konuşmayacaksınız! Yabancı çocukları ve büyüklerini şüphelendirecek hareketlerde bulunmayacaksınız!...

Alparslan elini kaldırmıştı:

— Doğru hareket etmemiz için ne yapmalıyız?

— Güzel bir soru oğlum! Önce hiçbir zaman Türk olduğunuzu aklınızdan çıkarmayın! En büyük desteğiniz bunu düşünmeniz ve anlamanızdır. Heyecanlı olmak, sabrı ve doğru hareketi bozar. Soğukkanlı olmaya kendinizi alıştırın! Bilmediklerinizi aklınız ile destekleyerek düşünün! İnsanın kendine güveni olmazsa korkak, ve telaşlı olur.

Selim Bey, çocukların arzusu üzerine Türk milletinin binlerce senelik geçmişi olduğunu, anayurt Ortaasya'dan üç kıtaya nasıl ve neden dağıldığını, kurduğu devletleri ve imparatorlukları, yaptığı savaşları, yetiştirdiği büyük insanları kısaca anlattı. Osmanlı Devleti'nin Türkler sayesinde nasıl büyüdüğünü, sonra Türklüğünü unutan yöneticiler ve birliği içerden yıkmak isteyen düşmanların çabası sonucu parçalanarak bugünkü kötü duruma nasıl düşürüldüğünü açıkladı. Türklerin din ve ahlâk

özelliklerini, İslâmiyeti kendi istekleri ile kabul ederek bütün dünyaya yaydıklarını, millî sporlarını, aile yaşayışlarını ve gerekli diğer bilgileri anlattı. Çocuklar nefes almadan dinlediler.

Selim Bey soruları da cevaplandırdıktan sonra devam etti:

— Türk milleti gizli oyunlar veya üstünlükler karşısında yenilmişse de esir olmamıştır. Yeni devletler kurmuş, güçlenerek Türk'ün şânını devam ettirmiştir. Günümüzdeki tek büyük Türk devleti parçalanmaktadır. İç ve dış düşmanlar, onu yok etmek için işbirliği içindedirler. Fakat Türk'ün vatan sevgisi ve cesareti hiçbir millette yoktur. Onun için yeni bir Türk devletinin müjdesini bekliyoruz.

Çocukların yüzlerindeki acı ve üzüntü biraz hafiflemiş, bakışlarında umut ışıkları parlamaya başlamıştı. Selim Bey bile gülümseyebilmişti:

— İnanç herşeyin üstündedir. İnsanı ve milleti yenilmez yapar. En kötü zamanlarda Türk milletini bu güç birleştirir. Gelen haberlere göre düşmanlara karşı derhal çeteler kurulmuş, bazı bölgelerde savaşlar başlamıştır. Yakında kasabamız da top seslerini duyacaktır. Düşman yaklaştığı anda, kasabada yıllarca birlikte yaşadığımız komşularımızın gerçek yüzünü göreceksiniz! Uyanık ve hazır olmak zorundayız. Şimdilik bu kadar çocuklarım!.. Yakında ne yapacağımızı konuşacağız. Anlattıklarımı kasabamızın Türk çocuklarına öğretin!

Selim Bey kalktı. Çocuklar da kalktılar. Fatih arkadaşları adına el öptü:

—Çok sağolun Selim Bey amca!

—Siz de sağolun Türk çocukları!

Büyüklerin toplantısı da sessizlik içinde dağılıyordu. Alparslan arkadaşlarını yolcularken kendini daha güçlü hissediyordu.

ANADOLU CENNETİ DÜŞMANA CEHENNEM OLUR

Günler geçmişti. Selim Bey'in anlattıkları ortaya çıkmaya başlamıştı. Müslüman olmayan halk Türk dükkânlarından alış -verişi kesmiş, dostluk gösteren komşular birbirlerine bakmaz olmuş ve selamlaşmalar kesilmişti. Kasabada barış bitmiş, hıristi-yanların kilise toplantıları sıklaşmıştı. Düşman ordusu yaklaşınca onların da Türklere saldıracakları belli idi. Şimdilik cesaret edemiyorlardı. Askere alınmadıkları halde kasabadaki Hıristiyan gençlerin azaldığı da gözden kaçmıyordu. Çünkü bazıları gönüllü olarak düşman ordularına katılmışlardı.

Son habere göre Türk köylüleri yollarda tecavüze uğramış, soyulmuş, hayvanları alınmış ve işkence ile öldürülmüştü. Çevre köylüler kasabaya uğramaz olmuşlardı. Kasabada açıkça görülen bir gerginlik ve hazırlık vardı. Hava kararddıktan sonra kimse evden çıkamaz olmuştu.

Gündüzleri çocuklar bazan birlikte oynasalar bile bakışları ve konuşmaları değişmişti. Müslüman olmayan çocuklar aralarında oynamaya ve kendi dillerinde konuşmaya başlamışlardı. Heyecanla Yunan askerlerini bekliyor ve kucaklaşabilmek için sabırsızlanıyorlardı.

Kasabadaki bâzı Türkler de Selim Bey'in kararı üzerine bir tedbir olarak gizlice dağa çıkmışlardı. En ibret verici durum ise "dönme" (*) birkaç ailenin hareketleri idi. Eskiden Ermeni veya Rum olan bu aileler Müslüman olmaları için kimse tarafından zorlanmamış hattâ teklifte bile bulunulmamıştı. Buna rağmen, onlar da Türklere karşı olduklarını hemen belli etmişlerdi. Kasabadaki bazı Türkler, Müslümanlığı kabul ettikleri için onlara yıllarca büyük sevgi ve saygı göstermişler, yardım etmişlerdi. Hattâ bu Türkler, uyanık ve tedbirli olmaları için kendilerine yapılan son uyarıya kızmışlardı.

Günler kasaba halkı için çok zor geçmeye başlamıştı. Her an yeni bir haber, her an yeni bir hareket bekleniyordu. Müslüman olmayanlar, alaylı bakışları, kızgın hareketleri ile saldırı yapmaya hazır olduklarını saklamaz olmuşlardı. Türkler olgun ve sessiz olarak bekliyorlardı. Fakat bu sessizlik hazırlık yapmadıkları anlamına gelmiyordu. Mûsiki toplantıları daha gizli ve kalabalık şekilde, fakat sassız ve şarkısız yapılıyordu. Bu akşam da en uygun yerde bulunan Cemal Usta'nın evinde toplanılacaktı.

(*) Dönme: Din değiştiren kimse, aile veya toplum.

Alparslan ve Fatih, dükkâna daha erken geliyor ve yemek için eve gitmiyorlardı. Çünkü arka kapıdan içeri alınan silâhların tamiri ve bakımı için durmadan çalışıyorlardı. Cemal Usta tahta kısımlara yardım ediyordu. Dükkânları yine aynı saatte kapamışlardı.

Hıristiyan çocuklar çoğalmış, birkaç Türk çocuğu ise oyunu oturdukları duvar dibinden seyrediyordu. Fatih'ten az sonra gelen Alparslan teklif beklemeden oyuna katıldı. Hıristiyan çocuklar önce karşı çıkmadılar. Fakat sonra aralarında işaretleşip daha ileriye giderek kendi aralarında oynamaya devam ettiler. Fatih çok kızmıştı, arkadaşına baktı. Alparslan ise ayrılan çocuklara bakarak gülümsüyordu. Bu sırada Türk çocuklarından seyredenler ve oyun dışı kalanlar da dağılmaya başlamışlardı.

Fatih ve Alparslan yalnız kalmışlardı. Bakıştılar. Alparslan söylendi:

— Soğukkanlı ol kardeşim! Yanlış bir hareket yapmayalım! Zaten bu, onlarla son oyunumuz olacak...

Fatih "evet" manâsında başını salladı. Evlerine gitmek üzere yürüdüler. Oynayan çocuklar durup, korktukları iki Türk çocuğunun yanlarından geçişini seyrediyorlardı. Şimdi cesaretli idiler. Alaylı bakışlarla gülüşüp yüksek sesle kendi dillerinde konuşmakta idiler. En büyükleri olan Aristo ise yanındakilere güvenerek birden yere tükürüp Türkçe olarak bağırdı:

— Pis Türkler!

Fatih ve Alparslan onları biraz geçmişlerdi. Heykel gibi kaldılar. Aristo'nun sesini tanımışlardı. Daha ağır

bir hakaret olamazdı. Vücutları buz kesilmişti. Bir an duvarların, başlarının üstündeki ağaç dallarının dönmekte olduğunu zannettiler. Öteki çocukların da gülüşmeleri ve konuşmaları kesilmiş, bakışlarındaki alay kaybolmuştu. Büyümüş gözlerle bakıp kalmışlardı.

Alparslan ilk kızgınlığını, şaşkınlığını ve kararsızlığını atlattıktan sonra ağır bir geri dönüşle birkaç adım attı. Aristo'nun karşısına gelmişti. Durdu, gözlerini Aristo'nun gözlerine dikti.

Aristo ise karşıya bakmıyor ve yutkunuyordu. Suratı bembeyaz olmuştu. Arkadaşlarına güvenerek yumruklarını sıkmış ve kaldırmıştı. Vurmaya cesareti olmadığından savunma için bekliyordu.

Diğer çocuklar da heyecanla bakıyorlardı. Fatih ise kaldığı yerde ve yardıma hazır olarak yumrukları sıkılı bekliyordu. Asırlar sonra kasaba çocukları arasında ilk kavga başlamak üzereydi.

Alparslan etrafını gözden geçirip Aristo'ya gülümsedi. Çocuklar ve Fatih şaşırmıştı. Fakat Aristo'nun manâsını çok iyi kavradığı bu gülümsemenin peşinden Alparslan'ın duvarlara yankılanan haykırışı duyuldu:

— Biz Türkler, yeryüzünün erkekçe yenilemeyen en şerefli ve en eski milletiyiz! Biz Türkler, birçok hıristiyan kralına etek öptürmüş bir milletiz Aristo! Biz Türkler, senin devletine adalet ve senin milletine temizlik öğretmiş bir milletiz Aristo!

Aristo'nun yumrukları gevşemişti. Çocuklar ilk defa bir Türk çocuğundan duydukları bu konuşma üzerine

bakıştılar. Aristo ise yere bakıyordu. Sâdece dudaklarını oynattı. Alparslan kelimelere basarak sözünü tamamladı:

— Biz Türkler, birlikte yaşadığımız her çeşit millete eşitlik verecek kadar yüreği tertemiz, gönlü yüce milletiz Aristo!

Alparslan aynı şekilde dönerek ağır adımlarla Fatih'in yanına geldiği zaman yüzünde hakareti en iyi şekilde iade etmenin rahatlığı vardı:

— Bizim için Türklük başladı, onlar için Osmanlılık bitti.

Fatih de çocuklara bakarak gülümsedi:

— Ama cevabımız bitmedi!

Caddeye doğru birlikte yürüdüler. Karanlık basmaya, pencerelerde ışıklar yanmaya başlamıştı. Alparslan kaşlarım çattı:

— Evet cevabımız bitmedi. Onlar şimdi evlerine dağılacaklar değil mi?

Fatih dikkatle baktı:

— Yoksa... Aristo'ya birşey yapmayı mı düşünüyorsun?

— Küçük bir ders vermeyi! Sen git arkadaşım! Kimseye birşey söyleme! Ben onun nereden geçeceğini biliyorum ama o beni beklemiyor. Çok sürmez yemeğe de yetişirim, toplantıyada...

Fatih karşılık vermedi. Onun bu işi başaracağına inanıyordu. Evlerine giden sokağa döndü.

Alparslan dikkati çekmemek için önüne bakarak ve ağır yürüyordu. Kendi evlerini geçti, sonraki sokağa girdi, köşeyi döndü. Birkaç ev ilerledi, bir bahçe kapısının boşluğunda durdu. Tahmin ettiği gibi az sonra Aristo'nun ayak sesi duyulmuştu. Yanındaki Stavro da evine girince, Aristo acele adımlarla yaklaşmaya başladı.

Alparslan bekliyordu. Çıkardığı bıçak karanlığa rağmen elinde ışıldıyordu. Aristo da gelmiş ve kapı içindeki karaltıyı farkederek duralamıştı. Aynı anda Alparslan bıçağı göstererek seslendi:

— Burası sizin bahçeniz Aristo, gir bakalım!

Aristo öylece kaldı. Evlerinin penceresine, sonra karanlıkta parlayan bıçağa baktı. Sesi titriyordu:

— Ne istiyorsun Aslan!..

Alparslan bıçağın sivri ucunu Aristo'nun sırtında dolaştırdı:

— Yoo... Birşey istemiyorum, "Sen benden ne istiyorsun?" diye soracaktım? Burası sizin bahçeniz!.. Haydi içeri geç!

Aristo, ipi çekip açtığı kapıdan girdi. Alparslan da girip kapıyı örttü. Bu köşe iyice karanlıktı, fakat bıçağın keskin ağzı farkediliyordu. Bahçelerden köpek sesleri, ağaçlardan kuş sesleri duyuluyordu.

Aristo kekeleyerek mırıldandı:

— Senden birşey istemiyorum Aslan! Yine birlikte oynarız.

— Oyunlar bitti! Sen daha iyi biliyorsun! Şimdi bilip de söylemediğiniz asıl ismimi söyle bakalım!

Aristo hiç beklemeden fısıldadı:

— Alparslan!..

— Daha yüksek sesle ve üç defa söyle!..

— Bıçağın ucunu çek de söyleyeyim!

Alparslan bıçağı geri çekince Aristo ismi üç defa tekrarladı:

— Şimdi gidebilirim değil mi Alparslan?

— Biraz konuşalım! Hep Osmanlıyız biz...

— Tabii... Babam öğretmişti, Osmanlıyız!

— Fakat benim babam bize yeni birşey öğretti Aristo! Hani arkadaşlarının yanında söylemiştin ya... Biz artık Türküz Aristo!

Aristo'nun nefesi de kesilecekti. Alparslan bıçağı cebine koydu. Güldü:

— Seni arkadaşlarının yanında küçük düşürmek istemedim!... Bir Türk olarak nasıl insanlık yaptım değil mi? İsteseydim bu bıçakla seni orada gebertirdim. Korkma, birşey yapmayacağım! Bırakacağım seni Aristo! Yalnız söyle bana, o söylediğin kötü sözü kimden öğrendin?

—Kimseden duymadım!... Şey!... Söylersem'babam beni öldürür. "Ağzınızı sıkı tutun!" diye tembih ettiler, yemin ettirdiler!...

— Senin söylediğini kimse bilmeyecek!

— Kilisede papaz söyledi. Öteki anlattıkları aklımda kalmadı. Babam size kızdıkça hep söyler.

— Yeni ve çok silâhınız ve merminiz olduğunu biliyorum!...

Aristo şaşkınlıktan olduğu yerde sarsılmıştı:

— Kim söyledi?..

— Çok şey biliyorum Aristo!.. Her evde silâh var ama, en çok nerede saklı?

Aristo'nun eli ayağı titremeye başlamıştı:

— Bilmiyorum, hayır!... Hayır!...

Alparslan tekrar bıçağı çıkarmış, elinde oynuyordu:

— Sen bilirsin!... Fakat söylediğini kimse bilmeyecek.

— Şey... Kilisede... Bir de Anton Usta'nın evinde... Söylediğimi kimseye açıklamayacaksın değil mi?

— Kimse bilmeyecek Aristo, sana Türk sözü!

Alparslan gülerek Aristo'nun sırtını okşadı. Bıçağı yerine yerleştirdi. Kapıyı aralayıp çıktı. Karanlıkta yol ancak seçilebiliyordu, yağmur başlamıştı. Duvar diplerinden sessiz ve hızlı adımlarla geçti. Eve geldiği zaman kapıyı açmak için ipi bulamayınca tokmağı vurmak zorunda kaldı.

Açılan kapıdan kendini içeri attı. Babası kapıyı örttü ve arka demirini koydu. Feneri yerden alarak merakla sordu:

— Nerede kaldın oğlum?

— Anlatacağım babacığım!..

Yukarı çıktılar. Sofra hazırdı. Yemek yerken Selim Bey oğlunu dikkatle dinlemişti. Güldü:

— Akıllı hareket etmişsin oğlum! Fakat Aristo'yu sorguya çekerek boşuna vakit geçirmişsin!... Çünkü o iki silâh deposunu biliyoruz. Fakat birşeyler yapmak gerekiyor.

Biraz daha oturdular. Selim Bey yeni bilgiler ve öğütler verdi. Sorularını cevaplandırdı. Sonra toplantıya gitmek üzere hazırlandılar. Selim Bey arka cebinden çıkardığı tabancasını kontrol etti. Alparslan babasının silâh taşıdığını ilk defa görüyordu. Heyecanla baktı. Selim Bey ise yorganların arasından mermileri ile beraber bir tabanca daha çıkardı ve Alparslan'a uzattı:

— Bu da senin oğlum! Doludur...

Alparslan sevincinden bir müddet kalakaldı:

— Çok teşekkür ederim babacığım! Fakat... Şey...

— "Kullanmasını bilmiyorum!" diyeceksin! Türk çocuğu çabuk öğrenir.

Selim Bey, tabancanın nasıl taşınacağını, mermilerin nasıl doldurulacağını ve namluya sürüleceğini, nasıl nişan alınacağını ve ateş edileceğini gösterdi. Ne kadar uzaklığa tesirli olduğunu, ne zaman kullanılması ge-

rektiğini anlattı. Dolaptan çıkardığı bir tüfek üzerinde de göstererek bilgi verdi.

Tabancasını gurur ve heyecanla iç cebine yerleştiren Alparslan az sonra babası ile beraber yoldaydı. Yağmur çoğalmış ve her taraf karanlığa gömülmüştü. Bu onlar için çok iyi idi. Alparslan, daha dik ve dikkatli yürüyor, sık sık tabancasını yokluyordu. Artık çocuk değildi. Türk milleti ve Türklük ülküsü için artık savaşa hazırdı. Aristo aklına geldi. "Osmanlılık bitti!..." diyerek içinden geçirdi. Yolda babası ile ilk defa bol bol konuştular. Cemal Usta'nın evine geldikleri zaman Alparslan kapının ipini aradı, yoktu. Selim Bey parmağının ucu ile kapıya iki defa, sonra tekrar iki defa vurdu.

— Kim o?

— "Türklük için!"

Bu, parola idi. Toplantının gizli olduğu anlaşılıyordu. Eskiden gıcırtılı olan kapı sessizce aralandı. İçeri süzüldüler. Kasabanın en büyük evlerinden olan Cemal Usta'nın evinde ses ve ışık yoktu. Alparslan babasının peşi sıra tam yürüyecekken kapıyı açanı tanır gibi oldu:

— Fatih, sen misin?

— Benim!... Salona buyurun! Ben nöbet tutuyorum. Tabancam bile var!...

— Benim de var!

Perdelerin kapatıldığı anlaşılıyordu. Üst kattaki salonun aydınlığı da fazla değildi. Sıkışık ve yerlerde oturulmasına rağmen ayakta kalanlar vardı. Kapının dışında ise ellerinde tüfekleri ile birkaç kişi daha vardı.

Selim Bey salondakilere ve saatine baktı. Yerini aldı:

— Kıymetli arkadaşlarım! Yollar tamamen kesildi. Hiçbir yerden haber alamıyoruz. Son olarak Yunanlıların Anadolumuza yeni kuvvetler ve silâhlar çıkardığını, ilerlemeye devam ettiğini öğrendim. Yurdumuzun bir kaç köşesi ne yazık ki kötü vaziyettedir. İmparatorluk parçalandıktan başka, Anadolu da elimizden alınmak isteniyor. Yâni Türk milleti ortadan kaldırılmak plânı ile karşı karşıyadır. Bir ölüm - kalım savaşına girmiş bulunuyoruz. Elbirliği içinde en büyük çabayı göstermemiz şarttır.

Selim Bey anlatıyor, Alparslan ise bir yandan dinliyor ve bir yandan da etrafı inceliyordu. Duvara Türk bayrağı asılmıştı.

— Tehlike büyük... Fakat inancımız, cesaretimiz, Türklüğümüz çok daha büyük... Buraya bütün arkadaşlarımızı toplayamadık. Sizler verilecek listeye göre etrafınızdaki ailelere başkanlık yapacak, diğer başkanlar ile temas kuracaksınız! Baskına uğramamak için bundan sonra toplantı yapılmayacaktır. Gerekli emir ve bilgiler başkanlar aracılığı ile kasabamızın Türk ailelerine ulaştırılacaktır.

Selim Bey ne kadar ve ne çeşit olursa olsun bütün silahların hazır bulundurulmasını, evlerde gizli yerler hazırlanmasını, sokaklarda geceleri silahlı nöbetçi bulundurulmasını, mümkün olduğu kadar sokağa çıkılmamasını ve evler arasında geçitler yapılmasını istedi. Yeni emirlerin başkanlara öğle namazlarında camide duyurulacağmı bildirdi. Daha sonra Türk ailelerdeki silahların cinsi ve sayısını sorup yazdı. Bu sırada Cemal Ustaoturduğu en ön sıradan konuştu:

— Arkadaşlar! "Çocuktan al haberi" derler. Hıristiyan çocukların bugün çocuklarımıza elleri ile de işaret yaparak "Sizi keseceğiz!" diye seslendiklerini öğrendim. Bunu tabii büyüklerinden duydular. Bizim için kötülükler hazırlanıyor. Bu hareketlere ilk fırsatta girişeceklerini unutmayın! Çok uyanık ve hazırbulunalım.

Mahmut Usta ayağa kalkmıştı:

— Çok kötü ve zor günler geçireceğiz arkadaşlar! Fakat esir olmayacağız. Tanrı yardımcımız olsun!

Diğer konuşmalardan sonra salonda bulunanlar sessizce evden ayrılmaya başladılar. Yağmur devam ediyordu. Cemal ve Mahmut Usta ile Selim Bey kalmıştı. Gaz lambasının titrek ışığında ayaküstü birkaç konu daha görüştüler. Yüzlerinde üzüntü vardı. Bunun sebebini Mahmut Usta açıklamak zorunda kaldı:

— Kasabamızda zorluğumuz kadınlarımız ve çocuklarımız... Onları güvenli bir yere gönderebilseydik, dağa çıkar çete savaşı yapardık. Fakat kalmak zorundayız.

Selim Bey çenesiyle oynuyordu:

— Kadınlarımıza da silah dağıtabilsek çok iyi olacak! Ölsek bile daha çok düşman öldürürüz.

Bakıştılar ve sustular. Alparslan babası ile eve giderken konuşulanları düşünüyordu. Caddenin karanlığında kayboldular.

UFUKTA MUSTAFA KEMAL

Kasabanın rüzgârına da barut kokusu karışmıştı. Hıristiyanlar, kendileri görünmeden Türk evlerine ateş etmeye başlamışlardı. Geceleri ise çocukları şarkılar söyleyerek, Türk evlerinden duyulacak şekilde kötü sözler haykırarak kiremitlere ve pençelere taş atıyorlardı. Kasabayı ortadan ayıran cadde aynı zamanda Türk ve hıristiyan evlerini de birbirinden ayırıyordu.

Türk tarafında sessizliği ezan sesi günde beş defa bozuyordu. Son gün ise ezan okunurken minareye bile ateş edilmişti. Belli olmuştu ki bekledikleri düşman askerleri yaklaşıyordu. Türkler henüz tek bir silah ateşlememişlerdi. Çünkü mermilerini çok tehlikeli günlere saklıyorlardı.

Camide, öğle namazlarında yapılan toplantılarda son durum görüşülüp kararlar alınıyordu. Türk mahallesinin

etrafında geceleri sayısı artan silâhlı nöbetçiler vardı. Hayvanlar otlamaya gönderilirken, silâhlı koruyucular görev alıyordu. Türk kadınlarına ve çocuklarına boş silâhlarla eğitim yaptırılıyordu. Yangın çıkarıldığı, düşman eve girdiği takdirde neler yapabilecekleri de herkese öğretiliyordu.

Türk tarafındaki sessizlik içinde büyük bir hazırlık vardı. Çalışmaların başkanı Selim Bey, yardımcıları Cemal ve Mahmut ustalar ile İmam Efendi idi. Yaralanacaklar için berber Ahmet Efendi başkanlığında bir ekip kurulmuştu. Ahmet Efendi zaten kasabadaki Türklerin yıllardır sağlık işlerine bakardı. Diş çektirmek için köylüler ve hıristiyanlar bile ona gelirdi. Babasından öğrenerek yaptığı birçok ilâçları da dükkândan evine getirmişti.

Türkler tehlikeye rağmen yüzlerindeki tebessümü bırakmamışlardı. Selim Bey bu konuda başta idi. Türk'ün düşmanlarını kahredeceğine inanıyordu. Bu inanç bakışlarında ışıl ışıl yanıyordu. Mahmut, Cemal ve zanaat sahibi diğer ustalar gece -gündüz demeden tezgâhlarının başında çalışıyorlardı. Yardımcıları çoğalmıştı.

Güneş yeni bir günün sabahında kasabayı aydınlatmaya başlamıştı. Sonra Türk tarafına çevrili silahlardan birkaç el ateş edildi. Buna, her iki taraftan köpek sesleri karıştı.

Türk tarafının bu üzüntülü günlerinde en hareketli kişiler hei yaştaki çocuklardı. Türk ismini bol bol duymaya ve haykırmaya başlamışlardı. Caddeye çıkmadan bahçelerde, arka ve iç sokaklarda herşeyden habersiz oynaşan küçük çocuklar bile eski oyunlarını bırakmışlardı.

Ellerinde dallardan yapılmış kılıçlar, tüfekler ve bacakları arasında tuttukları sopalardan atları ile şimdi guruplara ayrılıp savaşçılık oynuyorlardı. Aralarında durmadan tartışma çıkıyordu. Çünkü en küçükleri bile yenilmeyi,esir olmayı veya başka bir milletten olmayı oyun bile olsa kabul etmiyordu.

Türk çocukları artık istedikleri gibi ve istedikleri kadar askercilik oynuyor, yürüyüş yapıyorlardı. Alparslan ve Fatih de fırsat buldukça onları uygun bir yere toplayıp öğrendiklerini anlatıyor; Türklük, Türk milletinin kahramanlıkları ve Türk çocuğunun nasıl olması gerektiği hakkında bilgiler veriyordu. Çocuklar merak ve heyecanla dinliyor, bazen kendilerini tutamayıp coşkunluk yapıyor veya alkışlıyorlardı.

"— Büyüdükçe daha iyi düşünmesini öğrenirsen oğlum, Türk milletinin neden bu kadar çok düşmanı olduğunu anlarsın!... Çünkü Türk milleti, bu kadar çok düşmanın birleşerek bile yenemeyeceği ve asırlardır da yenemediği bir millettir. Yalan ve hile ile birbirine düşürüp bu yüce milleti bölmek ve zayıflatıp, kolaylıkla yok etmek isterler. Onun için ömrünün sonuna kadar ilk vazifen düşmanlarla ve aldatılarak düşmanlara yardımcı olanlarla mücadele etmektir oğlum!"

Alparslan, babasma yeniden söz verircesine başını salladı ve mırıldandı:

— Türk olarak yaşayıp Türk gibi öleceğim babacığım!İlerdeki bir bahçede oynayan çocukların sesleri sokakta yankılanıyordu:

— Ya ya ya, şa şa şa!... Türk askeri çok yaşa! Ayak seslerini de duydu. Alparslan'ı kilisenin kasabaya yayılan kuvvetli çan sesleri kendine getirmişti. Söylendi:

— Düşmanları pişman edip denize dökeceğiz!...

Tabancasını yokladı. Kilise ve çevresindeki evlere dikkatle bakarak adımlarını sertleştirdi. Göğsünü gerdi. Türk mahallesinde önemli çalışma vardı. Selim Bey'in başkanlara verdiği emir üzerine camiye arka kapıdan silâh, cephane, yiyecek ve su taşınıyordu. Bunlar yedek bekletilecekti. Çünkü kadın ve çocukları son çâre olarak camiye yerleştirecekler ve kendileri evlerden, bahçelerden savunmayı devam ettirerek kadın ve çocukların zarar görmesini önleyeceklerdi. Buna rağmen düşman oraya da saldırırsa, taştan yapılmış olan cami içindekiler, uzun zaman kendilerini koruyabileceklerdi. Neticede topluca ormana çekilmek için zaman kazanılmış olacaktı.

Alparslan, yine Mahmut ve Cemal ustalara yardım ederken vaktin nasıl geçtiğini anlayamamıştı. Artık önemli olan zaman değil, zamandan olduğunca faydalanmaktı. Bugün kasabanın bir ucunda nöbet tutacağı için sevinçliydi. Çünkü elinde bir de tüfek bulunacaktı. Bu, ilk ve gerçek bir vatan nöbeti idi. Kendisini bu göreve lâyık görmüşlerdi. Gururlu ve güçlüydü, Türk'tü!...

Başkanlar yine toplanmıştı ve görevlilerden başka camiye kimse gelmiyordu. Ezan okunurken Alparslan kapıdan içeri adımını attı. Minareye yine ateş edildi. Kurşun seslerine küçük çocuklar bile alışmıştı. Tehlikeli bir durum olursa nöbetçiler üç defa ateş ederek işaret vereceklerdi.

Namazdan sonra İmam Efendi söz aldı. İslâmiyette millet birliğinin ve vatan savunmasının önemini anlattı. "Türk ordusunun, Müslümanlığın kutsal topraklarına hıristiyan çizmesinin basmaması için çok uzaklarda savaştığını, çok şehit verdiğini ve ne yazık ki Arapların düşmanlara yardımı sonunda geri çekilmek mecburiyetinde kalındığını" açıkladı. Türk ordusunun başarısı ve vatanın kurtuluşu için dua etti. Bu duaya, Alparslan da İmam'ın yanındaki babasına bakarak ve camide bulunanlarla beraber el açarak katıldı. Boğazında birşeyler düğümlenmişti.

Selim Bey öne geçti. Başında kalpak vardı. Tabancası saraç Mehmet Efendi'nin yaptığı kemerinde asılı duruyordu. Kalpağın önünde ise ay-yıldız vardı. Bu görünüşü ile düşmana atılmaya hazır, bir kaplana benziyordu. Konuşmaya başladı:

— Yüce Türk milletinin değerli birer parçası olan kardeşlerim! İmparatorluk, topraklarını parça parça kaybederek küçülmeye ve yıkılmaya devam ediyor. Fakat düşman, son Türk de şehit olmadan bu topraklara yerleşemez. Anadolu'yu vermeyeceğiz! Çünkü Anadolu, dünya Türklüğünün son kalesi ve umududur. Çünkü Anadolu, yüce Türk'ün ikinci anavatanıdır. Anadolu Türklüğü şimdi evde, köyde, dağda silâh başındadır.

Selim Bey kaşlarını yıkıp karşısındakileri dikkatle süzdü. Sesini daha yükseltti:

— Türk töresinde topluluklar ve devletler tek başkan tarafından yönetilir. Bu, Kaan, Hakan veya Başbuğ

olur. Türk milleti kötü durumlara düştüğü zaman içinden derhal kendine bir Başbuğ çıkarmış ve kazanmıştır. Anadolu'da yeni bir Ergenekon için düşmanı bu topraklarda yok edeceğiz. Çünkü ufuktaBozkurt görünmüştür.

Selim Bey'in ilk defa söylediği ve kasabada bugüne kadar hele çocukların ilk defa duyduğu bu konuşmalar üzerine câmidekiler dikkat kesilmiş ve ürpermişlerdi.

— Kurtuluş müjdemizi şimdiden veriyorum kardeşlerim! Türk milleti yeni Başbuğunu çıkarmıştır. Millet olarak Mustafa Kemal'in emirlerini bekliyoruz. Ölümden korkan insanlar değiliz.

Selim Bey yutkunduktan sonra tabancasını havaya kaldırdı Alparslan'a bakarak büyük bir heyecanla haykırdı:

— Ya istiklâl ya ölüm!... Yaşasın Mustafa Kemal!

Camide bulunanlar da heyecanla ayağa kalkmışlardı. Yumruklarım kaldırarak birlikte haykırdılar: •

— Ya istiklâl ya ölüm!... Yaşasın Mustafa Kemal!

Selim Bey "oturulmasını" işaret etti. Ergenekon Destanı'nm ne olduğunu, Türk milletinin neden bu destanı bayraklaştırdığını anlattı:

— Biz Türkler, Osmanlı İmparatorluğu içindeki milletlere ve insanlara adalet ve eşitlik getirdik. Birlik ve banş içinde yaşama günleri bitmesin istedik ve bitmeyecek sandık. Çocuklarımızı Türk gibi, Bozkurt gibi yetiştirmeye gerek görmedik. Çocuklarımızı kuzu gibi

yetiştirdik. Fakat damarlarındaki kan, kim ne yaparsa yapsın, bir an gelecek onlarda Türk'ün cesaretini ve karakterini yaşatacaktır. Şimdi size son açıklamalarımı yapacağım. Çünkü Türk mahallesi olarak hazırlıklarımız bitmiştir. Savunma için tetikte bekliyoruz.

Selim Bey derin bir nefes aldı. Bakınarak dudaklarını sıktı. Sesini alçalttı:

— Kasabamızda kalacaklar "Kuvva-yi Millîye"ye (*) bağlı olarak çalışmasına devam edecektir. Çünkü Mustafa Kemal'in ordusuna, kurulacak Türk ordusuna katılmak üzere kalan gençlerimizle beraber buradan ayrılacağız. Ben bir Türk subayıyım. Bugüne kadar yaptığım kutsal vazifeni huzurunuzda İmam Efendi'ye devrediyorum.

Alparslan'ın hayretten gözleri açılmıştı. Babasımn subay olduğunu ilk defa duyuyordu ve çok sevindi. Bu arada Selim Bey ile İmam Efendi birbirlerine sarılmışlardı. Selim Bey yerine oturmuş, İmam Efendi söz almıştı:

— Selim Bey'in ayrılması bizi üzecektir. Fakat artık kasabamızı değil vatanımızı düşünüyoruz. Bu bakımdan kendisine yeni vazifesinde başarılar dileriz. Tanrı yardımcısı olsun.

İmam Efendi yutkundu. Sakalını düzeltip devam etti:

— İstanbul işgal altında, Padişah ve hükümet işgal devletlerinin kontrolundadır. Osmanlıya, Türk'e yardım

---

(*) İstiklâl Savaşında ordu ile işbirliği yaparak çalışan ve savaşan halk örgütünün adıdır. "Millî Kuvvetler" demektir.

edecek bir devlet de yoktur. Cephanemiz bittiği zaman kürek ve baltalarımızı kapacağız. Şehit olana kadar savaşacağız. Bu vatanın tek karış toprağını, sağ iken düşmana vermeyiz.

Ortaya getirilen bir masa üzerine, Türk bayrağı örtüldü. Kur'an-ı Kerim ve silâhlar sıralandı. Başkanlar, ellerini masaya koyarak yemin ettiler. Sonra, camide bulunanlar ayrı ayrı sarılarak Selim Bey ile vedâlaştılar.

Camide Selim Bey, İmam Efendi, Cemal ve Mahmut Usta kalmıştı. Alparslan köşeye çekilmiş, ilk defa gördüğü bu törenin heyecanı ile ağlamıştı. Gözlerini silerek babasının yanına gitti. Şimdi baba ve oğlu cami içinde başbaşa kaldılar. Hiçbir şey düşünemiyorlardı. Selim Bey yutkunuyor dudaklarını ısırıp duruyordu. Nihayet titreyen sesi ile söylendi:

— Böyle bir ayrılık ânında konuşmak çok zor oğlum! İnşallah bu cennet vatanda hür olarak büyüyüp baba olduğun zaman bunu çok iyi anlayacaksın!

Selim Bey bütün gayretine rağmen devam edemeyip sustu. Oğlunun saçlarını okşayıp mırıldandı:

— Senin için gerekli bilgiyi İmam Efendi'ye verdim oğlum! Artık çocuk değil hepiniz birer küçük Mehmetçiksiniz! Sana güveniyorum! Bu ölüm - kalım savaşımızda vazifeni yapacaksın!... Ben de hep seni düşüneceğim. Seni çok seviyorum benim biricik oğlum!

Selim Bey konuşmasını bitiremedi. Birden oğluna sarıldı öptü, sevdi, saçlarını kokladı. Sonra göğsüne bastırdı. Ağlamamak için bütün gayretine rağmen

Alparslan'ın da gözleri dolmuştu. Artık Mehmetçikti ve babasından ağlayarak ayrılmak istemiyordu. Babasının yanağından gözyaşlarının sessizce süzüldüğünü gördü. Parmakları ile onları sildi ve titreyen sesi ile cevap verdi:

— Ağlama baba! Ben de seni çok seviyorum!... Ağlama!... Yakında inşallah yine birlikte, evimizde oluruz. Türk devleti, vatanı ve milleti sağ olsun baba!

Selim Bey doğruldu. Üstünü düzeltti. Eğilip Alparslan'ı alnından öptü:

— Allahaısmarladık küçük Mehmetçiğim!

Alparslan el öpüp asker selâmı verdi:

— Güle güle kumandanım!

Selim Bey selâmı aldı ve kapıya yürüdü. İkisi cami kapısında göründükleri zaman yolun iki yanına sıra olan Türkler marş söylemeye başladılar:

Târihleri dolduran,

Düşmanları yıldıran,

Dünyâya karşı duran,

Şanlı Türk ordusudur.

Sancağımız şanımız,

Şanlı Türk unvanımız

Vatan bizim canımız

Feda olsun kanımız.

Bu marşı birkaç marşın yanı sıra artık Türk çocukları silahlı yürüyüş yaparak söylüyorlardı. Alparslan, babasının gidişini daha iyi görmek için caminin kapısında kaldı. Selim Bey ise dalga dalga kasabaya yayılan marşı da söyleyerek, yolun sonuna gelmişti. îmam Efendi onu Türkler adına tekrar öperek kucakladı. Selim Bey atına bir sıçrayışta bindi. Omuzlarında tüfekleri ve göğüslerinde fişekleri asılı iki kişi ile beraber bir an dimdik durdular. Selim Bey tüfeğini havaya kaldırarak haykırdı:

— Ya istiklâl ya ölüm!... Yaşasın Mustafa Kemal! Yaşasın Türk milleti!...

Selim Bey'i uğurlamak için bekleyenler aynı şekilde bir ağızdan haykırarak karşılık verdiler. Sonra Selim Bey ve yanındakiler sert bir selâm verip yola çıktılar. Köşeye gelince üç atlı da durdu. Atlarını şaha kaldırıp tüfeklerini salladılar. Uzaktan da olsa Selim Bey ve Alparslan son defa bakıştılar. Alparslan da tabancasını çıkararak el salladı. Sonra da üç atlı, arkalarında nal sesleri ve toz bulutu bırakarak kayboldular.

Camiye doğru atılan birkaç el silâh sesi kasabanın sessizliğini bozdu.

Bekleyenler dağılırken, Alparslan cami kapısına dayanmış duruyordu. Babasının ayrılışı, bakışı, ata binişi, el sallayışı halâ gözlerinin önünde idi. İsminin söylendiğini duyunca kendine geldi. Bu, İmam Efendi'nin sesi idi. Hemen koşup yanına gitti.

— Biliyorsun oğlum, bizde kalacaksın!... Haydi yemeğe gidelim! Sonra nöbetin var.

Alparslan gülümsedi, başını salladı ve yürümeye başladılar.

SANCAĞIN DÜŞERSE SEN KALKAMAZSIN

Güneşli ve ayışıklı günler geçmeye devam ediyordu. Türk mahallesi içine kapanmıştı. Gelişen durumu eski komşularının davranışlarından tahmin ediyorlardı. Çünkü onlar gelecekten emin olarak duygularını artık hiç saklamıyorlardı. Son iki günde taşkınlıkları artmıştı. Bu durum düşmanın çok çok yaklaştığını gösteriyordu.

Bu arada fazla mermi harcamamaya dikkat ederek Türkler de silâhlarını kullanmak zorunda kalmışlar ve gece nöbetçilerini arttırmışlardı. Hıristiyanlar, Türk mahallesinde yangın çıkarmak istemişler fakat başaramamışlardı. Geçen günlerin en önemli olayı Türklerin ilk şehidi vermiş olmasıydı. Böylece gerginlik artmıştı.

Şehidin üstelik çocuk oluşu hepsine pek acı gelmişti. Alparslan da bu olayı sık sık hatırlayacaktı:

"O gün, bir grup çocuk Alparslan'ın gizlenerek nöbet tuttuğu ağacın yanındaki sokakta dallardan yapılmış kılıçları ile koşuşup duruyorlardı. En küçükleri Ahmet de heyecanla saklanıyor, sonra kılıcını sallayıp "Türkler geliyor!..." haykırışı ile hücuma geçiyordu.

Alparslan, gözünü karşıdan ayırmıyordu. Fakat birden Ahmet'in caddeye fırladığını gördü. İki silâh sesi duyuldu ve küçük Ahmet yere yığıldı. Alparslan karşıya dikkatle bakınca bazı dalların sallandığını gördü. Tüfeğini doğrulttu, babasının anlattığı gibi nişan alıp tetiği çekti. Patlama ile beraber ağaç sarsıldı ve acı bir haykırış duyuldu. Küçük Ahmet'e ateş edeni vurmuştu."

Silâh sesleri üzerine yedek nöbetçiler de gelmişti. Onların peşinden Ahmet'in annesi koşuyordu. Ayakkabılarını bile giyememiş ve hamurlu elleriyle kaptığı kalın bir sopayı sallıyordu:

— O çocuktu! O bebeydi!... Nasıl kıydınız gâvurlarrr!

Belli ki küçük Ahmet'ine yedirmek, onun küçük ellerine vermek için Satı Bacı yine sac üstünde çökelekli yapmakta idi. Kimse onu tutamamış ve susturamamıştı. Hamurlu sopayı karşıya fırlatarak acı haykırışlarla gelmişti:

— Beni de vurun kalleşler!... Bebeğimden ne istediniz?

Satı Bacı, köşeye gelince inleyen ve elbiseleri kanlı toprağa bulanmış Ahmet'i görmüş ve kendini onun yanma atmıştı. Ne yaptığını bilmez halde hıçkırıklar-

la Ahmet'in üzerine kapanıyor, öpüyor, seviyordu. Onu korumak için bekleyenlerden Çakır Mustafa seslendi:

— Bacım, sıkma bebeyi, kucakla getir!

Satı Bacı kollarını Ahmet'in altına sürerek kucaklayıp kaldırdı. Göğsüne basarak hıçkırıklar içinde kalktı. Geri döndü. Bastığı yeri görmüyordu. Gözleri, Ahmet'in kanlanan yüzünde, yarı açık gözlerinde idi. Yavrusunu Berber Ahmet Efendi'ye yetiştirmek için ayakları birbirine çarparak koşmaya başladı.

Berber Ahmet Efedi de olayı duymuş, çantasını kaptığı gibi fırlamıştı. Karşılaştılar; Satı Bacı durdu, diz çöktü. Yavrucağını, bebesini duvar dibine serilen şeylerin üstüne bırakıverdi. Küçük Ahmet bir an titreterek gözlerini iyice açtı annesine baktı ve gülümsedi. Satı Bacı da üzerine doğru eğilmişti. Onun titrek sesini duydu:

— Büyüyünce düşmanları öldürürüm anne, sen ağlama!

Gözleri kapandı, başı yana düştü ve aralanan küçük dudaklarından kan sızmaya başladı. Satı Bacı ise tutmak istemelerine rağmen hıçkırarak küçük şehidin üstüne kapanmıştı:

— Yavrum, yavrum benim!... Küçük şehidim, Ahmedimmm!...

Satı Bacı onu son defa seyretmek için dizleri üzerinde doğruldu, saçı-başı darmadağınıktı. Küçük şehidin üzerine Fatih'in getirdiği bayrak örtülürken, o boğuk ve acı bir sesle göğsünü yumrukluyordu:

— Bebemden ne istediniz katiller!

Satı Bacı'nın yanındakiler hıçkırıklarını tutmaya çabalıyor, bir yandan da yumruklarını sıkarak yaşlı gözlerle karşı mahalleye bakıyordu.

Alparslan derin bir iç çekti.

— Yavrucak kanatsız bir melekti...

Komşu kadınlar kollarına girmişti. Satı Bacı yavrusunun peşinden, neredeyse sürüklenerek gidiyordu. Biraz kendine gelmesine rağmen için için hıçkırıyordu:

— Büyük oğlum dağda düşman bekler. Şehit olursa ağlamam. "Vatana büyüttüm şehittir." der, dua ederim. Ama bu bebeydi, kapım önünde oynaşır , gülüşürdü. Şimdi kime çökelekli yapayım?

Sonra İmam Efendi'nin kollarında giden yavrucuğunun ardından içinden geldiği gibi ağıt yakmaya başladı:

Kara toprakta çok üşürsün yavrum,

Gayrı Cennet'e gülüşürsün yavrum,

Bıraktın bağrı yanık, gözleri yaşlı...

Anasız sen nasıl büyürsün yavrum!

Minik elli, yarım sözlü Ahmedim!

Yavrucağım, karagözlü Ahmedim!

Yerin boş, kollarım boş, yatağın boş,

Oyna yine, güzel yüzlü Ahmedim!

Ahmetçik oynadığı, tahta tüfekle yürüyüş yaptığı taşlıkta şimdi cansız ve kanlı elbiseler içinde yatıyordu. Yaşamanın, ölümün ve savaşın ne olduğunu anlayamamıştı. Küçücük elini kurşun yarasının üstüne bastırmış, öylece kalmıştı. Parmakları, kanlar içinde görünmez olmuştu. Gerisini ne Fatih anlatabildi, ne Alparslan sorabildi. Bir süre boğazlarında düğümlenen şeyleri yutkunup durdular."

Alparslan sonrasını biliyordu:

"Ahmet'in kanlı vücudu yıkanmış, beyaz kefene sarılmış ve Cemal Usta'nın yaptığı küçük tabuta konmuştu. Satı Bacı artık kendisine bakamayan yavrucuğunun yanından ayrılmıyor, ona tekrar sarılmak için tabutun üstüne atılıyordu. Onu zorlukla tutabiliyorlardı. Küçük Ahmet'in babası Ali ise asker olarak çok uzaklarda idi. Bu sebeple Satı Bacı ellerini uzaklara sallayıp yaşlı gözlerle haykırmıştı:

— Alii, Alimm! Bebeciğini vurdular, Ahmet'ini kana buladılar!... Koma intikamını gâvurlardan... Gebert hepsini Alimmm! Ama sen çocuklara dokunma... Bırak oynasınlar, gülsünler, koşsunlar...

Küçük Ahmet'in cenaze törenine nöbetçiler dışında bütün Türkler katılmıştı. Mezarın başucuna bir ay-yıldız dikilmişti. Dualardan sonra Mahmut Usta konuştu:

— Bu çok acı olay hepimize büyük bir ders olmalıdır. Yüzümüze her gülen, biz güçlü iken eteğimizi öpen herkesi dost sanmak imparatorluğu işte bu günlere getirdi. Kasabamızda da bu komşuları ile bizlerden fazla dostluk kuran kardeşlerimiz, şimdi onların kurşunlarından saklanıyorlar. Millet olarak gerçeği acı şekilde gördük. Olan oldu. Dileyelim bundan sonra bu şerefli, bu yüce milleti yönetecekler, Türk'ün kendi kaynağını, gücünü, aklını, çalışkanlığı ve ahlâkını temel alsınlar.

Mezarlıktaki töreni Satı Bacı görememişti. Çünkü bayılmıştı. Kendine geldiği zaman küçük mezara kapanmış, toprağına yüzünü sünrüyordu.

Bu son duruma dayanamayan Alparslan da haykırmıştı:

— Düşmanın, çocuklarından bile korktuğu bu millet ölmez! Yaşasın şanlı Türk, yüce Türk!...

Satı Bacı'yı teselli ederek dağılmaya başlayan kalabalıkta kimse konuşmuyor, derinden iç çekerek bakışıyorlardı. Küçük Ahmet dağ eteğindeki mezarlıkta artık yalnızdı."

Alparslan, serseri bir kurşuna hedef olmamak için duvar yanından fakat dalgın olarak yürüyordu. Silâh sesleri ile başını kaldırdığında kendi evlerine gitmekte olduğunu farketti. Durdu. Evlerinde şimdi öteki mahalleden taşınan bir aile oturuyordu. Geri döndü. Cami yanındaki eve geldiği zaman İmam Efendi de yetişmişti. Kapıyı onun hanımı Fatma Teyze açtı. Buruk da olsa her zamanki güleryüzü ile karşıladı. Terliklerini verdi.

Yemekten soma İmam Efendi seslendi:

— Gel biraz konuşalım!...

Alparslan tüfeğini aldı, bahçeye çıktılar. Gölge bir çayırlıkta Fatma Teyze'nin serdiği minderlere oturdular. İmam Efendi bir müddet hal-hatır sorup, kasabanın durumundan konuştu. Sonra, kopardığı bir çiçeği koklayıp parmakları arasında oynamaya başladı. Söze başlamak için zorluk çektiği belli oluyordu. Alparslan daha önce davrandı:

— Kötü bir haber mi var? Anık çocuk değiliz. Babam bize "Küçük Mehmetçikler" dedi. Yoksa babama?...

İmam Efendi sevgiyle baktı:

— Yok oğlum, babana birşey olmadı. Ama... Sana bazı şeyleri artık söylemek zorundayım. Bilmek istersin. En kolayından başlayayım. Baban sana çok güveniyor. Mustafa Kemal'in hizmetine yetişmek için yola çıkmadan önce seni bana emanet etti. Seni hepimiz severiz. Selim Bey seni son zamanda iyi yetiştirdi. Hep yanımda kalmanı isterdim. Fakat baban en iyisini düşünmüş olmalı ki, belki bu akşam ayrılacağız.

Alparslan merakla baktı:

—Kasabadan gidecek miyim?

—Hem de gizli olarak... Nereye gittiğini seni götürecek Efe Dayı'dan başka yalnız baban ve ben bileceğiz!

Sustular. Alparslan, Efe Dayı'yı iyi tanırdı. Hıristiyanlar, Selim Bey'den sonra en çok ondan korkarlardı. Kasabada herkesin Osmanlı olarak iyi komşu olduğu ve

geçindiği günlerde bile omuzundan mavzerini, belinden tabancasını çıkarmamıştı. Attığını vururdu. Çocuklar onun bakışından bile korkarlardı.

İmam Efendi devam ediyordu:

— Nereye gideceğini Fatih bile bilmeyecek oğlum! Kasabanın yaslandığı bu dağın arkasında, atla bir günlük yoldaki küçük bir köyde kalacaksın! Baban zafer şarkıları söyleyerek seni köyde kucaklayacağına inanıyor. Bütün düşüncemiz vatanın ve milletimizin kurtuluşudur.

Alparslan rahatlamıştı:

— Vatan toprağı olsun da neresi olursa giderim! Yeter ki zafer gününe kavuşalım, yeter ki zafer sonrası babama kavuşayım.

— Gelelim öteki konuya... Bunu sana anlatmanın gereksiz olduğunu söyledim ama baban ısrar etti oğlum! "Zamanı gelince gerçek bilinmelidir." dedi. Bazan bunu anlatmak çok zor olur. Ben de bu vazifeyi aldım ve yapacağım. Biraz eski yıllara dönelim. Selim Bey bir subaydı. Bâzı sebeplerle mesleğini bıraktı. Askerliği o kadar sever ve bu yüzden boş vakti olmazdı ki, evlenememişti. Sonra İstanbul'dan ayrıldı. Babasını ziyaret için kasabamıza gelmeden önce akrabalarının bulunduğu başka kasabaya da uğramıştı. Orada annen vardı. Bir evin odasında oğlu ile yaşıyordu.

İmam Efendi duraladı. Şimdi en zor cümlelere sıra gelmişti. Bakıştılar. Aslında Alparslan da son cümleden birşeyler anlamaya başlamıştı. Dikkatle dinliyordu:

— Bu anne ev işleri yaparak, akraba ve komşularının

yardımı ile oğlunu büyütmeye çabalıyordu. Yâni annen! Çalışkan ve namuslu bir kadındı. Bu çocuğun babası Halil Bey milletini çok seven, fakat sinirli bir insandı. Bir gün Türkler ve Türklük hakkında kötü sözler söyleyen bir Türk'e "Eğer Türk olmasaydın böyle konuşmak hakkındı. Ne yazık ki Türksün, biz seni Türk olarak biliyoruz! Türk bilinen bir insanın bu sözleri söylemeye hakkı yoktur. Bu sözleri bir daha kimse senden duymamalıdır!" diye haykırarak onu tabancası ile kalbinden vurmuştu.

Sustular. İkisi de heyecanlı idi. İmam Efendi yutkunup devam etti:

— Uzatmayalım, bir daha Halil Bey'i gören olmamış... Anneciğin seni babasız büyütmüş olmamak için, gözyaşlarını saklayıp, "Baban içimizdeki düşmanları öldürmeye gitti. İşi bitince gelecek güzel yavrum!" diye seni uyutmuş ve büyütmüş... Tabii ne o düşmanlar bitti, ne de baban geri geldi. Kasabaya gelen Selim Bey anneni tanıyıp neden bu duruma düştüğünüzü öğrenince, "Böyle bir Türk kadını ve çocuğu yalnız bırakılamaz!" diyerek onunla evlenmeye karar verdi. Sonra sen de "Babam düşmanları öldürüp geldi!" diye Selim Bey'i kapıda karşılayıp boynuna sarıldın!

İmam Efendi, sesi titreyerek ve yutkuna-kekeleye nihayet anlatabilmişti. Karşıya baktı Alparslan'ın yüzünde ise beklediği acılık belirmemişti. Hattâ merakı ve heyecanı bile geçmişti. İmam Efendi'nin derin bir nefes almasını fırsat bilerek ona yardımcı olmak için araya girdi;

— Bunları anlatmanız benim için çok iyi oldu. Duygularım değişmeyecektir. Selim Bey'i daha fazla,

daha sıcak bir sevgi ile yine babam olarak tanıyacağım. Onun ne kadar iyi, ne kadar değerli bir insan olduğunu daha iyi öğrendim.

Alparslan da bazı şeyler anlatmak istiyordu. Ama... Sözlerini kısaca tamamladı:

— Eğer... Eğer bu milletin bir insanı olmanın şerefini anlayamayan bir zavallı yüzünden hayatını zehir eden Halil Bey'i de görebilirsem, babam olarak boynuna sarılır, ellerinden öperim.

İmam Efendi de Alparslan'ın beklemediği bu olgunluğu karşısında rahatlamıştı. Kalktı:

— Aferin oğlum! Senden bu sözleri beklerdim. Bir Türk çocuğu gibi düşündün. Kasabamız seninle ne kadar iftihar etse hakkıdır!

Silâhlarını alarak evden çıktılar. İmam Efendi etrafı şöyle bir dolaşacaktı. Alparslan ise ne düşündüğünü kendi de anlayamadan yürümeye başlamıştı. Biraz sonra mezarlığa gitmekte olduğunu farketti. Annesinin mezarına gelince, başucuna oturdu. Az önce daha iyi öğrendiği gibi, kendisini binbir zorluk içinde babasız olduğunu belli etmeden, Türk anasına yaraşır şekilde büyüten anneciğinin yanında idi. Hastalıktan hele son günlerde iyice zayıflayan, anneciğinin sapsarı fakat sevgi dolu bakışları ile aydınlanan yüzünü görür gibi oldu.

O günleri hatırladı:

Hatta hasta olan annesinin ağzından kimseye karşı kötü bir söz duymamıştı. Kimsenin kalbini kırmamak için de son derece dikkatli hareket ederdi. Dinlenmesi ve yorul-

maması için babasının ve komşuların ısrar etmesine rağmen son gününe kadar evinin bütün işlerini yapmak için çabalamıştı. Artık yürürken duvarlara tutunmaya başladığı zaman, Selim Bey'i kızdırmamak için yatmak zorunda kalmıştı. Fakat bu yatış uzun sürmedi. Acısını belli etmemek için kansız yüzünden gülümsemesini bırakmamıştı. Bir insan, ailesi için ancak bu kadar kendi kendisi ile mücadele edebilirdi ve acı çekebilirdi.

Son akşam çorbasına da el sürmemiş ve belli etmemek için "soğuyunca içeceğini" ileri sürmüştü. Fakat komşuların ve Berber Ahmet Efendi'nin yaptığı ilaçlar da artık fayda etmiyordu. Yüzünü buruşturmaya ve kıvranmaya başlamıştı. Alparslan ve Selim Bey başucunda bekliyorlar, komşular da yardımcı olabilmek için sık sık uğruyorlardı. Yatsı namazı yaklaştığı zaman eli ile işaret ederek Alparslan ve Selim Bey'i yanına çağırıp donuk bakışlarla onları yakından seyretmişti. Bir eli babasız büyütmeyi başardığı oğlunun, bir eli ile de kendisinden çok memnun olduğu Selim Bey'in elini tutmuştu. Deri-kemik kalan parmakları buz gibi idi. Işıltısı sönmüş gözlerini Selim Bey'e kaydırdıktan sonra acıdan dudaklarında kaybolan gülümsemesi içinde titrek sesi ile, yutkunarak, ağır ağır, zoraki konuşmuştu:

— Senden çok memnundum Selim Bey! Oğlumuza da benden iyi baktın! Kendin gibi vatansever olarak yetiştireceğine inanıyorum.

Selim Bey, yıllarca derdini, üzüntüsünü ve neşesini paylaştığı; kendisini yıllarca destekleyen, yardımcı olmak için çabalayan ve eve her gelişinde kapıyı güleryüz-

le açarak "Buyur!" eden hayat arkadaşını dinlerken soğukkanlı olmaya çabalıyordu. Çâresizdi. Yutkunarak cevap verdi:

— Kendini yorma Ayşe Hanım! İnşallah iyi olursun, yine birlikte oğlumuzla güzel günler geçiririz! Senden çok memnunum... Haydi çorbanı iç, uyu biraz!

Ayşe Hanım gözlerini kırpmadan, sanki bir daha göremeyecekmiş gibi doyasıya bakıyordu. Kaşlarını oynattı:

— Hakkını helâl et Selim Bey! İnşaallah sabah kalkarım. Ama... Yine de hakkını...

Yanaklarından iki damla yaş sessizce süzülüyordu. Ağlamaya bile gücü kalmamıştı. Mırıldandı:

— Bilmeyerek kabahat işledimse Selim Bey, bilmeyerek kalbini kırdımsa beni bağışla!.. Hakkını helâl...

Sözünü yine tamamlayamamıştı. Selim Bey eli ile Ayşe Hanım'ın yanaklarındaki yaşı sildi:

— Helâl olsun hanımım, ne hakkım var ki?..

Ayşe Hanım "Olmaz mı?" anlamında kaşlarını ve başını oynattı. Sonra Alparslan'a bakarak, eli ile kendisine çekmek istedi. Parmaklarını oynatabilmişti. Alparslan, annesinin arzusunu anlayıp yastığın yanma oturdu. Annesini üzmemek için kendini zor tutuyor, dudaklarını ısırıyordu. Babası ve annesi gibi gözleri ıslak, boğazı tıkanık, içi bir hoştu.

Ayşe Hanım, oğlunu yakından seyrederken zoraki mırıldanmaya devam etti:

— Vatanını ve milletini herşeyin üstünde tut oğlum! Babanın öğrettiklerinden dışarı çıkma yavrum! Senin çocuklarını ve gelinimi bağrıma basmak için yaşıyordum.

Olmadı... Sana bile doyamadım. Alparslan'ım, yavrum benim! Sen de. anneciğine hakkını helâl et!...

Son kelimeleri fısıldayarak söyleyebilmişti. Artık gözlerinden yaşlar iniyordu. Son kuvveti ile oğlunun ellerini çekti. Alparslan kendini tutamayıp hemen anneciğine sarıldı. Selim Bey yatağın kenarına diz çökmüş ve başını Ayşe Hanım'ın yastığına bırakmıştı. Hıçkırıyorlardı. Ayşe Hanım titreyen parmakları ile tuttuğu iki eli yanağına sürüyor, dudakları üstünde gezdiriyordu. Ağzını açarak oynattı fakat birşey söyleyemedi. Sonra fısıldadı:

— Namazınızda bana da dua edin! Uyumak istiyorum...

O sırada minarede Müezzin Tahsin Efendi yanık sesi ile yatsı ezanını okuyordu. Alparslan ve Selim Bey yaşlı gözlerle bakıştılar. Gecenin sessizliğinde ezan sesi onlara bu sefer çok daha başka şeyler anlatıyordu. Ürperdiler. Ayşe Hanım'ı kırmamak için birlikte kalktılar, apdestlerini aldılar ve odanin ortasına seccadelerini serdiler. Tam namaza duracakken Alparslan yatağın yanına koştu. Annesi birşey işaret ediyordu, fısıldadı!

— Yüzümü size çevir yavrum!

Alparslan bu bembeyaz, buz gibi yüzü incitmekten korkarak yavaşça çevirdi. Birlikte olamasalar bile annesi onları namaz kılarken seyretmek istiyordu.

Az sonra namaz bitmiş dua ediyorlardı. Alparslan'ın başını çevirip bakması ile annesinin başının yastıktan kaydığını ve elinin aşağıya düştüğünü görmesi bir oldu.

"Anne, anneciğim!..." diye haykırarak kalkıp kendini yatağın yanına attı. Selim Bey de gelmişti. Alparslan şaşkındı. Babasına baktı kaldı. Selim Bey ise artık yanaklarından inen yaşları saklamıyor ve silmiyordu. Ayşe Hanım'ın başını düzeltti, ellerini göğsünün üzerine koydu. Henüz kuramamış olan yanaklarındaki son gözyaşlarını silmedi. Sonra doğrulup söylendi:

— Bizi seyrederek uyur gibi son nefesini verdin! Yuvamızın meleği idin Ayşe Hanım!...

Alparslan yüzünü annesinin yastığma gömmüş ve boğuk bir sesle için için hıçkırıyordu:

— Beni de, babamı da annesiz bırakma! Gözlerini aç, yine bize bak anneciğim! Seni çok seviyoruz! Uyan, uyannn!...

Selim Bey çektiği bir sandalyede yığılıp kalmıştı. Komşulara haber vermek üzere bitkin bir halde kapıya yürüdü ve duraladı. Dönüp tekrar baktı. Başını iki yana salladı, çıktı."

Alparslan, arkasındaki dağda yankılanan el silah sesi ile kendine geldi. Mezarın başında ne kadar kaldığını bilmiyordu. Sanki o günlerini tekrar yaşamıştı. Ne zaman annesini tekrar ziyarete gelebileceği belli değildi. Hiç gelmeyebilirdi. Küçük Mehmetçik'ti, vatan için şehit olabilirdi.

Anneciğinin üzerinde kır çiçekleri açmış mezarına son defa baktı. Ellerini açıp dua etti. Savaş kasabaya geldiğinde kim bilir kaç anne yavrusuz kaç çocuk annesiz kalacaktı. Küçük Ahmet'in ölümü ve ölüsü gözünün önüne geldi.

Annesine de asker selâmı verdi:

Babamın ve senin, milletimin istediği gibi bir Mehmetçik olacağım. Allahaısmarladık anneciğim!...

Birkaç el silah sesi ile kuşlar korku içinde uçuştular. Alparslan, koşarak mahalleye inmeye başladı. Her zaman olduğu gibi her taraftan köpek sesleri yükselmişti. Cami tarafından da haykırışlar duyuluyordu. Cami yanına geldiği zaman gürültü kesilmiş fakat kalabalık dağılmamıştı. Aradan uzanıp baktı. Gözleri hayretten açılmış olarak geri çekildi. Birşey anlayamamıştı. Bir taş üzerinde oturan Hıristo Amca'nın ayağından kanlar akıyor ve yine Berber Ahmet Efendi ilk yardımı yapıyordu. Eşi Marika Teyze de ona yardım ediyordu. Perişan görünüşlerine rağmen ikisinin de yüzlerinde sevinç vardı.

Alparslan'ın, öğrendiğine göre olay şu idi:

"Hıristo Amca ve Marika Teyze en gerekli eşyalarını yükleyip beygirlerini yalancıktan caddeye kaçırmış, sonra da yakalamak için peşinden koşmuşlardı. Koyunlar da beygire bağlı idi. Yaşlı oldukları ve iyi insan olarak tanındıkları için Türk nöbetçiler ateş etmeyerek dikkatle beklemişlerdi. Ancak Hıristo Amca'nın beygiri yakalamasına rağmen Türk tarafına kaçırmak istediğini farkeden kendi nöbetçileri ateş etmeye başlamışlardı.

Hıristo Amca ayağındaki tek kurşun yarası, yüklü beygiri ve hanımı ile Türk tarafına geçmeyi başarmıştı. Onları Alparslan da; iyi tanırdı. Hıristo Amca tâmir işleri yaptığı dükkânında kim olursa olsun, söz açılınca "Her zaman doğrusunu konuşmalı... Türkler büyük, çalışkan ve çok ahlâklı millet... Bizi kendilerinden ayırmıyorlar.

Bu devlet ve bu insanlar için nasıl kötü düşünebiliriz!" diyerek örnekler verirdi. Bu yüzden kasabada kendi dindaşları tarafından sevilmeyen ailelerden birisi idiler. Marika Teyze de "Kocam haklı, her zaman yardımıma koşan Türk komşularımın insanlığını akrabalarımdan bulamadım!" diye anlata anlata bitiremezdi.

Küçük - büyük bütün Türkler, onları sevgiyle karşılamışlar ve misafir edebilmek için birbirleriyle yarışır olmuşlardı. Kendilerine karşı kötülük düşünmeyen ve yapmayanlar için Türk'ün kapısı ve sofrası her zaman açıktı. Hıristo Amca ve Marika Teyze de kabul edileceklerine inanarak bu tehlikeyi göze almışlardı. Vurulup caddede ölebilirlerdi.

Hıristo Amca yarası temizlenip sarılınca "Ohh!..." çekmiş ve bekleşenlere gülümseyerek Ahmet Efendi'nin de dostça elini sıkmış, İmam Efendi'ye sevgiyle başını sallamıştı:

— İnanasınız ki, sizleri seven, düşmanlık istemeyen benden başka komşularınız da var. Ama ellerinden ne gelir! Osmanlı kalmak isteyenler de var. Neyse görüşmeyeli nasılsın efendi?

Kumandanlık görev almışsın! Bizimkilerden duydum. İmam Efendi seygiyle gülümsedi:

—S ana. da geçmiş olsun!

—Yaram önemli değil kumandan Efendi! Şey... Dindaşlarıma silâh çekemem. Ama size başka yardımım olabilirse çekinme, emret! Biliyorum size yardım gelecek bir yer yok... Yunan ordusu kasabaya girdi - girecek. İşiniz çok zor!... Cadde kenarındaki evlerinizi yakacaklardı ama kendi evlerine sıçrar diye vazgeçtiler.

Hıristo Amca getirilen bastonunu aldı. Marika Teyze'ye bakarak sesini yükseltti:

— Esir yaşamak zaten size yakışmaz. Bu inançla zor da olsa kurtulacaksınız! Bizimkiler hergün söz ediyorlar. Bir büyük kumandan geçmiş öne... Anadolu'da gece demez, gündüz demez çalışırmış. Türkleri birleştirip tek bir ordu kurmak için! Başaracak, çünkü bizimkiler onun adından bile korkmaya başladılar.

Marika Teyze de kendine gelmişti. Konuşmadan edemedi:

— Satı Bacı'nın oğlu öldü değil mi? Yavrucuğu çok severdim, duyunca nasıl ağladım bilseniz! Bana Marika da diyemezdi de yavrucuk, "Mayka Tiyşe" diye seslenirdi. Onu, Hamparsum vurmuş... "Elin kırılsın, iki karış yavruya nasıl kıydın?" diye bağırdım. "Türk müsün, sana ne oluyor?" diye bana herkes kızdı. "Ne olmuş, Türküm!" diye bağırdım yüzlerine... Üstüme yürüdüler, yaşlı olmasam, bir de Hıristo'dan çekinmeseler beni boğazlayacaklardı.

Alparslan, bu konuşmalardan sonra ikisinin de ellerini öptü:

— Aramıza hoş geldiniz! İnanın gelmenize sevindim!

Marika Teyze, Alparslan'ı yanaklarından öptü, Hıristo Amca ise omuzundan sarstı:

— Haa haa... Şuna bakın!... Yaşa be aslan oğlum! Selim Bey'i aratmayacaksın! Ama onun yeri başka idi.

İmam Efendi onlara cami yanındaki küçük odasını vermişti. Beygirlerini çekerek ayrıldıkları zaman kimi el sallıyor, kimi de yerleşmelerine yardım için beraber gidiyordu.

Alparslan ve İmam Efendi öğle yemeğinden minderlerine çekilmişlerdi. İmam Efendi gelirken "Biraz da konuşuruz!..." dediğine göre yeni bir haber olmalıydı. Onun sabırsızlığını far-keden İmam Efendi fazla bekletmeden arkasına yaslandı:

— Eeee oğul, ayrılık vakti geliyor!

Alparslan seviniyordu, orada daha faydalı olabilirdi. Yeni bir yer de görmüş olacaktı. Sormaktan kendini alamadı:

— Şimdi mi?

— Sabah gün ışırken yola çıkacaksınız oğlum!

İmam Efendi, Alparslan'ın birşey söylemek istediğini hissetmişti. Acı acı gülümsedi:

— Şimdi ne söylemek istiyorsan söyle!.. Gidip de gelmemek, gelip de görmemek var oğlum!

— Şehit olursam... Beni de annemin yanına...

İmam Efendi eli ile "Sus!..." işareti yapmıştı. Bir süre bakıp yüzünü buruşturdu:

— Bilmiyorum, şehitlerimiz tanınabilecek ve yerleri belli olacak mı? Düşmanlarımızda ölülerimizi bile parçalayacak bir kin var. Biz imparatorluğun hiç bir kasabasında, köyünde; hiçbir işde, dinleri ve milletleri ayrı diye kimseyi hor görmedik ve ayırmadık. "Hepimiz Tanrı"nın kuluyuz." dedik. Kötülük düşünmedik. Düğünlerimize çağırdık. Dinlerine saygı gösterdik. Asırlarca... Sarayda da Türk olmadıkları halde önemli vazifelere getirildiler. Bir de bize yaptıklarına bak! Anlayana bunlar birer derstir oğlum! Ölüm - kalım savaşından sonra içimizden hâlâ Türklüğe sırt çeviren çıkarsa... Onlar gâfildir ve hâindir oğlum! Ah, Türklük!... Değerini bilebilseydik, bu acı günleri görmez, birbirimizle uğraşıp düşmanlarımızı sevindirmezdik...

—Keşke bu bilgileri kasabanın Türk çocukları da öğrenseydi.

—Selim Bey evinizin bir odasını okul yapıp sizleri yetiştirmek istedi. Ama... İçimizden bazıları "Biz yalnız Müslümanız veya Osmanlıyız; Türklük ne imiş" dediler, karşı çıktılar...

Durdu. Elini şöyle bir sallayıp kalktı:

— Başkanlarla toplantımız var. Yunanlının kasabamızda nasıl karşılanacağını konuşacağız. Haydi çıkalım!

Alparslan, bu konuşmaları günlerce dinlemek isterdi. Kapıdan çıktıkları zaman İmam Efendi, onun sırtını sıvazladı:

— Bugün son nöbetin var!

Tam ayrılacaklardı ki Alparslan söylendi:

— Şeyy... Aklıma geldi. Minarede nöbetçi yok. En yüksek, en güzel nöbet yeri...

İmam Efendi durdu. Bir Alparslan'a, bir de minareye bakıverdi. Alparslan'ın saçlarını okşadı:

— Aferin, çok haklısın! Minarede bu akşam nöbet başlar akıllı oğlum! Başka düşüncelerin var mı?

— Var tabii... Meselâ... Silâh ve cephanemizi artırmak için neden karşı mahalledeki depolara gitmiyoruz. Yeri belli...

İmam Efendi çenesini kaşıyordu:

— Biz de düşündük, hattâ Selim Bey plânlar hazırladı, fakat uygulayamadık.

— Rüzgâr ve yağmur var... Bu gece olabilir.

— Silâh ve mermimiz fazla olursa, daha çok yavrumuz öldürülmekten kurtulur. Çok iyi olur. Ama, arkadaşlarımızı tehlikeye atmak doğru olur mu?

— Kabul edilmezse çok üzülürüm ve bana güveniyorsanız bu işi arkadaşlarımla yapabilirim!

İmam Efendi Alparslan'ın yüzüne bakıp kaldı:

— Sana güvendiğimizi biliyorsun oğlum! Ama... Babanın arzusu yarım kalabilir. Sabah gideceksin! Sonraa... Bizler varken bu iş sana yakışık alır mı?

Alparslan bu sözleri bekliyordu:

— İnanıyorum babam müsaade ederdi. Hem böyle işleri küçük Mehmetçikler daha iyi yapar.

İmam Efendi cevap veremedi, karşıya ve Alparslan'a baktı... Derin bir iç çekip kararını açıkladı:

— Küçük Mehmetçik! Kararı sana bırakıyorum. Başka ne diyebilirim?

Alparslan, sevinçle İmam Efendi 'nin elini öptü.

Az sonra arkadaşlarına gidiyordu. Soğukkanlı olmaları ve planlı hareket etmeleri gerekiyordu. Bu işi en iyi şekilde nasıl yapabileceklerini düşünerek Fatih'in yanına gelmişti. Zaten nöbeti de ondan alacaktı.

— Hoşgeldin Alparslan!

Fatih, arkadaşını karşılarken bile elini tetikten, gözünü karşılardan ayırmıyordu.

—Erken geldin, bir şey mi var?

—Evet! Bu gece büyük bir iş yapacağız! Ben, sen ve İhsan... Bir de sizin Kılkuyruk... Akşam yemeğinde sakın karnını tam doyurma! Kalanı dönüşte yersin.

Fatih dayanamamıştı:

— Anlatmaya niye sondan başladın?

—Karşıkilerin silâh ve cephanesi kilise ile Anton Usta'nın evinde... Anton Usta'nın evi hem kiliseden uzak, hem de uygun yerde...

—Heyy, bana bak! Silâh mı kaçıracağız?

—Hem cephanesi ile... Bazan büyüklerin yapamadığı bazı işleri gençler yapabilir.

—Yaşasın!... Başaracağız!

—Çok iyi, hava daha da bozuyor... Kılkuyruğun karnını da doyur ki anıracak hâli kalmasın e mi?

— Kolay!

— Nöbeti bana bırakıp hazırlığını yap! Kimse bilmeyecek, tamam mı? Büyük işler sessizlik ister. İhsan'a da haber ver!

Fatih nöbeti Alparslan'a bıraktı. Tüfeğini, namlusu ıslanmasın diye omuzuna ters astı:

— Çok sevindim... Bize hep böyle işler verseler. İhsan'ı getireyim de birlikte görüşelim.

Alparslan "Tamam!..." işareti yapmıştı, Fatih el sallayıp heyecanla ayrıldı. Yağmur çoğalmıştı ve gündüz olmasına rağmen gökyüzü simsiyahtı. Şimşekler çakmaya başlamıştı. Karşı mahalleden hiçbir ses duyulmuyordu. Kilisenin ışıkları ise yanmıştı. Belli ki toplantı vardı. Türklere saldırıları yaklaştıkça eski dostlarma, eski komşularma, eski arkadaşlarma nasıl işkenceler yapacaklarını konuşuyor olmalılardı.

Fatih ve İhsan az sonra geldiler. Yanlarında bir de Osman vardı. Alparslan ters ters bakınca Fatih gülümseyerek yaklaştı:

— Osman nöbeti alacak. Biz de eve gidip konuşacağız. Burada olur mu!..

— Ben bunu düşünememiştim. Osman birşey sormadı mı?

—Ne sorsun! Herkes nöbet tutmak için sırasını heyecanla bekliyor. Haydi, bahçedeki kulübede konuşalım!

Osman, nöbeti sevinçle alıp karşı mahalleye çevrili tüfeğin tetiğine parmağını koydu. Diğerleri bahçe malzemelerini korumak için yapılmış kulübeye yerleştikten sonra bakıştılar.

— Savaş başlayınca yaşlılarımız, kadınlarımız ve kızlarımız da mahallelerini ve kendilerini sonuna kadar savunmak için silâha ihtiyaç duyacaklar. Türkler nankörlükle karşılaşacaklarını ummadıkları için hazırlıksızdı. Bu sebeple silâhlarımız tamir edilmiş, eski ve az... Cephanemiz de çok az... Bu yokluğa çâre olarak eski komşularımızın silâh ve cephanesinden faydalanmamız iyi olur diye düşündüm. Bu işi neden biz yapmayalım?

İhsan da Fatih gibi merak ve heyecanla dinlemişti:

— Yapalım tabii... Hem de yaparız!...

Alparslan devam etti:

— Bu vazifeyi aldık! Fakat çok gizli, dikkatli ve düşünerek yapılması şart... Ve başaracağız! Evlerini ve yollarını onlar kadar biliyoruz.

Fatih söz aldı:

— Bu işin sonunda ölmek, yaralanmak ve yakalanmak da var arkadaşlar! Bunu bilerek gururla kabul ediyoruz. Yakalanırsak bizden bilgi almak isteyecekler. Zorla...

İş her yönü ile konuşulmalıydı. Bakıştılar. Alparslan doğruldu:

— Bizden öncekiler bizim için nasıl canlarını verebildilerse; biz de Türklerin bizden sonra güçlü, hür ve mutlu yaşaması için gerekirse canımızı vereceğiz. Bu zincir kopmamalı. Yatsı ezanından sonra İmam Salih Amca'nın evinde toplanacağız.

İhsan yüzünü buruşturdu:

—Yakalanırsak yanlış bilgi vermek daha faydalı olmaz mı? Sen de baban Selim Bey amca gibi akıllısın! Yakalanırsak ne diyelim?

—"Orman yolundan bol bol yeni tüfek ve cephane geldi" deriz. "Asker de geliyormuş..." deriz. İnanırlarsa saldırmak için daha çekingen olurlar?

—İyi ama, o zaman daha güçlü saldırmaya karar verirler ki, iyi olmaz. Karşı koymamız zorlaşır.

Alparslan çenesi ile oynadı:

— Haklısın! Konuşarak karar vermek daha doğru oluyor. İhsan da söz aldı:

— Yakalanır ve üçümüz de aynı bilgileri verirsek daha inandırıcı olur.

Alparslan, Fatih ve İhsan aylardu- oynamayı unutmuşlardı. Türk çocukları içinde en büyük olan onlardı. İsimleri "Küçük Mehmetçik" de olsa; ve hele yapacakları büyük göreve bakınca artık tam bir askerdiler.

Alparslan cevap verdi:

— Evet, aynı bilgileri verebilmeliyiz. "Ancak orta yaşlıların yarısına tüfek verildi. Gençlere zaten kalmadı. Tüfeklerin de yarısı kullanılmaz durumda, cephane yok..." deriz Tamam mı?

Fatih, İhsan'a baktı:

— Artık askeriz değil mi? O zaman birimiz kumandan olmalı! Yâni Alparslan! İhsan da desteklemişdi.

Alparslan başını salladı:

— Siz lâyık gördükten sonra, ben severek ve gururla kabul ediyorum. Ö halde iyi dinleyin! Tabancalarımızı alacağız. Fatih, sen Kılkuyruk'un ayaklarına yürürken ses yapmayacak şekilde paçavra sar! Anırmasın diye ağzına ucu açık torba gibi birşey geçiriver! İhsan da yardım etsin!.. Sonra eğerin iki yanına getireceğimiz silâh ve cephaneyi rahat yüklememiz için birer küfe takın! Üstlerini örtmek için birer de örtü... Fakat bu hazırlığı kimse anlamamalı... Buradan da birlikte çıkmayalım.

Kalktılar, önce Alparslan kulübeden çıktı:

— Şimdilik Allahaısmarladık arkadaşlar! Tüfekleri kolay yükleyemeyiz. Sakın çok yemeyin!

Fatih ve İhsan heyecanla gülümsediler:

—Güle güle kumandan!

—Yemeği dönüşte yeriz kumandan!

Birbirlerine gururla el salladılar. Gök gürültüsü uzaklarda yankı yapıyordu. Belli etmemeye çalışsa da, Alparslan, arkadaşları kadar heyecanlı idi. Bu heyecan korku değil, millî vazife almanın sevinci idi. Tecrübeleri yoktu, eğitim görmemişlerdi. Fakat Tüık genci olmak onlara gurur ve güven veriyordu. Alparslan nöbet yerlerini dolaşarak vakit geçirdi. Salih Efendi, bu gizli görev hakkında hanımı ile de hiç konuşmamıştı. Yemeğe başlarken Alparslan'ın, "Hava çok güzel, biz de hazırız!" şeklinde verdiği bilgiye başını sallamıştı.

Arkadaşlarına söylediği gibi kendisi de az yemek yiyen Alparslan, buluşacakları odada beklemeye başlamıştı. Zafer kazanılınca ilk olarak Mustafa Kemal'in ve arkadaşlarınm ellerini öpmeye gitmeliydi. Karşılarına çıkınca hazırolda selâm verip "Ben Türküm, bir Mehmetçiğim! Alparslan'ım!" diye kendini tanıtmalıydı. Vatan ve milletin kurtuluşunu görürse, büyüdüğü zaman çocukları etrafına toplamalı ve bugünleri anlatmalıydı. Bu toprakların üzerinde hür yaşayanların bunun neye malolduğunu bilerek nefes almaları gerekirdi.

Odanın arka kapısı vurulduğu zaman iyice dalmıştı:

— Kim o?

— Büyük vazife!

Sürgüyü çekerek kapıyı açtı. Fatih ve İhsan girdiler. Alparslan başım uzatıp dışan baktı. Ortalık kapkaranlıktı, yağmur şiddetlenmişti. Kapıyı örtüp arkadaşlarına gülümsedi. İkisi de gayet uygun giyinmişler, başlarına yalnız yüzü açık başlıklarını geçirmişlerdi. Ayaklarında ilk defa giydikleri çarıklar vardı. Konuşmuyor, başlamak

için emir bekliyorlardı. Alparslan da konuşmaya gerek görmedi. Hemen giyinip tabancasını beline taktı.

Köşedeki küçük masanın üstünde bir tüfek, Türk bayrağı ve bir Kur'an-ı Kerim vardı. Alparslan'ın işareti ile ellerini masanın üzerine koydular. Bu, unutamayacakları bir andı. Hepsinin inanç dolu gözleri ışıl ısıldı. Kâğıdı birlikte okudular:

— Devlet, vatan ve milletimin kurtuluşu için... Elimden gelen çabayı göstererek... Bu toprakları kanla yoğuran şanlı atalarımıza lâyık şekilde... gerekirse hiç düşünmeden canımızı vereceğimize... bu akşamki vazifeyi Yüce Tanrı'mn yardımı ile başaracağımıza yemin ediyoruz!

Dimdik ve bir elleri de kendi tabancalarında olarak sanki düşman üzerine atılmaya hazırdılar. Bu duruşları ve bakışları ile tam bir Türk idiler.

Devam ettiler:

— Son nefesimize kadar Türk gibi yaşayacağımıza, önce vatan ve milletimizi düşünerek çalışacağımıza ve Türk'e yaraşır şekilde öleceğimize yemin ediyoruz!

Birbirlerine belki son defa sarıldılar:

— Hakkını helâl et kardeşim!

— Helâl olsun, sen de helâl et!

Kapıya yürüdüler. Alparslan durdu. Bakışları cesaretle parlıyordu:

— Kutsal vazifemize başlıyoruz arkadaşlar!

Fatih ve İhsan tam bir Mehmetçik gibi selâm ve birlikte cevap verdiler:

— Vazifemize başladık kumandanım!

Alparslan selâmları aynı şekilde aldı ve birlikte çıktılar. Kılkuyruk da bu topraklarda beslenmişti, vazifeye hazırdı. Islanmaması için çatının altında bekliyordu. Fatih onun ipini çözüp eline aldı. Alparslan'ın arkasında idi. En arkadan da İhsan geliyordu. Gök gürültüleri ve yağmur devam ediyor, karanlıkta kilisenin çoğalan aydınlığından başka tek bir ışık görünmüyordu. Çok sessiz ve dikkatli yürüyorlardı.

Az sonra Türk mahallesinden çıkmış ve caddeye girmişlerdi. Karanlıkta çok ağır ilerliyorlardı. Alparslan, görmeyen bir insan gibi uzun ve ince bir çubukla ilerisini kontrol ediyordu. Yıllarca oynadıkları bu sokakları çok iyi tanıyorlar, karanlık bile olsa hangi bahçe, duvar veya hangi kapı önünde olduklanm anlıyorlardı.

Birkaç köşe döndüler ve durdular ne yapacaklarını konuşmuş ve anlaşmışlardı. Vakit geçirmediler. Zayıf olan İhsan hemen Kılkuyruk'un sırtına atlayıp ayağa kalktı ve duvarın üstüne çıktı. Arkaya inip kapıyı açtı. Dışardakiler de girip kapıyı örttüler. Kılkuyruk'la beraber eve yanaştılar. Kilisede toplantı olduğuna göre Anton Usta da evde değildi. Üç küçük fedai başbaşa verdiler, kumandan fısıldadı:

— Fatih, sen çamaşırlığa bak! İhsan sen odunluğu ara! Ben de evi araştıracağım! İş başına!..

Tabancalarını ellerine alıp birbirlerinden ayrıldılar. Tabanca sesi duyarlarsa aramayı bırakıp yardıma koşacaklardı. Türklerin buraya kadar gireceği, bu depoyu bulacakları akıllarına hiç gelmediği için nöbetçi veya köpek bırakmaya gerek görmemişlerdi.

Önce, birşey bulamayan İhsan gelmişti. İki odayı ve mutfağı boş bulan Alparslan da döndü. İkisinin meraklı bekleyişleri uzun sürmedi ve Fatih gelerek müjdeyi verdi:

— Bodrumda!. Sandıklardan çıkarıp hazırlamışlar. Herhalde kilise toplantısından sonra veya sabah dağıtacaklar.

Kılkuyruk'u dikkatle odunluğun kapısına çektiler. El yordamı ile silah ve cephaneleri Kılkuyruk'un iki yanındaki küfelere doldurmaya başladılar. Karanlık işlerini zorlaştırıyordu ama sessiz ve düzenli çalışıyorlardı. Kulakları dışarda idi. Korku değil heyecan bile duymuyorlar, işi bir an önce bitirmek istiyorlardı.

Küfeler dolmamıştı ama fazlasını Kılkuyruk çekemezdi. Örtüleri çektiler. Kendileri de omuzlarına birer tüfek asmışlardı. Dikkatle çıktılar. Kapıyı kapadılar. Caddeye çıktıklarında yağmur ve gök gürültüleri devam ediyordu. Sokağa girip mahallelerine geçtikleri zaman artık hızlı yürüyorlardı. İhsan'ların evine gelince Alparslan durdu:

— Arkadaşlar!

— Buyur kumandan!

— Ne oldu?

Alparslan hemen açıkladı:

— Bunları buraya boşaltıp, kilisenin ışıkları sönmeden bir daha gidelim. Var mısınız?

— Mermileri alalım!

Vakit kazanmak için konuşmadılar. Hemen kapıyı açan İhsan, Kılkuyruk'u içeri aldı. Küfeleri boşaltıp tekrar yola çıktılar.

Üç küçük kahraman karanlık, yağmur, çamur, yakalanmak ve ölüm demeden vazifele^nin ikinci bölümü de başarmışlardı. Dönüşlerinde yağmur durmuş ve çok yakındaki köpekler sessizliği bozmuştu. Tabancalarını ellerine alarak dikkatle ve hızla uzaklaşmışlardı. İkinci köşeyi döndüklerinde kilisenin ışıklarının söndüğünü farkedip çıkanların gürültüsünü duydular. Fatih'in aklına geldi:

— Kumandan, keşke birimiz de kiliseye sokulup ne konuştuklarını dinleseydi.

— Gerek yok... Kasabadaki Türkleri esir alacaklarını, öldüreceklerini, mallarını paylaşacaklarım konuşuyorlardır. Hazırlığa bakılırsa Yunan askerleri sabah kasabaya girmiş olacaklar. İşimize bakalım!

Büyük heyecan geçirerek tekrar İhsan' ların evine gelmişlerdi. Bu sefer durmayıp camiye ilerlediler. Parolayı ve kimlerin nöbette olduğunu bildikleri için kendi

mahallelerinde bir tehlike olmamıştı. Cami yanına geldiklerinde onları İmam Salih Efendi sevinçle karşıladı. Sarıldı, teker teker alınlarından öptü:

— Geç kaldınız, merak etmeye başlamıştım!

Alparslan, İmam Efendi'nin bir elinde tuttuğu fenerin titrek ve zayıf ışığında gülümsedi:

— Geç kaldık ama Salih Amca önceki yükümüzü İhsan'ların evine bıraktık.

Salih Efendi ile beraber hemen silâhları ve cephaneyi camiye boşalttılar. Sonra odaya çıktılar. Salih Efendi kurulanmaları için hazırladığı havluları verirken gözleri de yaşlanmıştı:

— Çok büyük iş başardınız! Ne söyleyeceğimi bilemiyorum.

Alparslan, İhsan'in kurulanmasına yardım ediyordu:

— Türk'e yaraşır yeni vazifelere hazırız!..

İmam Salih Efendi, havluları toplarken, üç küçük kahramana iftiharla bakıyordu:

— Artık Küçük Mehmetçik değil, Mehmetçiksiniz! Birer Bozkurtsunuz! Sağolun! Vakit çok geç oldu, yatıp dinlenin! Ben silâh ve cephaneleri dağıtırım.

Fatih ve İhsan selâm vererek ayrılırken "Hayırlı geceler!..." dilediler. Alparslan'ı son defa gördüklerini onlar bilmedikleri için İmam Efendi üzüntüsünden yere bakmıştı.

Alparslan yatağına uzandığında millî bir vazife başarmanın rahatlığı içinde gözlerini kapatıyordu. Anton Usta da rahat uyuyacak, zafer rüyaları görecekti. Ya sabah olunca?

Azalan yağmur ile evleri ve yolları aydınlatan şimşeklerin gürültüsü güneşin yine görülmediği sabahın alacasına kadar devam etti. Siyahtan kül rengine dönen bulutların altında, kilise çanları ilk defa sessizliği zamansız bozarak dağın yamacında yankılar yaptı.

Derin uykusundan çan sesi ile uyanan ve merakla ayağa fırlayan Alparslan hemen giyinip tabancasını taktı. Yüzünü yıkadı. Tüfeğini omuzuna asarak odadan çıktı. İmam Efendi ile karşılaşmıştı:

— Düşman askerleri geldi değil mi?

İmam Efendi üzüntü ile başını salladı:

— Minaredeki nöbetçi haber verdi. Görünmüşler. Az sonra kasabaya girmiş olacaklar.

O sırada karşı mahallede silâh sesleri ile düşmanı karşılama töreni başlamıştı.

— Sana geliyordum oğlum! Uyandırmaya... Bu sabah ezan değil çan sesi ile uyandık. Efe Dayı yolda son haberleri sana uzun uzun anlatacak... Neredeyse gelir.

—Babamın benim için en doğru kararı verdiğine inanıyorum. Sizlerle beraber sonuna kadar savaşmak isterdim. Ama gideceğim .yer de vatan toprağı Salih Amca! Belki oradaki Türklerin bizim kadar silâhı bile yoktur.

—Haklısın Alparslan oğlum! Kasaba, köy, mahalle değil, karış karış vatan savunması yapacağız.

At kişnemesi duyarak pencereye gittiler. Efe Dayı bekliyordu. Kolunu kaldırıp selâm verdi ve seslendi:

— Geç kalmayalım!...

Alparslan, Fatma Teyze ve İmam Salih Amca'nm ellerini öptü. İkisi de onu sevgiyle göğüslerine bastırıp alnından öptüler. Alparslan bir sıçrayışta atına atladı. Birbirlerine söylecek çok şeyleri vardı ama kimse konuşamadı. Bakışlar herşeyi en güzel şekilde anlatıyordu. İmam Efendi eşyaları ve Fatma Teyze'nin hazırladığı yiyeceklerini yerleştiriyordu. Bir ara telaşla içeri koşan Fatma Teyze ise atm yanına kadar gelmişti. Elindekini uzattı:

— Az kalsın unutuyordum yiğit yavrum! Al bunu giy!Hem başın üşümez hem de beni hatırlarsın! .

Bu, önüne ay-yıldız işlenmiş bir kalpaktı. Alparslan kalpağı sevinçle başına geçirdi. Sonra atından atlayıp Fatma Teyze'nin elini tekrar öptü:

— Bu kıymeti ve manâsı çok büyük bir armağan oldu-Fatma Teyze! Eline sağlık!.. Taşıyacağım ay-yıldızımın şerefine lâyık olacağım.

Efe Dayı atmı dağ yoluna çevirmişti:

— Yakında görüşürüz Fatma Bacı, Salih Ağa! Haydi eyvallah!...

Alparslan da bindi:

— Fatma Teyze, Salih Amca! Hakkınızı helâl edin! Arkadaşlarıma selâm söyleyin! Zafer sonrası görüşece-

ğiz. Yaşasın Mustafa Kemal, yaşasın Türklük!...

Fatma Teyze'nin yanağından yaşlar süzülürken İmam Salih Amca yutkunarak el sallıyordu. Alparslan omuzunda tüfeği ve başındaki kalpağı ile atının üstünde şimdi daha büyük, daha güçlü idi. Az sonra Efe Dayı'nın arkasından köşeyi dönerek kayboldu.

İmam Efendi, hanımına içeri girmesini işaret ettikten sonra camiye döndü. Minareye çıktı. Şimdi Yunan askerlerini karşılama şenliği daha iyi duyuluyor ve yaklaşan düşman birliği iyice belli oluyordu. Var gücüyle seslendi:

— Allahü Ekber, Allahü Ekber!..

Ezan sesi etrafa yayılmaya, göklere yükselmeye başlamıştı. İmam Salih Efendi işte şimdi ağlıyordu.

ASIL DÜŞMAN İÇERDE İMİŞ

Alparslan anlayamadığı, anlatamayacağı duygularla dolu idi. Annesi yoktu, babası uzaklarda idi ve kendisi düşman askerleri girmekte olan çok sevdiği kasabasını ve evini terkederek bilmediği yerlere gidiyordu. Yağmur yağmıyor fakat kapkara bulutlar kasabanın üzerinde öylece bekliyordu. Yine çan sesleri' duyuldu.

Kasabanm son evine gelmişler, Efe Dayı kapıda durmuştu. Seslendi:

— Cemil Dayı!

Telaşlı ayak seslerinden sonra kapı açılınca Alparslan şaşırıp kaldı. Komşu kızı Şükrüye de Cemil Dede ile beraber kapının önüne çıkmıştı. Cemil Dede'nin ve Fadik Nine'nin yardımı ile Alparslan'ın arkasına bindi.

Az sonra kasabayı arkada bırakmış ve ağaçların sıklaştığı dağa tırmanmaya başlamışlardı. Alparslan durdu,

atının üstünde arkaya doğru döndü. Kasabaya, mahallelerine, camiye ve evlerine buradan hiç bakmamıştı. Yutkundu. Bu sırada Şükrüye'lerin kurt köpeği Şimşek'in de arkalarından gelmekte olduğunu görerek sevindi. Herhalde kasabadan çok, köyde faydalı olacaktı.

Şükrüye, Alparslan'ın tabanca takılı yeni ve kalın kemerinden tutarken, Şimşek sık sık onlara bakıp kuyruğunu sallayarak yardıma hazır şekilde yanları sıra yürüyordu.

Biraz yükseklikte sis başladı. Artık kasabadan ses duyulmuyor, gök gürültüsü de kesildiği için rüzgârın dallardaki uğultusu sessizliği bozuyordu. Vatanın her yerini, fırsat buldukça gezmek ne güzel şeydi. Alparslan yıllarca duvar diplerinde, boşuna geçen o çocukluk günlerine şimdi çok acıyordu. Vatan, iç ve dış çizmelerden kurtulduktan sonra Türk çocukları kendilerine yaraşan oyunlarla yetişmeli idiler.

Alparslan etrafını seyrediyor fakat düşünceler yüzünden ne gördüğünü pek farkedemiyordu. Çok uyanık olmalıydı. Türk'ün kurtuluşu için ne yapılmak lazımsa bunu Bozkurt Mustafa Kemal düşünecekti. Kendilerine ise ona inanmak, güvenmek ve onun istediklerini yapmak kalıyordu.

Alparslan yerlere baktı. Sis bitmişti ve yola benzer birşey görünmüyordu. Efe Dayı buraları ne kadar iyi öğrenmişti. Üşümüyordu ama yükseldikçe hava iyice soğumuştu. Hafif bir inişten sonra manzara daha güzelleşti. Küçük derecikler taşlar ve yapraklar arasından şırıltılarla aşağılara doğru akıyorlardı. Kuş sesleri çoğalmıştı.

Şükrüye de tertemiz orman havasını ciğerlerine doldurdu:

— Ne güzel yerler!

Bahçelerinde ağaçları ve kuş sesleri vardı ama buralar başka idi. Vatanın her köşesi ayrı bir güzelliğe sahipti. Bu topraklar son nefese, son damla kana kadar düşmana verilemezdi.

— Hem de çok güzel yerler... Vatan! Atalarımız bu toprakları bize kanlarını akıtarak bıraktılar. Biz de Türk milletinin kıyamete kadar yaşaması için gerektikçe kanımızı dökecek, canımızı vereceğiz.

Şükrüye iç çekti:

— Sen de Selim Amca gibi güzel konuşmaya başladın! Bildiklerini anlatsana! Türk kızı olarak ben de öğrenmek istiyorum.

Alparslan kalpağını düzeltti:

— Çok iyi!... Aklıma geldikçe öğrendiklerimi anlatırım. Sen de aklına takılanları sorabilirsin! Konuştukça bu kötü günlere neden geldiğimizi daha iyi anlamaya başlıyoruz. Benim için de iyi oluyor.

Atların birbirine karışan tok ayak sesleri yolculuğa mûsiki gibi ayrı bir güzellik katıyordu. Şimşek ise bazan konuşmalara, bazan ormandan gelen seslere kulak veriyor, atlarla oynaşarak, kendini yormadan yürüyordu.

Alparslan, kasabanın bütün Türk çocukları gibi Efe Dayı'yı çok severdi. Şöhreti komşu köy ve kasabalara yayılmıştı. Hiç kimse yalan söylediğini, verdiği sözü tutmadığını, kötü söz söylediğini duymamıştı. Evine astı-

ğı bir madalyası vardı. Onun gazi olduğunu söylerlerdi ama ne yazık ki öteki çocuklarla oynamaktan kendilerini kurtarıp mahallelerindeki gazilerin hâtıralarını dinleyememişlerdi. Günleri boş geçmişti. Şimdi anlıyordu. Şu yolculukta Efe Dayı'yi dinleyebilirdi.

Zaman zaman gözünün önüne evdeki çocukluk günleri geliyordu. Annesinin dumanı üstünde tarhana çorbasını dağıtması... Babasının mis gibi ekmeği dilim dilim kesmesi... Tatlı tatlı bakışarak ve konuşarak yedikleri güzel yemekler... Babası ve arkadaşları ile gittiği bayram namazları... Namaz dönüşü anneciğinin elini öpmesi ve birbirlerine sarılmaları... Birbirlerine doyamadan ayrılacaklarını biliyorlarmış gibi... Sonra diğer hâtıralar... Ramazan'ın bir ay süren akşam eğlenceleri... Karagöz, kukla, meddahlar... Saz şâirleri, cambazlar... Ve geri gelmeyecek günler...

Şükrüye iyi ki arkada oturuyordu. Yoksa Alparslan'ın gözünün neden yaşlı olduğunu sorardı. Sormasa bile anlardı. Bu düşüncelerden kurtulmak için Şükrüye'ye seslendi:

— Yoıuldun mu?

— Ne yorulması!.. Sormasan atın sırtında olduğumu bile unutmuştum! Geri kalan günlerimizi yaşıyordum. Dalmışım... Geri gelmeyecek tatlı çocukluk günlerimizi...

Alparslan sesini yükseltti:

— Artık çocuk değiliz. Hepimiz birer Mehmetçik...

Bu acı günlerimiz, silâh ve cephanemizin azlığı yüzünden uzun sürebilir. Fakat inşallah zaferimizle bitecek... İç düşmanlarımız..

Bu sırada Efe Dayı yavaşlamış ve yanlarında gitmeye başlamıştı. Kalın kaşlarını oynatıp acı acı gülümsedi:

— Yaa!... Bu yaşta ayrılık zordur.

Alparslan itiraz etti:

—Sabırsızlığımız zafer için Efe Dayı! Zafere kadar vatan toprağı, anamız, babamız, evimiz... Neresi olursa...

—Ooo... Kızma arslanım, kızma Alparslanım! Aferin!

Türk çocuğu böyle konuşmalı...

Alparslan fırsatı yakalamıştı:

Bir gazi olarak hâtıralarınızı dinlemek istiyoruz!

Efe Dayı iç cebinden bir kâğıt çıkarmıştı:

— Yolumuz uzun... İstediğinizi anlatırım Alparslan oğlum! Önce sana bir hediye vereceğim!

Alparslan uzatılan kâğıdı alıp baktığı zaman sevinçle haykırdı:

— Babamın mektubu! Çok büyük bir hediye bu Efe Dayı! Çoksağolun!..

— Ne söylüyor Selim Bey?

Alparslan mektubu yüzüne sürdü, öptü ve yüksek sesle okumaya başladı:

"Çok sevgili ve kıymetli oğlum!

Eline geçerse sen mektubumu okurken biraz daha uzaklaşmış olacağım. Şu anda neredesin, bilmiyorum? Düşman askerleri içerdeki düşmanlarımızla birleşerek yayılırken, bir yandan da ordu halinde Anadolu'ya ilerliyorlar. Giyecek, yiyecek, silâh, cephane, araç ve sayıca bizden üstünler. Ancak Bozkurt Mustafa Kemal'in İstanbul'daki düşman donanması için söylediği gibi hepsi "Geldikleri gibi gidecekler!"

Zafer sonrası birbirimize kavuşana kadar göndermek imkânım olmayacağı için; bu, son mektubum olacaktır. Ben çok iyiyim oğlum! Bütün düşüncem önce vatan, sonra sensin! Her yerde vatan için çalışmalar yapacağına inanıyorum. Senin için hazırlayıp gönderdiğim defterde birçok bilgi bulacaksın.

Biz, büyük bir inanç içinde güçlü bir Türk ordusunu acele ortaya çıkarma hazırlığındayız. Başımızda Fevzi, Kâzım ve İsmet Bey gibi Mustafa Kemal'in arkadaşları, büyük kumandanlar var. Yakında Yunan ordusu, karşısında bütün yokluğa rağmen Türk ordusunu bir kaya gibi dimdik bulacaktır.

Elinde tüfeğinle, adını taşıdığın Alparslan gibi seni düşmana karşı savaşırken görür gibi oluyorum. Beni merak etme! Önce vatan! Yüce Tanrı'ya emanet ol!.."

Alparslan mektubu tekrar öptü ve cebine koydu. İyi haberler vardı. Bakıştılar. Alparslan'ın içi dolu idi. Babasını yolcu ederken söylenen marşlar diline geldi. Haykırarak birini tekrarlamaya başladı. Efe Dayı ve Şükrüye de katıldılar:

— Yaslı gittim şen geldim,

Aç koynunu ben geldim,

Bana bir yudum su ver,

Çok uzak yerden geldim!

Alparslan tabancasını Şükrü ye'ye verdi. Kendisi de tüfeğini eline aldı. Atlar da marşı duyduktan sonra, ayaklarını daha kuvvetle vurarak yürümeye başlamışlardı. Şimşek iyice coşmuştu. Efe Dayı durumdan hoşlanarak kocaman bıyıklarını düzeltti, tüfeğini aldı. Gürleşen sesleri ve artan heyecanla devam ettiler:

— Varsın yansın ocağım, Kurtulsun al sancağım, Bayrağımın altında, Ben hür yaşayacağım.

— Yaşşa be Alparslan! Ne güzel söyledik! Eski günlerihatırladım, gençleştim canım!

Alparslan'ın aklına gelmişti:

— Dönecek misin Efe Dayı?

— Hemen dönemem... Akşam beraberiz, sabah erken yola çıkarım.

— İyi öyleyse... Akşam toplanırız, hepimize anlatırsın. Daha iyi olmaz mı?

— Kabul ama biraz hızlanalım! Artık at üstüne iyice alıştınız.

Efe Dayı öne geçti ve atını sürdü. Az sonra düzlüğü çıkmışlardı. Hızlandıklarında Şimşek de keyiflenmiş ve arkayı kontrol ederek önde koşmaya başlamıştı. Zamanın nasıl geçtiğini bu heyecanlı yolculuk içinde anlayamıyorlardı/Alparslan, Tuna boylannda düşmana saldıran Türk akıncılarının sanki en önünde idi. Hâlâ elinde

duran tüfeğini bir kılıç gibi havada tutuyordu. Yaklaşan ağaçla düşman askerleri gibi görüyordu.

Efe Dayı saatler sonra atın üstünde geriye dönerek eli ile karşıyı gösterdi. Alparslan ve Şükrüye küçük bir cami çevresine dağılmış, bahçeler içindeki beyaz evleri ile ilk defa bir Türk köyü görmenin sevincini duydular.

Köye girerken onları sâdece köpek sesleri karşıladı. Başka ses yoktu ve insan görünmüyordu. İlk evin yanından geçerken köpekler Efe Dayı'yi tanımış ve susmuşlardı. Nereden çıktığı anlaşılamayan çocuklar, kadınlar ve ihtiyarlar yol üzerinde görünerek el sallamaya, gülmeye, yanları ve peşleri sıra gelmeye başladılar. Birkaç evi geçerek bir kapı önünde durdular. Efe Dayı, gürültü üzerine dışarı çıkıp "Safa geldin!" diye sevinçle haykıran beyaz sakallı köylüye el salladı. Atından inmişti. Çocuklar omuzunda tüfeği, göğsünde kurşunları, başında kalpağı ile atın üstünde bekleyen Alparslan'ı "Yaşa!.." haykırışları ile alkışlıyorlardı. Efe Dayı, Şükrüye'yi indirirken Alparslan da yere atladı. Bir köylü atları alarak içeri götürdü.

Efe Dayı, Alparslan ile Şükrüye'yi gösterdi:

— Ben gelip alıncaya kadar burada kalacaklar OsmanÇavuş!

Beyaz sakallı köylü başını salladı:

— Tanıdım... Biri arslan gibi delikanlı, öteki hanım olmuş! Selim Bey nasıl?

— Selâmları var Osman Çavuş! Çok iyi...

Köylüler ile birlikte iç kapıdan geçip evin büyük odasına girdiler. Yerdeki minderlere önce büyükler ve misafirler, sonra diğerleri oturdu. Kızlar, Şükrüye'nin; erkek çocukları da Alparslan'ın etrafını aldılar. Osman Çavuş ile Efe Dayı aralarında konuşmaya dalmışlardı. Köy çocukları ise Alparslan ve Şükrüye'yi hayranlık ve merak ile seyrederken gülümsemişler ve onlarla konuşmaya başlamışlardı. Karşılıklı konuşmalar devam ederken Osman Çavuş'un sesi duyuldu:

— Hanımlar, ağalar, çocuklar! Kusura bakmayın! Dağılalım da misafirlerimiz yorgunluk çıkarsın. Akşam yemeğinden sonra burada toplantımız var. Yarından sonra bol bol görüşürsünüz.

Köylüler dağılırken Efe Dayı, Alparslan ve Şükrüye, kendilerine ayrılan yandaki küçük odaya geçiyorlardı. Üstlerindeki ağırlıkları duvarlardaki çivilere astılar. Bir köşede üst üste yığılmış yatak ve yorganlar vardı. Oturdukları zaman Efe Dayı açıklama yaptı:

— Burası Gölpınarköyü! Gölköy de derler. Bu ev de misafirhanesi... Eskiden otuz-kırk haneli şen bir köydü. Kimini İngiliz, kimini Bulgar, Ermeni, kimini Rus vurdu da giden gelmedi, gelen yaşamadı. Boyunları bükük gelinler öksüz bebekleri ile babalarının evlerine döndüler: Çocuklar olanları bilmez, oynaşıp durur. Bacası tüten ev yarıya düştü. Yaşayabilmek içinyaşlılar, gelinler, çocuklar elele vermiş çabalayıp dururlar.

Alparslan da Şükrüye gibi üzüntü içinde dinlemişti. Titreyen sesi ile sordu:

— Düşman buraya da gelecek mi?

— Düşman... Nereye, ne zaman geleceği belli olmaz. Ne yapacağı bilinmez. Hazır olacaksın ki geldiğine pişman olsun!

Efe Dayı nasıl olsa buraları avucunun içi gibi biliyor ve köylüleri tanıyordu. Yalnız kalmaktan faydalanarak Alparslan ve Şükrüye'ye bilgi verdi. Sonra dinlendiler. Çağrılana kadar onları kimse rahatsız etmemişti. Yemeği Osman Çavuş, hanımı Melek Ana, gelini Huriye, torunları Zeynep ve Yusuf ile birlikte, yer sofrasında yediler. Bu arada Osman Çavuş ile Efe Dayı'nın konuşmalarını dinlemişlerdi.

Alparslan konuşulanları dikkatle dinliyor, küçük-büyük' herkesi belli etmeden inceliyordu. Hepsinin yüzlerinde sıcak bir sevgi vardı, gülümsüyorlardı. Alparslan'ın içine bu bakışlarla, bu gülüşlerle bir sıcaklık, heyecan ve sevinç yayılıyordu. Üzüntülerini unutmuştu. Bir Türk köyünde idi. Burada babasının kasabada yaptığı çalışmaları yapabilirdi ve yapmalıydı.

Tarhana çorbası, ayran, bulgur pilavı, tavuk bu heyecan içinde yenip gitmişti. Türk töresince büyüklere her yerde hürmet gösterildiğinden sofraya oturmak, yemeğe başlamak ve kalkmak için Osman Çavuş ve Efe Dayı beklenmişti. Sofra kaldırılırken köylüler de toplantı için gelmeye başlamışlardı.

Odaya gelenler kapıda duruyor, selâm veriyor sonra da kendi yaşına uygun yer seçip oturuyordu. Osman Çavuş içerdekilere dikkatle göz gezdirdi. İşi olanlar ve ge-

lemeyecekler dışında köylüler tamamdı. Konulan yastığa yaslandı. Kalınca fakat yumuşak bir sesi vardı:

— Kardeşlerim, bacılarım, yavrularım! Köyümüz misâfirhanesindeki ilk toplantımıza safa geldiniz!

"Safa bulduk!" "Hoşbulduk!" "Sağol!" sesleri duyuldu. Bir yanında Efe Dayı, diğer yanında Şükrüye ve Alparslan oturan Osman Çavuş, gülümsedi:

— Yanımda iki misafirimiz var. Onlar da Gölpmarköylü oldular. Bu çakmak bakışlı yavrum Alparslan! Tanırsınız Selim Bey'in oğlu!. Bu hanım kızım da onların komşusu Şükrüye!

Bu habere sevinen ve misafirlerini ilk görüşte seven çocuklardan bir alkış yükseldi. Alparslan da onları sevmişti. Fakat şu anda dalgındı. Efe Dayı'nm "Düşmanın ne zaman, nereye geleceği ve ne yapacağı belli olmaz!" sözünü düşünüyordu. Kaybedecek zaman yoktu. Yarın sabah çalışmalara başlamalıydı.

Osman Çavuş sesini yükseltti:

— Hazır toplanmışken Alparslan'ın isteği üzerine köyümüz için faydalı konuşmalar yapacağız.

Efe Dayı sözü aldı:

— Hepinizi yeniden görmek beni çok sevindirdi. Siz de ayrı bir sevinç içindesiniz. Çünkü kasabamızın en bilgili delikanlısını, küçük Mehmetçiğini köyünüze getirdim. Bizim akıl edemediğimiz bu toplantıyı da Alparslan kardeşiniz istedi. Sözükendisine bırakıyorum.

Odada hiç ses çıkmıyordu. Şükrüye heyecanla Alparslan'a baktı. Alparslan ise böyle bir konuşmayı şimdi yapacağını bilmiyordu. Ayağa kalktı. Tanımadığı bir topluluk karşısında ilk defa konuşacaktı. Onları tanımıyorda ama hepsi Türk'tü. Babasının sözleri aklına geldi. Bir an düşünüp konuşmaya başladı:

— İlk defa gördüğüm bir Türk köyündeki kıymetli büyüklerimi ve kardeşlerimi selâmlarım! Uzun zaman birlikte olacağız. Ben de büyüklerimizi dinlemek için yine sözü onlara vereceğim. Fakat toplantımızın gayesini de açıklamak istiyorum. Güzel şeyler anlatmak isterdim. Çok yazık ki vatanımız, devletimiz, milletimiz için tehlikeli ve ne kadar süreceği belli olmayan çok kötü günler geçiriyoruz. Düşmanımız çok, silâhı ve cephanesi bol... Ama tarihin Türk için yazdıklarına uygun olarak yine zaferle çıkacağız. Bütün milletlerden üstün olan inancımız, cesaretimiz ve Bozkurt bakışları ile Başbuğ Mustafa Kemal'imiz var.

Babasından öğrendiği bilgileri de özetledi. Sesini yükselterek sözlerini bitirdi:

— Yeterli okullarımız olmadığı ve Osmanlı olduğumuz için Türk tarihi ve Türklük bilgimiz yok... Savaşdan dönenlerin anlattıkları ile bazı şeyler öğreniyoruz. Türklük bizi heyecanlandırıyor, zafere götürüyor.

Efe Dayı, Alparslan'ın sırtını okşayıp oturduğu yerde doğruldu. Derin bir iç çekti:

— Kardeşlerim, bacılarım!... Efe Dayı hepinizi tanır. Bir birimizi bugüne kadar sevdik, saydık; alış-verişler

yaptık. Ama çoğalacak yerde azaldınız. Neden? Osmanlı İmparatorluğu'nu savunmak için. Fakat bugün imparatorluğun değil Türklüğün ölüm-kalım savaşmı veriyoruz. Neden? Asırlardır Türk'ü yer yüzünden yok etmek için yapılan plânlar, imparatorluğun zayıflaması ile yeniden yürürlüğe kondu. Düşman askerleri kasabamıza girdi ve köyümüzün kapısına dayandı. Bu vatan parçasını da çocuklarımızın yok edilmemesi ve namusumuzun kirlenmemesi için sonuna kadar karşı koyacaksınız! Kazma, kürek, balta ile... Ama savaşacaksınız, savaşacağız!.. Gölpınarköylüler, Türklüğünüzü iyi bilirseniz, savaşınız daha güçlü ve anlamlı olacaktır.

Efe Dayı duralayıp nefes aldı. Verilen ayranı yudumladı:

— Bu toplantımızı, savaşınızda en büyük destek olacak Türklük ateşini körüklemek için yapıyoruz. Size kim olduğunuzu anlatacağım. İlk insandan sonra yeryüzünde meydana gelen insan toplulukları dilleri, kabiliyetleri, cesaretleri ve ahlâkları bakımından farklı gelişti. Böylece milletler meydana geldi.Bunların içinde en eskisi, en büyüğü Türk milletidir. Türk, cesaretli, akıllı ve çalışkandır. Ancak Türk milleti zamanla devletlere bölünmüştür. Bütün millet ve devletler aslını kaybetmeyen Türk'ten daima korkmuştur, onu yoketmek için birleşmiştir. Odaya yeni girenler gösterilen yerlere sessizce yerleşmişlerdi. Efe Dayı artan bir heyecanla ve tecrübeli bir öğretmen ustalığı ile anlatıyordu:

— Türk, esir yaşamaktansa ölmeyi üstün tutar. Ailede ve devlette en iyi yönetim şeklini kurmuştur. Türk, disip-

linli, adaletli ve ahlâklı bir şekilde yaşamış ve böyle bir yönetimle üç kıtaya hâkim olmuştur. Türkler tek bir bayrak altında toplanamamış, zaman zaman ne yazık ki birbirleri ile savaşarak düşmanlarının işini kolaylaştırmıştır. Son Türk devleti Osmanlı İmparatorluğu iç ve dış düşmanların elbirliği ile parçalanmış ve paylaşılmaktadır.

En küçüğünden en yaşlısına Gölpınarköylüler ilk defa anlatılan ve kendilerini çok heyecanlandıran bilgileri dinlerken gözlerini kırpmadan Efe Dayı'nın ağzına bakıyorlardı.

— İşte biz kasabamızda ve bu köyümüzde de yaşayan Türkler olarak böyle bir milletin parçasıyız. Böyle yiğit, şanlı ve şerefli ataların torunlarıyız. Türk'ün anayurdu Orta-Asya'dan sonra; Anadolu, Türklerin ikinci anayurdu, dünyadaki Türklerin merkezi ve kalesi olmuştur. Bizi yok etmek için birleşenler unutuyorlar: Biz Türk'üz! Osmanlı İmparatorluğu parçalanırken Anadolu'nun ortasından yeni bir Türk devletinin kuruluşu müjdelenmektedir. Bunu, varımızı-yoğumuzu, ortaya koyarak elbirliği ile biz, siz, Anadolu Türkleri gerçekleştireceğiz. Mustafa Kemal'imizin ardına düştük, zafere ilerliyeceğiz. Bu zor olacak, acı olacak, kanlı olacak... Ama yine yok olmayacağız. Ya İstiklâl, ya ölüm!

Nefes aldı, tekrar doğrulup yerleşti:

— Kuraklık yüzünden göç başlayınca Oğuz Türklerinin bir kısmı Orta-Asya'dan gelip Anadolu'ya yakın bir bölgede yeni bir Türk devletinin, Selçuk İmparatorluğu adı ile kurdular. Başa geçen Alp Arslan Anadolu'ya

girmeye başladı. Bizans İmparatorluğu çok büyük bir ordu toplayıp "Bütün İslâm ve Türk ülkelerini yıkıp yakacağım!" diye haber yolladı. Alp Arslan kumandasındaki Türk ordusuna yenilip esir oldu. Malazgirt zaferi ile Türkler, yerleşip ilerlemeye başladılar. Selçuk İmparatorluğu da zayıflayınca, Osman Bey, Bizans'la savaşarak Osmanlı Beyliği'ni kurdu. Kısa zamanda güçlendi, yeryüzünün en büyük imparatorluğu oldu. Yavuz Selim, Sultan Süleyman, Fatih, Yıldırım Bay azıt... gibi birçok kahraman padişahlar ve birçok büyük adamlar yetiştirdi. Türk ordusu, üç hilalli bayrak altında üç kıtada ve üç denizde tek güç olarak İslam dininin yayılmasında çok büyük hizmet yaptı. Ancak yöneticiler, Türklük ülküsünü unutmaya başladılar. İmparatorluğun "Herşey Türk tarafından, Türke göre ve Türk için..." temel fikri ile kuvvetli kalabileceğini de düşünemez oldular. Şimdi, Osmanlı olarak birlikte yemek yediğimiz komşularımıza karşı Türk olarak varlığımızı korumak zorunda kalıyoruz. Çünkü devlet zayıf düşünce, bizi yok etmek için bekleyenler harekete geçtiler.

Efe Dayı durdu, bakındı. Unutulan Türk'ü ve Türklüğü doya doya anlatmak istiyordu. Alparslan, bunları bilse de yeniden dinlemek heyecan veriyordu. Her anlatılan, yeni bilgiler de katıyordu.

Efe Dayı ayranım bitirdi:

— Son Türk kalesi Anadolu'yu ve Türk milletini bu zor gürlerden kurtaracak yeni bir Başbuğ yine içimizden çıkmıştır. Adını hepimiz öğrendik; düşmanlar da öğrendi: Mustafa Kemal!

Efe Dayı bu adı haykırarak söylemişti. Konuşmasına köylülerin "Yaşasın Mustafa Kemal!" haykırışları bitince devam edebildi:

— İmparatorluğumuzun parçalanmakta olduğunu gören Mustafa Kemal bir Türk subayı olarak yapabileceklerini tasarlıyor ve çalışmalar yapıyordu. Afrika'daki topraklarımızın kaybedilmemesi için oraya giderek İtalyanlarla savaştı. Balkan Savaşı başlayınca döndü. Peşinden I. Dünya Savaşı başladı. Çanakkale Savaşı'nda kahramanlık ve zekâsını gösterdi. Yeni vazifelerini de başarı ile yaptı. İstanbul'a düşman donanmasının ve vatan topraklarımıza düşman askerlerinin girmesi çok acı idi. Mustafa Kemal, Türk milletinin böyle çok tehlikeler atlattığını biliyor ve yeni bir zafere inanıyordu. Yeni savaşın yönetim yeri, İstanbul olamazdı. İstanbul'u da ancak Anadolu kurtarabilecekti. İmparatorlukda Türklerin en kalabalık olduğu bölge Anadolu idi.

Evet arkadaşlarım, bacılarım, yavrularını!.. Kalan toprakları kurtarmak için Padişah çaresiz kalmıştı. Mustafa Kemal Anadolu'ya gitmeye karar verdi. Güzel İzmir'e Yunan askerlerinin girişinden bir gün sonra Mustafa Kemal yola çıktı. Üç günlük tehlikeli bir deniz yolculuğundan sonra Samsun'da Anadolu toprağına ayak bastı. Anadolu'nun her yanına haberler gönderdi. Erzurum ve Sivas'ta yapılan toplantılarda "Anadolu'nun hiçbir devlet boyunduruğuna veya himayesine girmeyeceği, sonuna kadar savaşacağı ve hükümet kurulacağı" kararlaştırarak dünyaya ilân edildi. İstanbul'da toplanan meclis de "Yeni, bağımsız bir devlet kurulmasını" kararlaştırınca düşmanlar bunu fırsat bilip hemen harekete geçtiler. İstanbul işgal edildi ve Türk polisleri, Türk as-

kerleri sebepsiz yere hatta uyurken öldürüldü. Milletvekilleri tutuklandı. İstanbul'un Türk olmayan halkı, bayram ediyor ve düşmanlara ellerinden gelen yardımı yapıyordu. Türklere her çeşit kötülüğü hak görüyorlardı. Bu arada yeni Türk devletinin meclisi Ankara'da toplandı ve başkanlığa Mustafa Kemal seçildi.

Gölpınarköylü Türkler! İzmir'de savunmasız Türk askerlerini işkencelerle şehit eden Rum askerleri, çocuklarımızı, kadınlarımızı ve ihtiyarlarımızı öldürerek hızla ilerlemektedir. Bu katiller sürüsü köyümüze şimdilik girmemiştir ama... Şu anda... Alış-verişe, tanıdık ve akrabalarınızı ziyarete geldiğiniz kasabamız düşman çizmesi altındadır. Düşman bayrakları dalgalanmaktadır. Kasabamızın halkı Türklere kötülük için düşman askerleri ile işbirliği içindeler. Neler yapmaya başladıklarını bilmiyorum. Çünkü onlar düşmanı sevinç çığlıkları ile karşılarken, biz kasabadan ayrılıyorduk. Fakat kasabamızda Türkler silâhlı olarak hazır beklediklerinden kolayca kötü duruma düşeceklerini zannetmiyorum.

Gölpınarköylü kardeşlerim! Yunan ordusunun başka bir kolu Anadolu'nun ortasına girmektedir. Vatanın her köşesinde, Türkler emir beklemeden çeteler kurarak savaşa başlamışlardır. Mustafa Kemal, Fevzi, Kâzım ve İsmet Bey büyük kumandanlar olarak dağınık ve başsız olan Türk ordusunu yeniden düzenlemişlerdir. Kars bölgesini vatandan koparmak isteyen Ermeni kuvvetleri yenilerek topraklarımız geri alındı. Maraş, Antep ve Urfa bölgesinde kardeşlerimiz, İtalyan, İngiliz ve Fransız askerleri topraklarımızdan attılar. Toplarla, uçak ve tanklarla donanmış olan düşman kuvvetleri kahraman Türk halkının inançlı savaşı ile başedemedi.

Kudurmuş gibi ilerleyen ve yayılan Yunan askerleri ile ona yardımcı olan iç düşmanlarımızla savaşıyoruz. Kısa zamanda Türk'ün ölmeyen inancını ve gücünü göstereceğiz. Bunun için Türk milleti adına Mustafa Kemal, Osmanlı Hükümeti'nin imzaladığı Sevr Antlaşması'nı tanımadıklarım ilân etti.

Anadolu'daki küçük kuvvetler ve çeteler birleşmişti. Artık silâhı ve cephanesi az da olsa bir Türk ordusu var. Mustafa Kemal'imize inanıyor ve güveniyoruz. Zafer bizim olacaktır. Her Türk bulunduğu yerde son damla kanma, son nefesine kadar vatan toprağını savunacaktır. Çünkü o toprağın üstünde kendimiz, geleceğimiz, namusumuz var. Bunun için silâhsız da olsak "Ya istiklal, ya ölüm!" diye haykırarak elimize ne geçerse düşmana karşı koyacağız.

Odadakiler Efe Dayı'nin susması üzerine bir ağızdan, "Ya istiklal, ya ölüm!" diye haykırdılar. Konuşmanın bittiğini anlayan Alparslan ayağa kalktı:

— Efe Dayı'mız gazidir. Katıldığı savaşı da anlatmasını bekliyoruz.

Bir alkış yükseldi. Efe Dayı, bu istek ve alkışlara karşılık gülümsedi. Kalktı, derin bir nefes alıp tekrar konuşmaya başladı:

— Türk'ün iki büyük düşmanı Çinliler ve Ruslardır. Türk'ü esir ve yok etmek isteyen bu iki millet ile yaptığımız savaşlardan birisi de Plevne Savaşı'dır. Ben bu savaşta bulundum. Kumandanımız Osman Paşa idi. Ruslar ilk hücumlarında binlerce ölü vererek çekildiler. Hen-

dekler kazarak içine girdik. Ruslar tekrar hücum etti. Elli bin asker ve iki yüz topu vardı. Onların yarısı kadar yoktuk kardeşlerim! Fakat korkmuyorduk... Yeterli yiyecek, silâh ve cephanemiz yoktu. Buna rağmen "Allah Allah!.." sesleri ile hücum ettik ve kaçırdık. Rus çarı çok üzülmüştü. Bu sefer yüz bin kişilik seçme bir ordu ve beş yüze yakın top ile bizi çevirdiler. Fakat binlerce ölü ve yaralı vererek çekiliyorlardı. Bu topçu ateşi ve hücumlarına aylarca korkusuzca karşı koyduk. Türk'ün bu ismi boşuna taşımadığını dünyaya tekrar ispat ettik. On beş bin ölü verdiler. Ancak çevrili olduğumuzdan yiyecek, cephane ve asker yardımı gelmiyordu. Yine de başeğmedik. Haftalarca dayandık ama, kış gelmiş ve cephanemiz bitmişti. Yıldırım'ların, Fatih'lerin, Kanunî Süleyman'ların, Yavuz Selim'lerin torunu olduğumuzu tekrar gösterdik. Onları yarıp çemberden kurtulmak için kalan kuvvetimizle "Allah Allah!..." diye haykırarak yıldırım gibi aralarına daldık. Büyük kumandan Osman Paşa'mız en önde idi ve yaralanmıştı. Binlerce şehit ve yaralı verdik ama başaramadık. Dünya savaş tarihine şerefli bir örnek olarak geçen bu savunmamız için Rus çarı kumandanımızı büyük hürmet ile karşılayıp, kılıcını geri verdi ve onu kutladı. Gazi Osman Paşa'mız İstanbul'da da törenle karşılandı ve padişah tarafından mareşal rütbesi verildi. İşte bu dayınız, Plevne Savaşı'ndan şehitlik rütbesine eremedi ama birkaç defa yaralandıktan sonra gazi olarak döndü. Şimdi de Yunanlı askerlere ve içimizdeki nankör dostlarımıza karşı vatan için savaşacaktır.

Alparslan, Efe Dayı'nin elini öpüp Osman Çavuş'un yanına geçti ve odadakilere döndü:

— Her Türk mahallesinde ve köyünde muhakkak şehit anası, şehit çocukları ve gazileri vardır. Bunlar geçmiş acı günlerin veya zaferlerin yeni yetişenlere birer canlı mirasıdır. Onları tanımamız kendimizi tanımamız demektir. Şimdi de Gölpınarköylülerin Osman Çavuş'unu dinliyoruz!

Alparslan yerine geçip nöbet bekler gibi ayakta durdu. Aralarına katıldığı bu insanların bakışlarını, gülüşlerini, heyecanlarını seyretmek hoşuna gidiyordu. Bu sırada alkışlar bitmişti.

Osman Çavuş sakalını düzelttikten sonra konuşmaya başladı:

— Yıllardır birlikte gülüp, birlikte ağladığımız, üzüldüğümüz, heyecanlanıp sevindiğimiz çok sevgili Gölpınarköylü yavrularım! Aziz arkadaşlarım! Efe Dayı kardeşim bilgiler verip heyecanımızı tazeledi. Sağolsun! Türk devleti ve vatanı için düşünmeden ölüme atılan bir insandır. Düşmanın yanımızda olduğu şu anda biz de korkmuyoruz, silâhımız ve cephanemiz yok diye üzülüyoruz. Biz de Türküz!

Odada bulunanlar "Türküz!.." diye haykırarak onun bir an sözünü kesmişlerdi. Osman Çavuş başını salladı. Türklük konuşulunca heyecanlanmadan edemezdi:

— Türk, arkadan vurmaz. Merhametlidir. "Aman!" dileyene, kadına, ihtiyara, çocuğa el kaldırmaz. Türk yendiği komutanı "Kuvvet topla yine gel!" diye serbest bırakır. Türk, esiri misafir bilir, eziyet ve işkence yaparak öldürmez. Türk, merttir. Türk verdiği sözde durur, yerine getiremeyeceği sözü vermez. Yalan söylemez ve

karşısındakine inanır. Türk, yalanı sevmez ve aldatılmayı affetmez. Türk, yardım etmekten zevk alır. Kapısı, sofrası her Tanrı misafirine açıktır. Türk, Osmanlı İmparatorluğu'nda bugüne kadar olduğu gibi, hangi millet ve dinden olursa olsun her komşusuna, tanıdığına; kimsesiz, yoksul, hasta ve muhtaç durumda olan her insana yardım etmiştir. Gönül almaya çalışmış ve kalp kırmamaya dikkat etmiştir.

Türk, büyüğünü sayar, küçüğünü sever. Devlet onun için babadır. Disiplin, Türk'ün yaşayışında daha güzeldir. Türk, sabırlıdır, çalışkandır, her işinde akıl vardır. Yemeğini misafirine yedirip açlığını belli etmeyen; en güzel yatağını misafir için saklayan Türk, bu büyüklüğe, şan ve şerefe lâyıktır.

Sevgili Gölpınarköylü kardeşlerim, yavrularım! Kıymetli olan şeyin isteklisi çok olur. Güçlü olanın düşmanı çok olur. Türk, kıymetli ve güçlüdür. Türk'ün Türklüğünü koruması bu yüzden zor fakat kutsal bir görevdir. Bu"yüce milleti mertçe savaşarak yok edemeyen milletler, zaman zaman onu aldatmış, oyuna getirmiş, çeşitli yollarla birbirine düşürmüştür. Ama Türk, binlerce yıllık bir yüce çınardır. Yel uçurur, sel götürür, kurt kemirir, balta devirir... Ama bu çınar kurumaz. Kökü güçlüdür. Durmadan filizlenir. Mustafa Kemal'in ve kıymetli arkadaşlarının ardında yeni bir Türk devleti olarak yeniden filizleniyoruz!

Vatan, devlet ve millet için yaptıklarımızı anlatmaktan utanırız. Bu sebeple Efe Dayı kardeşim de Plevne Savaşı'nı ve Gazi Osman Paşa'yı anlattı. Kendi kahramanlığını söylemeye utandı. Şu kadarını söyleyeyim ki,

kendisi aylarca çarpışmış, yaralarına aldırmayıp son hücumda yaralı bir arkadaşını kurtarırken esir düşmüştür.

Efe Dayı başını eğmişti, şöylece bakındı. Gözgöze geldiği Osman Çavuş devam etti:

— Eveett... Nasıl olsa zorlayacaksınız. Onun için ne yaptığımı kendiliğimden anlatayım. Birkaç padişah saltanatı yaşadım, birkaç savaş gördüm. Birkaçını da büyüklerimden dinledim. Osmanlı İmparatorluğu bugüne kadar geldi ise bunu Türk başarmıştır. Çünkü Müslüman olmayanlar Osmanlı olarak yaşarken; Türkler, cepheden cepheye koşmuştur. Yaralananlar iyi olunca kendi isteği ile cepheye dönmüştür. Köyünü görmemiş, yuvasında bekleşen çocuklarından ve ailesinden haber alamamış olarak, yıllarca düşmana karşı aç, uykusuz ve çıplak olarak savaşanları tanıdım.

Osman Çavuş sustu. O günleri hatırlamanın acısı ile, konuşamadığı için sustu. Hâtıralarını anlatmak için konuşmak yetmiyordu. Odada sanki nefes bile alınmıyordu. Bazıları gözlerini açmış, bazıları büzmüş, bazıları ıslak bakışlarını belli etmemek için başını eğmişti. Alparslan memnundu. Çünkü Yunan veya iç ortakları köye gelince köylüler küçük-büyük, kadın-erkek demeden neden ve nasıl karşı koyacaklarını şimdi biliyorlardı.

Osman Çavuş titreyen sesi ile anlatıyordu:

— Uzun söze ne gerek var kardeşlerim! Cepheden dönenleri dinledik!.. Düşman askerini karnı tok, silâhı ve cephanesi bol, giyimi sağlam olarak fakat hep kaçarken gördüm. Düşman askerinin geçtiği yerlerde; bebe-

ğiyle, yaşlılarıyla, kızlarıyla, süngülenip parçalanmış, yakılmış, asılmış, işkencelerle öldürülüp üstüste yığılmış, toprağa canlı gömülmüş Türk insanlarını gördüm. Öbür yanda Türk askerini gördüm. Karnı doymuyordu, silâhı eski ve cephanesi eksik, elbisesi yamalı, ayakkabısı yırtıktı. Ama ister buz üstünde, ister çölde kum üstünde olsun bu insanları Türklük heyecanı ile gül bahçesine girer gibi ölüme atılırken gördüm.

Yine sustu Osman Çavuş... Türk askerini düşmana atılırken, ölüme giderken görüyor gibiydi. Sesini alçalttı:

— Bana gelince kardeşlerim, bacılarım ve yavrularım!.. Yunanla ve Rusla savaştım. O kadar... Hepiniz sağolun, varolun!

Anlatacağı şey çoktu ama... Osman Çavuş hıçkırmamak için dudaklarını kemiriyor ve yanaklarından birer damla yaş iniyordu. Odada bir sessizlik oldu. Kimi iç çekiyor, kimi gözünü siliyor, kimi kaşını yıkmış düşünüyordu. İş yine Alparslan'a düştü:

— Buram buram Türklük kokan bir toplantıda bulunmaktan sevinçliyim. Üzüntülü de olsa. Çünkü toplantımızın verdiği heyecan ve bilgi, gücümüzü, inancımızı arttıracaktır. Hepinizle ayrı ayrı tanışacağız.

Vakit geç olmuştu. Efe Dayı'nın hatırlatması üzerine oda boşalmaya başladı. Az sonra Osman Çavuş, hanımı, çocukları, Efe Dayı, Şükrüye ile Alparslan kalmıştı. Yapılacak işleri fazla idi. Erken kalkacaklardı. Birbirlerine "Hayırlı geceler!" dilediler. Şükrüye, Osman Çavuş'un kızı ile gitti.

Küçük odalarında Efe Dayı tam yatacakken Alparslan'a seslendi:

— Evlât! Sayende Gölpınarköylüler güzel bir gece geçirdiler! İstediğimiz gibi anlatamadık ama, bazı şeyler yaşamakla anlaşılır, anlatılamaz. Savaş da böyledir. Demek istiyorum ki baban da sana herşeyi anlatamadı.

Alparslan merakla bakıyordu:

—Demek babamın söyleyemediği birşey var?

Efe Dayı dudak büktü:

—Belki söylemeye gerek görmedi.

—Bilmem... Ama bilmek isterim Efe Dayı!

— Babanın seni buraya neden gönderdiğini biliyor musun?

Alparslan gülümsedi:

—Merak etmeyin! Babamın benim için en doğruyu düşüneceğine inanıyorum. Geldiğime seviniyorum. Gördüm ki köyde liderlik yapacak kimse yok. İşte ben de babam gibi burada bunu yapacağım. Köyün ihtiyacını babam biliyordu. Bu fırsatı bulduğum için çok sevinçliyim.

—Aferin oğlum! Baban sana inanıyor ve güveniyor.

—İsmime lâyık olduğumu göstereceğim Efe Dayı!

Yataklarında uyumaya hazırlanıyorlardı. Alparslan karanlıkta gözlerini tavana dikip yapacaklarını düşünmeye başladı. Sessizlik, şimşek gürültüsü ve birkaç köpeğin havlamaları ile bozuluyor küçük pencereden dolan kuvvetli ışıkla oda zaman zaman aydınlanıyordu. Efe

Dayı çoktan uyumuştu. Alparslan da sonunda dalıp gitmişti. Rüyasında Mustafa Kemal'i görüyordu:

"— Kimseye sormadım seni bulmak için! Mustafa Kemal olduğun, kocaman kalpağının altındaki kartal bakışından, duruşundan belli kumandanım! Ben Ayşe Hanım ve Selim Bey oğlu Alparslan, seni görmeye geldim! Hemen dönüp köylülerime, "Altın yeleli, gök gözlü yeni Bozkurt'umuzu gördüm!" diyeceğim. "Bizi yeni bir Ergenekon'dan çıkaracak!" diye müjde vereceğim. Dalıa güçlü olacaklar, Yunan üstüne daha bir inançla atılacaklar. Bozkurt'u görmek kurtuluş ışığıdır, zafer müjdesidir. Yüce milletimin bu ölüm-kalım savaşmda başa geçtin; sen büyük Türk'sün kumandanım! Ver elini, düşman gelmeden öpüp köyüme yetişeyim! Ben de Mehmetçiğim! "Mustafa Kemal'den selâm getirdim!" diyeceğim. Gayrı Gökpınarköyüne girecek düşmanın vay hâline kumandanım!"

Alparslan'ın yüzü aydınlanmıştı. Kaşlarını oynatıp gülümsedi:

— Anneciğim, babacığım ben geldim! Bozkurt Mustafa Kemal'in elini öptüm. Şimdi köyümü kurtarmaya gidiyorum. Yunan arkadan vurmuş beni... Bilemedim... Kan içinde kalmışım anneciğim!... Vatan toprağını ben de kanla sulamışım babacığım !.. Size layık, atalarıma layık bir Alparslan olarak savaşmak istiyorum. Olmadı... "Sen artık şehitsin!" diye beni yanınıza getirdiler. "Yerin cennet!" dediler. Ben geldim!... İşte yine buluştuk anne! arttk ölme, e mi"

Alparslan'ın tatlı yüzünden iki damla yaş yastığa indi. Aynı anda kuvvetli bir şimşek çatırtısı odanın içinde patladı. "Hayır, hayır!..." diye acı bir haykırışla birden doğruldu. Nefes nefese oturup kaldı. Nerede olduğunu anlamak için bakmıyordu. Efe Dayı da uyanmıştı:

— Hayrola evlât! Kâbus mu gördün?

Alparslan bir an düşündü. Parmaklarını yüzünde gezdirdi:

-- Kâbus değildi. Mustafa Kemal'in kumandanlık çadırında elini öptüm. Annemi ve babamı da gördüm. Ruh olarak Gölpınarköy'e döndüm. Yürümüyor, kelebek gibi uçarak dolaşıyordum. Vücudum ve ellerim yoktu. Gördüm ki Yunan köye girmiş. Kahkahalar atarak yakıyor, yıkıyor, öldürüyorlar* Anlattığınız gibi...

— Bağırdın ya?..

— Köyü dolaşırken fecî şeyler gördüm. Bir kadının karnını süngülerle parçalıyorlar, bir çocuğu kurşunluyorlardı. Yürümeye başlamış bir bebeği yerde süngüleyen bir Yunan askerini görünce tüfeğini tutmak istedim. Beni görmüyordu ve hiçbir şey yapamadım. Yunanlı gülüyordu. Birşey yapamayınca, çaresizlikten haykırmış olacağım.

Alparslan'ın alnında terler belirmişti. Sustu, tıkanmıştı... Yüzünü buruşturup önüne baktı. Tepelerinde yanan ışığm titrek aydınlığı içinde öylece kaldı. Efe Dayı başını salladı, acı acı seslendi:

— O birkaç dakikalık korkunç manzaraları, biz kaç

defa hem de günlerce, haftalarca seyrettik evlât!.. Rüya 119

da değildi... Rus'un Yunan'm, Ermeni'nin Bulgar'm ve ötekilerin Türk'e yaptıklarını...

İçten, boğuk bir "Ahh!." çekti:

— Haydi yat yavrum! Yarın yapılacak işimiz çok...

Tekrar yataklarına uzandılar. Gece; karanlığı, köpek ve şimşek sesleri ile ilerlemeye devam ediyordu. Aynı zamanda yeni bir sabah ve düşman yaklaşıyor demekti.

GEÇMİŞİNİ KAYBEDEN GELECEĞİNİ BULAMAZ

Artık Gölpınarköy'de günler ve geceler hazırlıklarla geçiyordu. Yeni bir heyecan, yeni bir güç vardı. Alparslan, kendisine verilen küçük odada idi. Sabahın ilk ışıkları ile yine yatağında oturmuştu. Yorganı sırtına alıp duvara yaslandı. Düşünmekten kendini alamadı:

"Türk köylüsünü pazarda veya babasına geldiklerinde görürdü. Yüzlerini, konuşmalarını, bakışlarını seyretmekten hoşlanırdı. Onlarda kasaba insanından bir başkalık bulurdu. Elbiselerinden ve ayaklarındaki çarıklardan yaşayışlarının iyi olmadığı belli olurdu. En çok yaptıkları iş yürümekti. Efe Dayı ile at sırtında geldikleri orman yolunu onlar yüklü hayvanlarının peşi sıra kadın, yaşlı, çocuk demeden yürüyerek gelip giderlerdi."

İşte günlerdir Türk köylülerinin içinde yaşıyordu. O kadar sevgi dolu, o kadar tatlı dilli insanlardı ki, kendini burada büyümüş zannediyor gibiydi. Bilgileri olma-

sa bile gelenekleri, yaşayışları ve herşeyleri ile Türk idiler. Üstelik burada, kasabadaki gibi, Türklük tehlikeye düştüğünde saklanacak, kaçacak "Ben Müslümanım, Osmanlıyım, Türklük neymiş?" diyecek kimse yoktu.

Köşede dayalı duran tüfeğine, asılı kalpağına baktı. Tabancası yastığının altında idi. Burada yediden yetmişe yüze yakın Türk köylüsünün hemen hiç tüfeği yoktu. Eşyalarının üstünde, geldiği gündenberi okumakta olduğu, babasının hediyesi defter vardı. Birkaç defa dikkatle okumuştu. Bu defter en büyük yardımcısı idi. Noksan bilgilerini tamamlıyor, birçok güzel şiirler okuyor, baş tarafını bildiği marşları tam olarak bulabiliyordu. En önemlisi de köyde nasıl çalışma yapılacağını açıklıyordu.

Kendisi de iki defter getirmiş fakat mürekkep ve kalemini unutmuştu. Babası "Ölümden başka herşeyin çâresi vardır." derdi ya... Alparslan da ocaklardaki isleri su ile karıştırarak mürekkep, kamıştan da kalem yapmıştı. İşini görüyordu. Defterlerden birini hâtıralarını, diğerine çalışmalarını yazıyordu. Şehit olursa, bu defter babasının verdiği defter ile birlikte zaferden sonra işe yarardı. Türk çocukları hür yaşamalarının nelere mal olduğunu daha iyi öğrenir, Türk olmanın veya olamamanın ne demek olduğunu daha iyi kavrarlardı.

Oda iyice aydınlanmıştı. Kalkıp yatağını düzeltti. Köşeye hazırlanmış yerde yüzünü yıkadı. Giyindi, tabancasını taktı. Tüfeğini aldı ve çok sevdiği ay-yıldızlı kalpağını başına geçirdi. Defterlerini de alarak odadan çıktı.

Bu sabah sıra Halil Ağalarda idi. Köylülerin isteği üzerine karar verdikleri gibi, Alparslan her gün kahvaltısını başka, akşam yemeğini başka bir evde yiyecek ve onlarla daha yakından tanışmış olacaktı. Aslında her ev devamlı olarak kendilerinde kalmasını istiyordu. Rahat çalışmak hem de rahatsız etmemek için, yemek ve sohbet sonunda odasına dönüyordu.

Alparslan, Halil Ağa'nın kapışma geldiği zaman, ertesi sabah Efe Dayı'yı yolculamasını hatırlamıştı:

"Efe Dayı, Alparslan ve Şükrüye'yi abımdan öpmüş, atına bindikten sonra "Gölpınarköylüler sana emânet Alparslan!" diye seslenmişti. Köylülerin önünde ne kadar utanmıştı. Yanında birçok büyüğü vardı. Osman Çavuş ise kolunu onun omuzuna atmış ve "Artık Alparslan kumandanımız oldu Efe Dayı, sen merak etme!" diye haykırmıştı. Alparslan el sallayan Efe Dayı'nın peşinden seslenmişti: "Herkese selâm söyle!.. Fatih ve öteki arkadaşlarım da kalpak giysinler!"

Fatih'i, İhsan'ı, Salih Amca'yı, ustasını, Kemal Usta'yı babasını ay-yıldızlı kalpakları, göğüslerinde fişeklileri, omuzlarında tüfekleri ile görür gibi oluyordu. Ah!.. Kendisinin bir de bıyığı olsa idi.

Alparslan, kapı önü dalgınlığından Halil Ağa'nm oğlu Kerim'in sesi ile kendine geldi:

— Buyur Alparslan abi! Hoş geldin!

Alparslan gülümsedi ve içeri geçtiler. Odaya girdiğinde, herkesi selâmlayarak yerine oturdu. Bekleyenler yerlerini aldılar. Sofranın büyüğü olarak Halil Ağa ilk lokmasını kopardı:

— Haydi buyrun bakalım! Bismillalrirrahmanirrahim!.. Kahvaltıdan sonra bazı şeyler soran Alparslan, sorulan da cevaplandırıyordu. Bu konuşmalar, bilgilerin karşılıklı artmasına ve daha iyi anlaşma imkânının doğmasma yarıyordu. Bir ara yine kasaba aklına geldi:

"Türk aileler Osmanlı komşu ve tanıdıklarını yemeğe davet ettiklerinde, ağırlamak için herşeyi yaparlardı. Hele anneciği "Çok ayıp olur, akıllarına birşey gelir!" diye onları memnun etmek için çırpınırdı. "Kim olursa olsun komşumuz..." diye söylenir, babası da "Bizi anlamasalar da insanlık görevimizi yapıyoruz!" diye tamamlardı. Ama onlar Türk'ü anlamamıştı. Anneciğinin Türklerden ayırmadığı insanlar şimdi elleri titremeden ve düşünmeden sağ olsa ona tetiği çekecek, işkence de yapacaklardı."

Alparslan'a köyde gösterilen saygı, küçük yaşta olduğu için kendisini utandırıyordu. Bu saygının sebebi, sevilen ve kıymetli bir babanın ona yakışan oğlu olmaktı. Türk töresinde bilginin ve bilgili olmanın kıymeti böyle büyüktü. Bu sebeple gittiği yerlerde bazan büyükler kendi yerlerini veriyor ve bundan gurur duyuyorlardı. Alparslan sıkılır, utanır, onları rahatsız etmemeye ve boş yerlere oturmaya çalışırdı ama büyüklerin sözünü dinlemek de bir Türk töresi olduğundan daha ileri gidemez, istenilenleri yapardı.

Alparslan artık köyü ve köylüleri tanımıştı. Güçlü bir savunma hazırlaması için bütün binaların durumunu ve içini bilmesi gerekiyordu. Her gün başka evde yemek yemesi bu bakımdan faydalı oluyordu. Düşman geldiğine pişman etmek için yapılacak işler düzene girmişti.

Yeni kararlar almak ve yapılan işleri görüşmek üzere bugün toplantı vardı.

Gölpınarköy, ormanlık bir dağa yaslandığından aşağıda uzanan düzlüğü, içinden geçen yolu her evden görmek mümkündü. Düşmanın ormandan gelmesine imkân olmadığından büyük - küçük herkesin bir gözü ve kulağı düzlükte idi. Köyün girişinde nöbetçi bulunuyordu. Her gittikleri yerde Alparslan'a Kumandanımızsın! Çok çalışıyorsun! İyi gıda alman gerekir. Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur." diye açıklama yapıyorlardı. Sofraların özel olarak hazırlandığı da belli oluyordu.

Alparslan az sonra Şükrüye ile beraber misafirhaneye gidiyordu. Burası kumandanlık binası yapılmıştı. Kapılar gıcırtılar çıkararak açılmaya, eşekleri, köpekleri, koyunları ile köylüler bahçe ve tarladaki işlerine dağılmaya başlamışlardı. Düşman gelmeden yiyecek işlerini bitirmek için daha çok çalışıyorlardı. Yola çıkanlar dört bir yandan Alparslan'a el sallıyor, selâm veriyorlardı. Kimse umutsuz değildi.

Şükrüye de etrafa el sallarken sormaktan kendini alamadı:

— Üzüntülü gibisin!... Evden ve babandan ayrılmak zor gelmeye başladı galiba?

Alparslan şöyle bir baktı:

— Yok yok, hiç değil... Baksana... Cephede hepsinin evlâtları var ama burada henüz silâh patlamadı, kan akmadı. Bu sessizlik bozulacak... Vatanın dört yanında

kim bilir kaç kasaba, kaç köy çoktandır düşman çizmesi altında... İç düşmanlarımızla birleşen yabancı askerler bebek^kadın, yaşlı demeden kim bilir işkencelerle ne canlara kıydı. T&rini bilmediğim o kanlı, o acı haykırışlı olaylar aklıma geliyor. Kanlı süngüleri ve toprağı avuçlayan elleri görür gibi oluyorum.

Şükrüye "Haklısın!" anlamında başmı salladı:

— Kasabamızda da Yunan askerleri kimbilir neler...

— Vatanın her kasabası, her köyü bizim... Ama kasabamıza gelecek düşman birliğinin işi zor. İstediğini kolay yapamayacak. İyi hazırlık yapıldı.

— Aynı hazırlığı burada sen yapıyorsun!

Alparslan durup bakındı:

— Eksiğimiz var.

— Silâh ve cephane değil mi?

— Hiç yok!.. Ne yapabiliriz? Geldiğimizden beri bunu düşündüm. Kasabadan istesek, verirler ama onların daha çok ihtiyacı var.

Kısa süre konuşmadan yürüdüler. Yaklaşan tuhaf bir ses üzerine merakla bakınarak durdular. Sesi herkes duymuştu. Çok geçmeden orman tarafından gelen bir uçak köyün üstünde dönerek düzlüğe doğru uzaklaştı. Şükrüye hayretle haykırdı!

— Bu nasıl kuş? Kocaman kanatlarını sallamadan uçuyor.

Alparslan gülümsedi:

— Kuş değil o! Uçak... Ormanın üstünden nasıl kolayca geldi?

Uçak gittikten sonra köylüler kendilerine gelmeye başladılar. Şaşkınlıktan yerlerinde donup kalmışlardı. Şükrüye gibi, onu kanatları oynamayan koca bir kuş zannetmişlerdi. Düşman uçağı olduğunu bilseler daha çok hayret ederlerdi.

Yürümeye devam ettiler. Alparslan düşünceye dalmıştı. Köylüler gibi kendisi de ilk defa bir uçak görüyordu. Babasının verdiği bilgileri hatırladı. Uçak keşif yapıyordu. Demek ki köye gelmek üzere düşmanın eli kulağında idi. Birkaç gün önce aşağıdaki yoldan Anadolu'ya doğru topları ile beraber büyük bir düşman birliğinin geçtiğini görmüşlerdi.

Adımlarını açtılar. Şükrüye'nin hayreti geçmemişti:

—Şeyy... Bu uçak kuşu nasıl uçuyor?

—Bu akşamki toplantıda bildiklerimi anlatacağım.

Ayrıldılar. Şükrüye, Osman Çavuş'un tarlasına gitti. Alparslan kumandanlık binasına yürüdü. Çok şeyler tasarlıyor fakat yapamıyordu. Her evde balta, kazma, kürek vardı. Alparslan boş durmamıştı. Köy hakkında gerekli bilgileri öğrendikten sonra küçük toplantılar yapmıştı. Osman Çavuş köylülere birkaç tabanca ve tüfek üzerinde, nasıl kullanılacağını öğretmişti. Geceleri yapılan derslerde bilhassa kadınlar ve çocuklar nişan almayı, tetik çekmeyi öğrenmişlerdi. Bunlar az şey değildi ama yetmezdi. Çocuklar artık boş kaldıkça askercilik oynuyordu.

Alparslan kumandanlığın bahçe kapısından giriyordu ki uzakta, yolun ucunda karartılar ve toz bulutlan farketti. Dikkatle tekrar baktı. Yanlış görmüyordu. Düşmanın köye gelmemesi zaferin kazanılması bakımından aslında iyi değildi. Çünkü ne kadar yayılırsa düşmanın işi o kadar zorlaşacak, Mustafa Kemal'in de işi kolaylaşmış olacaktı.

Haftalar geçmişti. Alparslan savaş kıyafeti içinda daha büyük ve güçlü görünüyordu. Köy çocukları onu askerce selâm veriyor, silâhına ve kalpağına hayranlıkla bakıyorlardı.

Az sonra yol girişinde yüksek bir yere oturmuş, köyü inceliyordu. Nöbetçiler ve az olan silâhlar nerelerde bulunmalı idi? Bu arada yolda toz bulutçukları bırakarak ilerleyen düşman birliklerinin başı Efe Dayı'nın tanıttığı kervansarayı geçmişti. Alparslan üzüldü. Kurt köpeği Şimşek de bu üzüntüye ortak olur gibi kulaklarını indirmişti. Köydeki köpekler aslında köylüler için büyük destek olacaktı. Şimdiden nöbetçilik yapıyorlardı.

Saatler sonra düşman birliği uzaklarda kaybolmak üzere idi. Şükrüye de gelmişti. Şimşek ile beraber öğle yemeklerini yediler. Alparslan, Şükrüye'nin sormasına fırsat vermeden açıkladı:

—Gittiler... Bir kısmı kervansarayda kalsaydı iyi olacaktı! Şükrüye hayretle baktı: /

—Ne dedin? Kalsalar iyi olur mu hiç?..

—Onlardan silâh ve cephane alabilirdik!

— Anladım! Ne de olsa kumandansın Alparslan! Biz senin gibi düşünemiyoruz.

Şükrüye konuşmasını kesti. Huyunu çok iyi bildiği köpeği Şimşek kulaklarını dikmiş sonra da doğrularak aşağıya, ileriye bakmaya başlamıştı. Alparslan birşey göremedi. Tam kalkmış gidiyorlardı ki Şimşek aynı yere gözlerini dikerek hırlıyordu. Alparslan dikkatle tekrar bakınca kervansarayın arka tarafında dolaşan, birşeyler olduğunu farketti. Yüzüne yayılan tebessümle söylendi:

— Köyümüze galiba düşmanın silâh ve cephane yardımı geldi. Bu gece anlarız!

Köye doğru yürüdüler. Alparslan öğleden sonraki görevine gidiyordu. Kaşlarını çatmıştı. Gördükleri gibi kervansarayda düşman askerleri kalmışsa her an köye saldırabilir, yiyecek veya başka şey için gelebilirlerdi. Ne olduğunu kaç kişi olduğunu bil-meseler de düşman ile karşı karşıya kalmışlardı.

Şükrüye'ye baktı:

— Minaredeki nöbetçiye uğra Şükrüye! Gözlerini kervansaraydan ayırmasın!...

Tahta minaresi ile basit fakat şirin köy camii evlerin en altındaki küçük düzlükte idi. Alparslan, Şimşek ile birlikte yoluna devam etti. Tarla ve bahçe işlerini elbirliği ile çabuk bitirmek için aldıkları kararın doğruluğu meydana çıkmıştı. Düşman kötülük yapmak için gördüğü herşeye, kendi işine yaramasa bile zarar verebilirdi.

Alparslan; konuşacağı ve karar vereceği zaman babasının söyledikleri veya kendisine verdiği deftere yazdıklarını düşünüyordu. Kumandanlık binasına geldiği sırada

babasının bir sözünü hatırladı: "Sen güçlü ve kavgaya hazır ol! Bu senin kavga istediğin anlamına gelmez! Fakat başkalarının zayıf bulup seni dövmelerine engel olur."

Bu söz her Türk için, Türk devleti ve milleti için unutulmaması şart olan bir kanundu. Türk'ün tek dostu olmadığı gibi bütün dünya onu yok etmeye karar vermişti. Önünde kralların diz çöküp, akıllarına Türk gelince korkudan uykuları kaçan devlet ve milletler; Osmanlı İmparatorluğu biraz zayıfladığı zaman onu yok etmek için her fırsatta içerden ve dışardan harekete geçmişlerdi. Tarih sayfaları karıştırıldığında Türk'ün gelecekte de gerçek bir dost bulamayacağı kolayca anlaşılabilirdi. Bu sebeple devletin güçlü kalması için Türkler uyanık, akıllı, çalışkan ve en önemlisi birlik içinde olmayı unutmamak zorunda idiler.

Bu acı ve tehlikeli günler, yaşayan ve yaşayacak bütün Türkler için çok iyi ders olmalıydı. Özellikle Türk milletinin geleceği olan Türk çocukları ve gençleri için... İç ve dış düşmanlar ve kendi tarihlerini çok iyi bilmeli ve büyüdükçe bu bilgilerini geliştirmelilerdi.

İşi olmayan veya biten çocuklar yemekten sonra yine bahçede toplanmışlardı. Heyecanla bekliyorlardı. Alparslan sokak kapısından girince hepsini selâmladı:

— Merhaba arkadaşlar!

Çocuklar bir. ağızdan "Sağol!" haykırışı ile karşılık verdiler. Alparslan'ı çok seviyorlardı. Ondan Türklük, Türk tarihi ve başka konularda bilgiler öğrenmiş, çok severek şiirler, destanlar, türküler ve marşlar dinlemişlerdi. Bazı şiirleri ve marşları toplandıkça birlikte söyleyecek

kadar, askercilik ve savaş oyunlarında haykıracak kadar ezberlemişlerdi. Ayrıca böyle kalpaklı, tüfekli, fişekli tabancalı bir arkadaşı aralarında ilk defa görüyorlardı. Ayyıldız kalpağına bakmaya doyamıyorlardı.

Alparslan, köyde faydalı olmak için fırsat kaçırmıyor; öğreniyor, öğretiyor, yazıyor, çiziyor, dolaşıyordu. Kumandana da bunlar yakışırdı. Köyde faydalı olmak; vatana, millete, devlete faydalı olmak demekti. Alparslan bunları düşündükçe rahatlıyordu. Fakat Türk olarak büyük işler yapma arzusu ile doluydu.

Yerine geçip tüfeğini omuzundan çıkardı. Artık düşman yanlanna gelmişti. Köylülerin karışıklığa düşmemesi için yeni kararlar alma zamanı da gelmişti. Heyecan içindeki çocukları bekletmemeli idi:

— Sizinle tanıştığım için sevinçliyim. Çok iyi anlaştık. Vatanımız gibi, köyümüz de tehlike ile karşı karşıya... Buna hazır olmak için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Kaç yaşında olursa olsun bütün Gölpınarköylüler savaştayız. Düşman köyümüzün altında hazır beklemektedir.

Alparslan durdu. Dikkatle hepsine baktı. Hiçbirinin yüzünde korku yoktu. Bazıları heyecanlanmış, bazıları meraklanmış, yaşı en büyük olan ise gülümsemişti bile... Devam etti:

— Şimdi yeni bir çalışmaya giriyoruz. Düşman, girdiği yerde öldürürken kadın, çocuk ayırmamaktadır. Biz de kendimizi savunurken en küçüğümüz bile birşeyler yapabilmeliyiz. Birbirine yalan evleri dikkate alarak sizi

beş gruba ayırdım. Yaşı enbüyük olanlar bu grupların başı olacaktır.

Defterinden isimleri okudu. Az sonra çocuklar beş yerde toplanmışlardı. Her grupta beş altı çocuk vardı. Sıra bile olmuşlardı. Çünkü Alparslan geldikten sonra körebe, saklambaç gibi oyunları bırakmış ve koşu, atlama, tırmanma gibi yarışmalar yapmaya, güreş tutmaya, taşlarla hedef vurma çalışmalarına, kılıç oynamaya başlamışlardı. Hatta Hamza Abi çocuklara biraz askerlik dersi vererek; yürüyüş yaptırmış, sıra olmasını, siper almayı, kumandana selâm vermeyi bile.öğretmişti. Askerlik demek evvela disiplin demekti.

Hamza Abi köyün genç gazilerindendi. Kafkas cephesinde Ruslara karşı savaşmış, yaralarına aldırmamıştı. Fakat donan bacağını keserek onu köyüne göndermişlerdi. Koltuğu altına dayadığı kalın bir sopaya yaslanarak yürüyebiliyordu. Öteki kolunda da kurşun yarası vardı. Alparslan bir fırsatını bulup Hamza Abi'den, Rusların da Yunanlılar gibi Türklere nasıl işkence ettiklerini dinlemişti. Bebek de olsa onlar için Türk'ün canlı kalması, hele çoğalması, en büyük tehlike idi.

Alparslan bir süre düşünürken bahçedeki çocuklar grup arkadaşlarını ve başkanlarını öğrenmişlerdi.

Alparslan'ın sesi duyuldu:

— Arkadaşlar! İsmi okunmayan kardeşler kumandanlık binasında bana yardımcı hem de hazır kuvvet olacaklardır. Kız kardeşlerimiz ise kendi evlerinde sizlere

yardım için bekleyeceklerdir. Yapacaklarını kendilerine anlatacağım. Şükrüye ile birkaç kız arkadaşımız da kumandanlık binasında bulunacaklardır.

Çocuklar sıralarını bozmadan dinliyorlardı. İsmi okunmayanlar da sevinçliydi. Alparslan'ın işareti üzerine buldukları taş, kütük ve tahtalara oturdular:

— Arkadaşlarım, kardeşlerim! Köyü düşmana karşı büyük - küçük hepimiz birlikte savunacağız! İşleri, bilgileri ve haberleri bu akşamki toplantıda konuşacağız. Siz marşlar söyleyerek bu toplantımızı devam ettirin!

Bahçe kapısı açılmış ve Şükrüye girmişti. Gülerek bahçede bulunanlara el salladı. Köy kızları büyük odaya geçerken erkek çocukların da sesi yükselmişti:

Tuna nehri akmam diyor,

Etrafımı yıkmam diyor,

Şanı büyük Osman Paşa,

Pilevne'den çıkmam diyor.

Kılıcımı vurdum taşa,

Taş yarıldı baştan başa,

Nâmı büyük Osman Paşa

Askerinle binler yaşa!..

Çocuklar bu marşı Efe Dayı'dan öğrenmişlerdi. O, başını sallar, iç çeker, acı acı gülümseyerek hep dinlerdi.

Alparslan, Şükrüye ile birlikte içeri geçti ve odaya girdi. İçi içine sığmıyordu. Küçük bir askerî birlik kuruluyor gibiydi. Küçük çocuklar bile sert adımlar ve marşlarla yürüyorlardı. Eline silâhı alınca sanki bir anda her çocuk kahraman bir Mehmetçik olup çıkıyordu. Türk doğuştan askerdi, kahramandı.

Kızlar odada yerlerini almışlardı. İlk defa böyle bir toplantı yaptıkları için heyecanlı idiler. Şükrüye en önde ayakta duruyordu. Bahçeden, yeni bir marşa başlayan çocukların sesi geliyordu. Bazı gruplar da, sopaları tüfek gibi omuzlarına almış, yürüyüş yapıyorlardı. Bir kısmı ise güreşe tutuşmuştu. Alparslan başını sallayıp, içinden "Birkaç güne kadar sizin de silâhınız olacak küçük Mehmetçikler!" diye geçirdi. Sonra bahçeye baktığı pencereden yüzünü odaya çevirdi.

— Kıymetli bacılarım! İşleriniz sebebi ile konuşamadık. Şükrüye kardeşinizi tanıdınız! Kendisi bana yardım ederek sizlere gerekli bilgileri verdiği gibi, hakkınızdaki bilgileri bana getirdi. Bu toplantınızda hazırlıklarımız ve başarımız için son durumu konuşacaksınız. Bunları anne ve babalarınıza anlatacaksınız! Defterimde hepinizin ismi yazılıdır. Bugün, köyümüz için çok önemlidir.

Alparslan defterlerini açarak çalışmaya başladı. Düşmanı şaşırtmak, köye gelişini pahalıya ödetmek, en iyi savunmayı yapmak ve köyü çabuk terketmek için neler yapılabilirdi? Kızların toplantıyı bitirdiklerini, bahçedeki marşların ve gürültülerin bittiğini, saatlerin geçtiğini farketmemişti. Yazıyor, düşünüyor, çiziyordu. Savaş

idare edecek kumandan dikkati ve çabası içindeydi. Savaş köyün kapısına dayanmıştı ve köylüler hazırdı.

Karanlıkla beraber sanki köye matem bulutu çökmüştü. Evlerine girmekte olan koyunların ve ineklerin çıngırakları acı sessizliği bozamıyordu. Kervansarayda düşman askerleri bulunduğu haberi belli ki köye yayılmıştı. Bu üzüntülü sessizlik korkudan değil, silâh ve cephane yokluğunun çâresizliğindendi.

Hatice Gelin Teyze'ye köylüler kısaca Gelin Teyze derlerdi. Yıllar önce neşeli bir düğünden sonra gelin olmuştu. Köyün en güzel, en işbilir, en çalışkan kızlarmdandı. Güleryüzlü ve tatlı dilliydi. Bahçenin yol kenarındaki köşesine tek odalı bir evcik yapmışlardı. Ancak düğünden birkaç gün sonra erkeğini, Murat'ı askere çağırdılar. Rus cephesinde mi, Yunan cephesinde mi kalmıştı. Şehit mi, esir mi, bilinmiyordu? Hatice Gelin oğluna da Murat adını koymuş, bıkmadan kulağı kapıda, gözü yollarda yıllardır bekliyordu.

Diğer askerler gibi Murat da vatanın istiklali, milletin namusu, devletin şerefi için savaşa gitmişti. İşte böyle bir Türk kadını, bir Türk anası idi. Erkeği gelecek diye babasının evine bile geçmemiş, kucağındaki Murat'ını tek odalı evinde büyütmüştü.

İsmi de Gelin Teyze kalmıştı.

Alparslan kapıyı vurduğu zaman, içerden Murat'ın sesini duydu:

— Anne, Bozkurt Alparslan geldi!

Alparslan, Murat'ın sevinçle açtığı kapıdan eve, sonra odaya girdi. Gelin Teyze ocağm başında ayağa kalkmıştı:

— Gel yavrum! Hoşgeldin!

— Hoşbulduk Gelin Teyze!...

Alparslan elini öptü, Gelin Teyze de onu bağrma bastı. Sesi titremişti ama belli etmemeye çalışmıştı. Duvarda asılı yağ kandilinin ve ocağm ışığında yüzü aydınlanıyordu:

— Sağol kumandan! Bizi savunmak için sabah karanlığından akşam karanlığına kadar koşup duruyorsun. Acıkmışsındır, hemen otur!

Alparslan, Murat'a bakarak gülümsedi:

— Merhaba kardeşim!

— Alparslan kumandanım! Hoşgeldin!

Oturdular. Murat'ın gözü Alparslan'ın duvara dayalı tüfeğindeydi:

— Hem tabancan, hem tüfeğin var kumandan abi!

Alparslan, Gelin Teyze'ye geri dönmeyen kocasını hatırlatıp üzmemek için savaş konusunu açmak istemiyordu. Bunun için Murat'a cevap vermeyip gülümsedi. Gelin Teyze anlamıştı. Murat'ın saçlarım okşadı, yanağını sevdi:

— Birgün senin de olur yavrum! Ama gâvur toprağımıza gelir, evimize girerse baltayı kaparsın, küreği vurursun güzel yavrum! Silâhımız yok diye düşmana boyun mu eğeceğiz?

Alparslan, Gelin Teyze'nin konuşmasından hem rahatlamış, hem gururlanmıştı. Başını salladı:

— Balta, kürek de bulamazsak odun ile, taş ile karşı koyarız, saldırırız. Sağ iken evimizi, köyümüzü, vatanımızı düşmana teslim etmeyiz. Türküz biz!..

Murat dudak büktü:

— Saldırırız ama... Sağ kalmayız...

— Türk, zor işler başarmasaydı Türk olmazdı! Sağ kalmasak da kardeşim; ölümden korkmayan en eski bir milletin torunları olarak da hem kolay ölmeyiz, hem düşmana bunu pahalıya ödetiriz. Biz ölmeyi göze almazsak, Türklük yaşamaz Murat!

Toplantıya geç kalmamak için yemek arasında da olsa fazla konuşmak istemeyen Alparslan, susmuştu. Gelin Teyze bu cevaptan heyecanlanarak Murat'a baktı:

— Bir daha böyle konuştuğunu duymayayım oğlum! Seni ölümden korkman, düşmandan kaçman için büyütmedim!.. Murat kocamı üç günlük gelinken cepheye yolladım. "Vatan sağolsun!" deyip ölüme yolladım! Vatan tehlikeye düşer, benden yine asker ister diye peşine bir Murat daha yetiştirdim. Ben seni vatan için, millet, devlet için kundağa sardım oğlum? Bunları mı diyecektin şu günlerde?... Yüzüme karşı... Namustan olmaktansa, esir yaşamaktansa, ölürüz...

Gelin Teyze tıkanmış, yaşlanmış gözleri ile Murat'a bakıp kalmıştı. Murat üzüntü içinde Alparslan'a baktı. Ağzında kalan lokmasını zorla yuttuktan soma annesinin yanına geldi:

— Ana! Ana!.. Yanlış anladın!.. Silâhımız olsa iyi olmaz mı diye kumandandan öğrenmek istedim.

Kendini tutamayıp annesinin boynuna sarıldı. Titreyen sesi ile boğuk boğuk haykırdı:

— Ben şehit oğluyum ana! Karşıma Rus çıkar, İngiliz, Fransız çıkar, Yunan köyüme, vatanıma girer de ben silahım yok diye kaçar mıyım! Ben Türk'üm, ölümden korkar mıyım ana!

Gelin Teyze, Murat'ı kollarıyla sardı, göğsüne bastırdı. Alparslan'a bakarak söylendi:

— Câhilim, yanlış anladım oğul! Kusura kalma, affet ananı!... Yanlış da olsa öyle konuşma!... Şehit babanın kemikleri sızlar oğul!..

Anlaşmışlardı. Birbirlerinden ayrıldılar. Murat sofradaki yerine geçmişti. Gelin Teyze, Alparslan'a baktı:

— Yemeğini zehir ettik değil mi kumandan evlâdım? Kusura bakma!... Gelecek sefer kendimi afettiririm.

— Ne olur üzülme benim için teyze!... Hem çoktan doydum. Zararı yok, bir yanlış anlama oldu, o kadar... Belki de iyi oldu da neler konuştuk.

— Vatanın zararına, milletin kötülüğüne kimseyi konuşturmam! Oğlum bile olsa affetmem...

Kenarları oyalı yazmasını eliyle düzeltti:

— Babasını cepheye gönderirken "Eğer savaşırken kaçamak yaparsan hiç dönme, karın olmam!" dedim.

Yenilirse düşmanın köyümüze gelip beni ve çocuğumuzu öldüreceğini söyledim. Ne yapayım, fazla şeyler söylemeye aklım ermez. Aslan Murat'ım, tam ayrılırken...

Gelin Teyze sustu, daldı. Acılaşan sesini alçaltarak devam etti:

— ... nemlenen gözleri ile gözlerimin içine baktı da, "Hatice Gelin, ben Türküm! Senin namusun benim namusum, vatanın namusu bizim namusumuz... "Gitme!" desen bile bekler miyim? Vatan seni üstünde yaşattı, yedirdi, içirdi, giydirdi. Ama şimdi vatana düşman el atmış, devlet haber salmış. Durulur mu Hatice Gelin? Düşmana saldırırken köyümü düşüneceğim, gözümün önüne sen geleceksin! Sağ kalıp, gazi olarak dönersem görüşürüz Hatice Gelin! Dönmezsem... Dönmezsem üzülme, sakın ağlama! Kocamı vatana verdim, ne mutlu şehit karısıyım diye sevin!" dedi. Sonra gülerek el salladı Murat'ım. Komşu köylerden gelenlerle kolkola - Annem beni yetiştirdi bu vatana yolladı, Al sancağı teslim etti Allah'a ısmarladı... - diye marş söyleyerek yürüdü, gitti. "Dualarını esirgeme!" deyip gitti.

Gelin Teyze o uğurlayışı sanki yeniden yaşamıştı. Hatta belli ki hep o ânı yaşıyor, kocasının ayrılırken söylediği son sözlerini hatırlayıp mutlu oluyordu. Derinden bir nefes aldı. Suyunu içti. Söz bulamadığı için heyecanla dinlemekte olan Alparslan'a başını salladı:

— İşte böyle Alparslan Kumandan! Vatan için ne canlar gidiyor. Dönseydi, çocuğumuzla yuvamızda yaşayıp gitseydik iyi olurdu ama... Önce vatan, değil mi kumandan evladım?

Alparslan dinlerken Gelin Teyze'nin yüzüne dalıp gitmişti. Gözleri, bakışları hatta sesi ile yabancı gelmiyordu. Birden içinde acı bir eziklik duydu. Evet, Gelin Teyze annesine benziyordu. Durumunu belli etmemek için acele cevap verdi:

— Tabii Gelin Teyze, önce vatan! Hür vatan!.. O olmazsa bizim olmamızın hiç kıymeti yok...

Murat onları heyecanla dinliyordu. Gelin Teyze, devam etti:

— Erkeğim sağ olsaydı da vatan üzerinde düşman bayrağı dalgalansaydı daha mı iyi olurdu? Sanki kocam her an bir taraftan çıkıp gelecekmiş gibi geliyor. "Hatice Gelin, ben geldim!" diye, seslenecekmiş gibi geliyor... Ölüsünü bile göremedim de inanmak, alışmak zor oluyor. Yaaa... İşte böyle kumandan!... Şimdi, o beni bekliyor.

Alparslan yemeğini bitirmişti:

— Yakında birlikte güzel günlere kavuşacağız Gelin Teyze! İnanıyoruz... "Ya istiklâl, ya ölüm!" diye yola çıktık!

Toplantıya yine bütün Gölpınarköylüler katılacaktı. Murat ile Gelin Teyze de gelecekti. Alparslan herkesten önce yerinde olmalıydı. Sofradan kalktı:

— Kusura bakma Teyze! Daha konuşmak isterdim ama...

— Sen kusura bakma kumandan! Hem üzdüm, hem derdimle başını ağrıttım! Geç kalma, yine gelirsin... Tan-

rı vatanına, anana, babana bağışlasın! Kalpak ve tüfek ne güzel yakışmış! Murat oğlum, sen de beraber git...

Teyze ne bilsin!.. Babası bile Alparslan'ı ay-yıldızlı kalpağı ve tüfeği ile belki göremeyecekti. Alparslan yutkunup sustu. Murat sevinçle çarığını giymişti:

— Ana! Bir kalpak da bana diksene...

— Dikerim oğlum! Yeter ki taşıyacağın ay-yıldıza lâyık ol!

Çıktılar. Fakat Alparslan birkaç adım sonra durdu. Murat'a baktı:

— Yalnız gidebilirim Murat! Sen annenle gelirsin daha doğru olur.

— Haklısın kumandan! Yalnız bırakmamalıyım.

— Çok kıymetli bir annen var!

— Evet!... Büyüdükçe daha iyi anlıyorum.

Gelin Teyze, kapıda bekliyordu:

— Niye döndün oğlum?

— Kumandan seninle gitmemizi istedi ana!

— Kumandan bizden iyi düşünür oğlum, gir içeri!...

Girip kapıyı örttüler. Dışarda köyü kucaklayan karanlık vardı.

Alparslan'ın eli artık tetikte idi. Tüfeğini kolunun altına almış, namlusunu ileri uzatmıştı. Dikkatli ve sessiz adımlarla yoldan iniyordu. Gelin Teyze'nin güzel konuşması ve annesine benzemesi ona çok dokunmuştu. Böyle

anneler oldukça bu yüce millet, karşısına dünya geçse yok edilebilir miydi? Böyle annesi olan çocuklar, böyle hanımı olan babalar Türk olarak nasıl iftihar etmezdi!

Kumandanlık binasına yaklaşan Alparslan, kapı önünde büyük bir karaltı farketmişti. Duvar dibine sindi, tüfeğini doğrulttu. Sessizce yaklaşmaya başladı. Acaba ne oluyordu? Karaltının at olduğunu görerek rahatladı. Kim gelmişti? Dikkatle kapıdan girdi, bahçeyi geçti. Hiçbir ses yoktu. Üstelik kapı açıktı. Girdi. Oda kapısının önünde durdu. Osman Çavuş'un sesini tanıdı. Yine de tüfeğini hazır tutarak kapıyı birden açtı. Osman Çavuş ile Efe Dayı oturmuş konuşuyorlardı.

Efe Dayı haykırdı:

— Oooo!. Gel bakalım Alparslan!

Osman Çavuş düzeltti:

— Kumandan!

— Tabii... Buyur kumandan! Nasılsın?

Alparslan, tüfeğini kenara bırakarak Efe Dayı'nın elini öptü. Sonra kendini tutamayıp boynuna sarıldı:

— Hoşgeldin Efe Dayı!

— Sağol! Hoşbulduk... Otur karşıma hele! Neredeyse tanıyamayacaktım. Tam kumandan olmuşsun canım!

Alparslan, Efe Dayı'nın gösterdiği yere, karşısına oturdu. Sevinmişti. Babasını hatırladı ama belli etmemeye çalıştı. Aklına geldi:

— Bu karanlıkta nasıl gelebildin Efe Dayı?

Efe Dayı, gülerek elini salladı:

— Aydınlıkta herkes yol bulur kumandan! Marifet karanlıkta gitmektir.

Osman Çavuş sabredememişti:

— Efe! Kumandana da yeni haberi söylesene!...

Alparslan bir Osman Çavuş'a bir Efe Dayı'ya merakla baktı. İyi bir haber gelmiş olmalıydı ki ikisinin de yüzünde neşeli bir aydınlık vardı. Efe Dayı kısaca açıkladı:

— Yunan, Anadolu'yu kısa zamanda ele geçirmek için bütün kuvvetiyle Ankara'ya ilerlemeye başlamıştı. Bozkurt Mustafa Kemal'in Türk milletine yeni Ergenekon'u müjdelemesini ve Türk ordusunun kuruluşunu engellemek istiyordu. Türk milletinin yeni Başbuğu etrafında toplanmasına engel olmak istiyordu. Her bakımdan üstündü, diğer düşman devletlerden her çeşit yardımı görüyordu. Anadolu'nun içlerine kolayca girebilmesinin sarhoşluk ve sevinciyle en önemli şeyi hatırlamayıunutmuştu. Karşısında Türk vardı, Türk!..

Osman Çavuş, avucu ile Efe Dayı'nın dizine vurarak haykırdı:

— Yunan, ilk kayaya çarptı değil mi Efe? Mustafa Kemal'in Türk milletinin nasıl bir anda toparladığını, yokluklar içinde de olsa Türk ordusunun süngüsü ile nasıl "Dur!" dediğini gördü Yunan, değil mi Efe?..

Alparslan'ın içi bir hoş olmuştu. Aklı ererek ilk defa böyle bir sevincin heyecanını duyuyordu. Ne güzeldi Türk'ün başarı haberini öğrenmek!...

—Zaferi kazandık mı Efe Dayı?

—Zafere inanıyorduk zaten... Yalnız ve yorgunuz kumandan! Kolay değil... Zaferi kazanmadık ama kazanmaya başladık. Bu bize güç verecektir. Zafer yakın...

Bahçeden sesler gelmeye başlayınca, Alparslan, toplantı olduğunu hatırladı:

— Bu akşam toplantımız var Efe Dayı! Ne güzel oldu. Yine aramızdasın! Hem güzel haberlerle...

Ayağa kalkmaktan vazgeçti. Elinde olmadan yüzünü buruşturarak başını eğdi:

— Efe Dayı! Başka haberler de var mı? Şey...

Efe Dayı anlamıştı bile... Alparslan'ın gözlerine şöyle bir acı acı baktı:

— Kasabayı soruyorsun değil mi? Kalabalık olduğumuzu biliyorlar. Çok iyi hazırlanıp tetikte beklediğimizi de anladılar. Gelen Yunan askerleri dinlenip Anadolu'ya doğru yürüyüşe geçince beklediğimiz olaylar çıkmadı ama...

Odaya girmeye başlayanlar sessizce bir kenara oturuyor, konuşulanları dinlemeye koyuluyorlardı. Efe Dayı dudaklarını büzerek iç çekti. Ayranını içtiği bardağı ters çevirdi ve devam etti:

— ...ama yine de hiçbir şey olmadı değil! Küçük-büyük birkaç şehit daha verdik... Silâh sesleri, çan sesleri devam ediyor. Selim Bey'in uyarıları ve yardımı ile hazırlanmış olmasaydık şimdi herhalde sağlam evlerimiz sağ insanımız kalmazdı. Zafer bizim ama Türk'ün

şamarı ile defolup giderken, yapamadıklarını yapacaklar.

Alparslan başını sallayarak ayağa kalktı:

— Şehit olanlar kimler?

— İsim söylemek neyi değiştirir evlât? Ahmet olmuş, Mehmet olmuş, Fatma veya Efe Dayı olmuş ne farkeder ki... Hepsi bizden bir parça, hepsi biziz, aynı kandanız, canımız aynı...

Alparslan bakındığı zaman odanın dolmuş olduğunu fareketti. Karşı köşede, duvara dayalı tüfekleri gördü. Eğildi:

— Efe Dayı, kapı arkasındaki tüfekler kimin hediyesi?

Efe Dayı, Osman Çavuş'a bakarak gevrek bir kahkaha attı:

— Kasabamıza hediye ettiğin tüfek ve cephaneden birkaç tane de, kumandanlık yaptığın köye düşmez mi? Haaa...

Osman Çavuş da gülerek başmı sallamıştı. Belli ki silâh kaçırma işini öğrenmişti. Alparslan tüfeklere tekrar baktı:

— Biz burada da silâh buluruz Efe Dayı! Sizin daha çok ihtiyacnız var.

— Gelmiş silâh geri gider mi kumandan? Zaten kaç tane... İnanıyorum yine bulursun ama, o zamana kadar hiç olmazsa nöbetçileriniz silâhsız kalmasın değil mi?

— Sağolun!

Toplantının zamanı gelmişti. Efe Dayı ve Osman Çavuş geri çekilip duvara yaslandılar. Alparslan odayı gözden geçirdi:

— Kıymetli büyüklerim ve kardeşlerim! Efe Dayı aramızda! Ve güzel haberler getirmiş... Kendisinden dinleyelim.

Efe Dayı kalktı, gür sesi ile haykırdı:

Yara nişandır tenine erlerin,

Şehitlik son rütbesidir askerin,

Altı da bir üstü de birdir yerin,

Arş yiğitler vatan imdadına!..

İşte düşman karşıda, hazır silâh

Arş yiğitler vatan imdadına;

*Vur Türk oğlu Türk, bizimdir felâh**

Arş yiğitler vatan imdadına!...

Kardeşlerim, bacılarım! El birliği yaptık, volkan gibi patladık ve vatanın imdadına yetiştik... "Vatan bizim canımız, feda olsun kanımız!" diyerek koştuk, kükredik ve Samsun'dan ayak bastığı Anadolu'nun Ankara kalesinde kurtuluşu müjdeleyen Mustafa Kemal'in etrafında toplandık. Zafer müjdesi getir-medim ama Türk ordusunun kudurmuş gibi saldıran düşmana

(*) Felah: Kurtuluş

Eskişehir'e ilerlerken "Dur!..." dediği haberini getirdim. Mehmetçikler karşısında Yunan çekilmiştir. Bu, zaferimizin başlangıcıdır!

Efe Dayı her zaman yaptığı gibi elini göğsüne bastırarak selâm verip yerine oturdu. Alparslan öne çıktı:

— Köyümüzde de silâh seslerinin duyulması an meselesidir. Çünkü düşman askerlerinden bir kısmı kervansarayda kalmıştır. Keşif yapan düşman uçağını da gördük. Düşman ile yanyana yaşıyoruz. Efe Dayı'nın dediği gibi ne zaman, ne yapacağı belli olmaz! Şu andan itibaren hazır olmak zorundayız! Bunun için neler yapmalıyız? Geldiğim günden beri hep bunu inceledim ve düşündüm. Büyüklerimin bilgilerinden faydalandım.

Alparslan durup bir müddet yere baktı:

— Köyümüzde, askerlik çağında kimse kalmamış... Son birkaç genci de Mustafa Kemal'in emrine gönderdiniz! Bu durumda, köy çocukları içinde yaşı en büyük fakat köyün diğer erkekleri içinde yaşı en küçük olan kimseyim. Kardeşlerime sözüm geçer. Ancak büyüklerime akıl ve emir vermek bana yakışmaz. Fakat büyüklerimiz biz varken, nöbet tutacak, koşacak değil... Bu bir ölüm-kalun savaşı olduğuna göre küçük-büyük, kadın, yaşlı demeden herkes yapabileceği vazifeyi yüklenmek zorundadır. Bu sebeple büyüklerime de bir yardım olur diye, benden istenen kumandanlık vazifesini yapmaya çalışacağım.

Alparslan konuşmasına devam edecekti. Fakat Osman Çavuş işaret ederek söz istedi ve ayağa kalktı:

— Türk töresinde büyüğe hürmet vardır. Amma bilgisi, aklı, tecrübesi ve cesareti ile vazifeye hak kazanmış kimsenin; öğretmenin, kumandanın ve başkanm hürmet görmesi de Türk töresidir. Sultan Fatih yirmi üç yaşında İstanbul'u fetih için ordusunun başında iken emrinde babası hatta dedesi yaşında kumandanlar ve paşalar vardı. Bu sebeple Selim Bey'in bizlerden bilgili olarak yetiştirdiği oğlu Alparslan'ı kumandanımız olarak kabul ettik. İstediğini yapacağız yol da gösterip yardım edeceğiz. Kumandanlık kolay değildir. Yorulacak, uykusuz kalacaktır. Kendisini ne zaman görsem düşünürken, yazarken, çizerken buldum. Köyümüzü de artık tanıdığına göre içimizde en iyi kumandanlık yapacak kimse Alparslan'dır!

Alparslan, köyün artık on sekiz yaşına girmemiş kumandanı idi. Heyecanla haykırdı:

— Birlikte köyümüzü, vatanımızı kurtaracağız. Türküz! Türk yılmaz, cihan yıkılsa Türk yılmaz!...

Odadakiler bir ağızdan gök gürültüsü gibi büyük bir heyecanla haykırdılar:

— Türk yılmaz!

Alparslan tüfeği ile beraber kollarını havaya kaldırdı:

— Yaşasın Mustafa Kemal!

Köylüler aynı şekilde tekrar haykırdılar. Hemen peşinden arkadan bir ses duyuldu:

— Yaşasın Alparslan!..

Alparslan yeni birşey söylemeye hazırlanmışken durdu. Sesin geldiği yere dikkatle baktı. Bu Murat'tı. Gülümseyerek ona seslendi:

— Türk töresinde tek Başbuğ olur Murat kardeşim! İmparatorluk yıkılıyor fakat ikinci anayurdumuz Anadolu'da yeni bir Türk devleti kuruluyor. Bu aynı zamanda Türk ırkının ikinci defa yeniden dirilişi,yok olmaktan kurtuluşudur. İşte bu kurtuluşumuzun tek Başbuğu da ancak Bozkurt Mustafa Kemal'dir. Anadolu'ya Türklerin yerleşmesini sağlayan Malazgirt zaferinin büyük kumandanının adını iftiharla taşıyorum. Yaşasın Alparslan! Yaşasın Mustafa Kemal!..

Odadakiler heyecan ve sevgi dolu bir beraberlik içinde tekrarladılar. En çok Murat'm sesi duyulmuştu:

— Yaşasın Mustafa Kemal! Yaşasın Alparslan!

Bu heyecanlı konuşmalar uzarsa asıl konu unutulabilirdi. Babasının sözlerini hatırladı: "Dikkatli, uyanık ve soğukkanlı ol!" Öksürdü... Bir an düşünerek yüksek sesle konuştu:

— Türk doğuştan asker ve kahramandır. Fakat ne yapacağımızı bilirsek işlerimiz kolay, çabuk ve başarılı olur. Kervansarayda düşman birliği var ve bizim silâhımız, cephanemiz yok. Bu birlik hakkında bilgi edinmek için birkaç arkadaş keşfe çıkacak. Sonra ne yapacağımızı yarın akşam açıklayacağım. Evlerimizi boş bırakmamalıyız. Bundan sonra toplantılara her evden bir kişi katılarak konuşulanları diğerlerine anlatacaktır.

Çocuk, yaşlı, kadın, kız diye birbirimizi küçümsemeyelim! Herkesin kendine göre yapabileceği işler olacaktır. Gölpınarköyü çocukları da birer küçük Mehmetçiktir. Bacılarımız da yapabilecekleri işleri öğrendiler. Bu akşam-

dan itibaren minarede, köy yolunun girişinde, kumandanlık binası bahçe kapısı önünde gece-gündüz nöbet tutmaya başlayacağız. Her gün değişecek nöbet parolasını evlere bildireceğiz. Bugünkü parolamız "istiklâl", işareti "ölüm"dür. İsmail Ağa'nın davulunu minareye yerleştirdik. Tehlike olduğunu gören veya öğrenen minare nöbetçisi üçer defa vurarak davulu çalıp bize durumu bildirecektir.

Birkaç silâh vardı. Bunları temizledik, yağladık. Hiç silah olmamaktan iyidir. Efe Dayı'mızın kasabanın hediyesi olarak getirdiği tüfek ve cephaneleri toplantı sonunda vereceğiz. Nöbetçiler birbirlerine devredecekler.

Bacı ve annelerimiz yaralılara bakmak; evler arasında haberleşme ve taşıma işleri yapmak, yiyecekleri hazır bulundurmak, şehit ve yaralıların silahları ile savaşa devam etmekle vazifelidir. Türk kadını savaşta erkeğini yalnız bırakmamış, yerini almasını da bilmiştir. Güçlü olmamız için silâh kadar yiyeceklere de ihtiyacımız vardır. Ekmek, un, yağ gibi yiyeceklerimizi saklayacak yerimiz de bulunmalıdır. Bacılarımız, annelerine ve bize de yardımcı olacaklardır. Şükrüye, küçük bacılarımızın başkanı ve yardımcım olarak çalışacaktır. Tüfek bana yeter, tabancamı şimdi huzurunuzda kendisine veriyorum.

Odada bulunanların heyecanlı bakışları arasında Alparslan, tabancasını çıkardı, öptü, alnına koydu Şükrüye'ye uzattı. Türk için, yuvanın temeli olan kadın, silâh ve at kutsaldı. Şükrüye de tabancayı aynı şekilde öpüp alnına koydu ve beline soktu. Çok heyecanlanmıştı. Uzanıp Alparslan'ın elini öptü sonra da askerce bir selâm vererek kenara çekildi.

Alparslan devam etti:

— Kıymetli büyüklerimiz bilgi ve tecrübelerine dayanarak ne yapacaklarını biliyorlar. Gayemiz, savaşta bacılarımızın ve kardeşlerimizin şaşırmadan en iyi şekilde yardımcı olmalarıdır. Birkaç yeni silâhla küçük Mehmetçikler ve bacılarımız biraz eğitim yapacaklardır. Büyüklerimiz ve annelerimiz evlerine dönebilirler.

Oda boşalınca, kalan çocuklar yeniden yerleştiler. Alparslan da hazırdı:

— Bacılarım! Küçük Mehmetçikler! Nöbet beklerken bütün dikkatinizi, aklınızı, kulağınızı yalnız vazifenize verin! Nöbet dışında vaktinizi boşa geçirmeyin! Zor durumlarda hiçbiriniz. "Ben küçüğüm, aklım ermez, gücüm yetmez!" diye çaresiz kalmayın! Biz Türk çocuğuyuz!.. Akıllı, güçlü ve çalışkanız... Düşmana karşı büyüklerimize yardım edip destek olacağız.

Yokluklar içindeyiz, fakat bu inanç ve vatan sevgisi başka milletlerde, düşmanlarımızın hiçbirisinde yok... Öğrendiğiniz marşları, kahramanlık türkülerini yalnız kalınca haykırın! O marşlar ve türküler size Türklüğü yaşatacaktır. Türk ismi taşımak bile heyecandır, güçtür.

Alparslan hazırladığı nöbet listesini okudu. Nöbetçilere tüfek ve cephanelerini teslim etti. İlk nöbeti tutacak çocuklar sevinçli, omuzlarına astıkları tüfekler için heyecanlı idiler. Diğerleri de kendilerine gelecek sıranın sabırsızlığı içindeydi. Küçük Mehmetçikler, güçlü ve korkusuzdular. Türktüler, Türk!..

Kervansaraydaki Yunan askerleri hakkında keşif yapacak çocuklar ayrıldığı zaman Alparslan tekrar söz aldı:

— Efe Dayı'mız bu silâhlarla size eğitim yaptıracaktır.

Efe Dayı, Osman Çavuş ile bazı şeyler konuşuyor, başını sallıyordu. Ayağa kalktı:

— Kumandan! Bir teklifim var. Eğitimi Osman Çavuş yaptırabilir. İlk defa keşfe çıkacak küçük Mehmetçikleri yalnız bırakmak istemiyorum.

Alparslan, cevap olarak başını sallayıp gülümsedi. Keşif yapacak yedi kişi tüfeklerini mermilerle doldurdular. Yedek mermilerini ceplerine koydular ve kapıdan çıktılar. Efe Dayı ve Alparslan konuşarak önde gidiyordu. Yola çıktıkları zaman kapı önünde beklemekte olan Şimşek de onlara katıldı. Efe Dayı durdu ve döndü:

— Küçük Mehmetçikler! Eliniz tetikte olsun ama mecbur kalmadıkça ateş etmeyin! Saklanarak ve korunmak üzere kendinizi her an yere atacak şekilde dikkatli yürüyün! Üzerimize ateş edilirse hemen etrafa dağılın!

Efe Dayı öne geçmişti. Arkasında aralıklarla yürümeye başladılar. Şimşek de anlamış gibi Alparslan'ın yanında yerini almıştı. İleriye bakarak, dimdik kulakları ile etrafı dinleyerek sessizce ilerliyordu.

Gündüzün yumuşaklığı bitmiş, gecenin ürpertisi içinde keşif kolu düzlüğe inmişti. Çalılıklardan ve ağaçlardan kuş sesleri, otlar arasından çeşit çeşit böcek sesleri mûsiki gibi düzlüğe yayılıp gidiyordu. Uzaklardan tektük köpek havlaması duyuluyordu. Kendi sessizliği içinde uzanıp giden düzlük kenarındaki kervansaray az son-

ra görünmüştü. Eller tetikte, gözler ilerde idi. Gece, birbirlerini görecek kadar aydınlıktı. Çalılıklar arasından ve eğilmiş olarak yürüyorlardı.

Efe Dayı elini kaldırıp işaret verdi. Karanlık bir yerde toplandıkları zaman mırıldanarak konuştu:

— İşimizin kolay kısmı bitti. Kervansarayı en iyi ben biliyorum. Kumandan müsaade ederse, bu zor kısmı ben idareedeyim!..

Alparslan hemen cevap verdi:

— Tabii!.. Bizim için güzel bir eğitim olacak... Kumandanlık Efe Dayım yokken bana düşer!

Çömeldikleri karanlık yer kervansarayın arka tarafında idi. Sesleri duyacak kadar yakındılar. Efe Dayı etrafa bakındıktan sonra anlattı:

— Kervansarayın önde büyük kapı boşluğu vardır. Fakat kapısı yoktur. Bizim için çok iyi... Zannedersem burasını, geçecek diğer Yunan birliklerine ara istasyonu olarak düşündüler. Baktılar yiyecek için yanında köy de var. Oh ne âlâ... Şimdi büyük kapıdan girmek için hazırlanın!... Yıkık duvarlardan da girebiliriz ama taş düşürebiliriz veya düşebiliriz. Nöbetçileri zararsız hale getirmek için çok dikkatli ve akıllı davranmalıyız.

Efe Dayı kalktı, hepsi kalktılar. Neredeyse duvara yapışmış gibi ilerlemeye başladılar. Köşeye gelince Efe Dayı toplanmalarını işaret edip fısıldadı:

— Hepimiz birden yakalanmamak için, bir çatışma çıkar ve geri çekilmek zorunda kalırsak peşimizden gelecek düşmanı yedek kuvvetle zor duruma düşürmek için ikiye ayrılacağız. Dört kişi Şimşek ile beraber dışa-

rıda bizi bekleyeceksiniz. Alparslan, Yusuf ve ben içeri gireceğiz. Siz tüfekleriniz ateşe hazır olarak kapının iki yanında saklanacaksınız!.. Tamam mı? Tehlikeye düşer ve ateşle karşılaşırsak kapıya çekileceğiz. Dışarıda kendimizi savunmamız ve köye dönmemiz daha kolay olacaktır. Hakkınızı helâl edin!

Helâllaştılar. Efe Dayı, peşinde Alparslan ve Yusuf ile ileri çıktı. Kalanlar da konuştukları gibi ikiye ayrılıp yere yattılar ve sürünerek Kervansaray kapısının iki yanma ilerlemeye ' başladılar.

İlk grup ön kapının yanına gelmişti. Efe Dayı başını uzatıp içeri baktı. Yunan nöbetçileri görmüştü. İç taraflar, birkaç yerde yanan ışık ile oldukça aydınlıktı. Efe Dayı bir an düşündü, geriye bakarak gülümsedi. Alparslan ve Yusuf ise heyecanlı idilar. Nöbetçileri acaba nasıl zararsız duruma getireceklerdi?

Efe Dayı yerden bir taş alarak içeri doğru attı. Nöbetçinin biri ses üzerine, tüfeğini doğrultarak dışarı yürüdü. Efe Dayı da bunu bekliyordu. Yunan nöbetçisini, tüfeğinin ucundan tutması ile dışarı ve yana doğru çekmesi bir oldu. Yunan askerinin üzerine atılarak bağırmasına fırsat vermeden yere yatırdı. Nöbetçi neye uğradığını şaşırmıştı. Alparslan da tüfeğini ona çevirmişti. Ancak dikkatle bakınca Efe Dayı şaşırdı:

— Dimitri sensin demek?

Yunan nöbetçi "Hayır!" manâsına başını sallayıp Rumca birşeyler söylüyordu. Efe Dayı onun şapkasını çıkarınca Alparslan da hayretle baktı:

— Kaşının kenarındaki yara izini, Yunan askeri olurken kapatmayı unutmuşsun Dimitri!

Efe Dayı onun tabancasını çıkarırken dudak büktü:

— Unutmak değil gerek görmemiştir... Değil mi Dimitri?

Dimitri kurtuluş çâresi olmadığını anlamıştı. Korkudan gözleri büyümüştü:

—Şey... Ne istiyorsunuz?

—Bilirsin Efe Dayı'nın şakası yoktur. Ne sorarsa hemen cevap ver! Yalan söylersen...

Efe Dayı kaşlarını çattı:

— İçerde kaç asker var Dimitri?

— İçerde mi? Var biraz...

— Kaç tane?

— Şey... Şey... Yirmi kişi...

— Hımm... Silâh ve cephaneler nerede?

— Şu arka tarafta... Ama fazla yok ki...

— Bize yeter Dimitri! Bizim hiç yok...

Efe Dayı, arka cebinden çıkardığı iple, yüzükoyun çevirerek Dimitri'nin ellerini bağladı. Sonra ayağa kaldırıp dışarı çıkardı tüfeğiyle beraber bekleyenlere teslim etti. Şimşek, Dimitri'nin karşısına geçip oturmuş, yüzüne bakarak hırlamaya başlamıştı. Başka nöbetçiye lüzum yoktu.

Alparslan hayret içinde idi:

—Bu nasıl keşif Efe Dayı?

—Kaç asker var, silâhlar nerede öğrendik işte kumandan? Bu keşif değil mi?

Yusuf da yavaşça sordu:

—Sonra ne yapacağız?

—Siz bekleyin biraz beni! Ne yapacağımıza karar veririz!

Efe Dayı tüfeğini omuzuna astı, tabancasını eline alarak Dimitri'nin yanma sokuldu;

—Vazifeniz nedir Dimitri?

—Yarın yirmi kişi daha gelecek... En yakından başlayıp köyleri arayacağız!

—Kimi? Mustafa Kemalcileri değil mi? Kuvay-i Milliyecileri aramak bahanesiyle Türkleri öldürmeye başlayacaksınız!

Efe Dayı mendilini çıkardı. Dimitri'nin ağzına bağlayıp ayrıldı. Tekrar kapıya yürüdü ve girdi. Alparslan ve Yusuf kapıyı görecek şekilde kenara çıkarak merakla beklemeye başladılar. Çok geçmeden Efe Dayı, yeni bir nöbetçi ile geri döndü. Onun da silâhlarını aldılar.

Alparslan'm da yardımı ile az sonra dışarıda yanyana, elleri bağlı oturan Yunan askerleri on kadar olmuştu. Onların yanında Şimşek ve tüfekleri çevrili iki küçük Mehmetçik bekliyordu. Bu sefer üçü birlikte

girdiler. Kervansaray içinde nöbetçi kalmamıştı. Hatta esir alıp dışarı çıkardıkları askerlerin yarısını da bir köşede uyuklarken bulmuşlardı. Sıra en önemli yere gelmişti.

Efe Dayı önde, Alparslan ortada iki yanı kontrol ederek, Yusuf en sonda arka arka yürüyerek kervansarayın en dip kısmına ilerlediler. İçerisi aydınlık bir kapının yanında durdular. Efe Dayı, Alparslan ve Yusuf'a dışarıda kalmalarını işaret etti. Ayaklarının ucuna basarak içeri yürüdü. Uyumakta olan askerlerin tüfeklerini tek eli ile toplayıp kapıya uzatıyordu. Subay olduğu anlaşılan bir tanesinin belinde tabancası kalmıştı. Efe Dayı kapıya gerileyip fısıldadı:

— Tüfekleri dışarı götürün!

Alparslan ve Yusuf tüfekleri sessizce taşıyıp geldiler. Efe Dayı bu sefer en yakından başlayarak askerleri tek tek uyandırdı. Tabancayı göstererek ayağa kaldırmaya ve dışarı çıkarmaya başladı. Kapıya gelen her askeri Alparslan ve Yusuf elleri havada götürüp orta yerde topluyorlardı. İçerde özel bölmesinde yalnız Yunan subayı kalmıştı. Efe Dayı birden haykırdı:

— Heyyy... Türkler geldi!

Yunan subayının, kervansarayın duvarlarında yankılanan bu haykırış ile yerinden fırlayıp tabancasına davranması bir oldu. Karşısında Efe Dayı'yı görünce işişten geçtiğini anlamıştı. Çâresizdi, tabancasını yere atıp ellerini kaldırdı.

Efe Dayı, Alparslan ve Yusuf, karşılarında duran sandıklara sevinçle baktılar. Sonra esirleri önlerine katarak dışarı çıktılar. Keşif kolu toplanmıştı. Efe Dayı açıkladı:

— Şimdi ne yapacağımızı merak ediyorsunuz değil mi? Her zaman, her yerde aklınızı kullanın! Bunların üstünü arayacağız. Tabanca, mermi, süngü, bıçak, harita... gibi şeyleri zaten almak zorundayız. Hepsini köye götüreceğiz!

Yusuf merakla sordu!

— Köye mi? Ne yapacağız onları?

— Aramızda çatışma çıkmadı. Silâhları da kalmadı. Bu durumda onları öldürmek bize yakışmaz. Onları, köyde size bırakacak da değilim. Sabah olunca hepsini orman yolundan kasabaya götüreceğim.

Bu sefer Alparslan merak etmişti:

— Ne işe yararlar? Kasabada size yük olacaklar.

— Evet, bir müddet hazırdan yiyecekler ama güç duruma düşünce onları kullanabiliriz.

— Doğru! Tecrübeli olmak çok güzel... Bunları düşünemezdim.

Efe Dayı ensesini kaşıdı:

— Yusuf! Koş, benim atımı getir evlât!... Bunları köye hiç götürmeyeyim. Osman Çavuş'a heber ver! Buradaki sandıkları köye taşımak için hemen gelsinler.

Tüfeğini omuzuna alan Yusuf, asker selâmı verip köye koşmaya başladı. Onun dönmesine kadar geçecek zamanı

boş geçirmemek için içerden yiyecekleri getirerek esirlerin karnını doyurdular, sularını içirdiler. Sonra da hepsinin ellerini arkadan bağlayıp üstlerini aradılar. Bu sırada Yusuf da üzerine binip Efe Dayı'nın atını getirmişti. Efe Dayı tercümanlık yapan Dimitri'ye seslendi:

— Haydi bakalım Dimitri, arkadaşlarını arkana sırala ve benim önüme düş! Karnınız doydu, suyunuzu içtiniz!.. Ayrılan olursa zaten ormanda sabaha kadar kurtlar yer. Onun için dönüp arkama bakmam bile, siz bilirsiniz!

Dimitri'nin korkudan gözleri açılmıştı:

—Bizi ormanda öldüreceksin değil mi?

—Hayır... Kasabaya götüreceğim!

Efe Dayı; Alparslan, Yusuf ve diğer küçük Mehmetçikleri alınlarından öptü. Onlar da el öptüler. Sonra atına atlayıp Yunan esirlerinin peşinde, ilerlemeye başlayan Efe Dayı'yı sıraya geçip hep birlikte selâmladılar:

— Ya istiklâl, ya ölüm!

Efe Dayı da selâm durarak haykırdı:

— Yaşasın Mustafa Kemal!

Karşılıklı el salladılar. Efe Dayı tüfeğini esirlere doğrulttu ve atını sürdü. Mustafa Kemal ismini duyan Yunanlı esirler büyük bir korku ve şaşkınlık içinde birbirlerine sokuldular ve bakıştılar. Sonra da Dimitri'nin arkasında tek sıra yürümeye devam ettiler.

Gece, karanlığı ve artan soğuğu ile iyice bastırmıştı. Kuş ve böcek sesleri kesilmemişti. Alparslan'ın ku-

mandasına giren keşif birliği, kervansarayın kapısı önünde bekliyordu. Alparslan sessizliği bozdu:

— Gördünüz arkadaşlar! Kumandan olmak kolay değil. On kişiye kumandan olmak bile... Eğer Efe Dayımız bizimle gelmese idi, elbette akıl edip bu işi bu kadar kolayca yapamazdık. Bizim için çok faydalı bir ders oldu. Büyük bir iş yaptık. Birkaç gün içinde köyümüze de gireceklerini de öğrendik.

Yaklaşan ayak sesleri üzerine sustular. Tanıdılar... Köylüler yataklarından kalkmış, heyecanla gelmişlerdi. Keşif birliği, tüfekleri ateşe hazır olarak kervansaray etrafına dağıldılar. Sandıklar büyük kapı önüne getirilmeye başlanmıştı. Tarlalardan köye yük getirip - götürmeye yarayan arabalar da yola çıkmıştı. Bu arada Şimşek büyük bir neşe içinde kuyruğunu sallayarak dolaşıp duruyordu. O da vazifesini yapıyordu. Alparslan eğilerek onu sevdi, okşadı.

Alparslan kumandan, kapı önünde bekliyor, çalışmaları denetliyordu. Atların ve gıcırtıları duyulan arabaların karaltısını farketti. İçine büyük bir sevinç doldu. Bu işi yapmasalar bile Yunanlı köye girecek, yine yapacağı her çeşit kötülüğü yapacaktı. Sandıklar açılıp silâh ve cephaneler, evlere dağıtıldığı zaman artık düşman köye giremez, girince de zor çıkardı. Herkesin silâhı ve cephanesi olan bir köyde kumandanlık yapmak çok daha güzel olacaktı. Kervansarayda askerlerin kaldığına dair hiç iz kalmamalı, köye giden nal ve tekerlek izleri de sabah silinmeli idi. Alparslan bunları Yusuf'a söyledi.

Büyüklü-küçüklü birçok sandığı arabalarla köye götürmek hem yorucu olmuştu, hem de zaman aldı. Sandıklar ağırdı. Ayrıca işe yarasın ve yaramasın ne bulduları sa, ne gördülerse hepsini topladılar. Sanki oraya hiç asker girmemişti. Karanlık olmasına rağmen karınca gibi düzenli ve sessiz çalıştılar.

Sabahın ışıkları ortalığı aydınlatmaya başladığı zaman; taşıma bitmiş, izler silinmiş ve sandıklar kumandanlık bahçesine yığılmıştı. Bahçede yalnız vazifeliler kalmış, herkes birşey olmamış gibi evlerine dağılmıştı.

Kumandanlık binasında sandıklar açılmaya devam ettikçe Alparslan'ın sevinci yarıda kalmaya başladı. Yine de boşuna yorulmamışlardı. Sandığın birinden Osman Çavuş'un tanıdığı el bombalan, diğerlerinden dinamit çıkmıştı. Öteki sandıklarda ne olduğunu anlayamadıkları çeşitli demir malzeme dolu idi. Bunlar köylülerin işine yaramazdı ama düşmanın da işine yaramayacaktı. Öğlene doğru kumandanlık bahçesinde sandıklardan da iz kalmamıştı. Tahtalar ocaklarda yakılmak üzere evlere dağıtılmış, işe yaramayacak malzeme açılan büyük bir çukura doldurularak üstü çayır kalıpları ile örtülmüştü. Dinamitler kumandanlık bahçesinin bir köşesine saklanmış, askerlerden alman tüfekler mermileri ile evlere dağıtılmış ve el bombaları Alparslan'ın odasına konmuştu.

Öğle ezanı ile birlikte köy sanki gece birşey olmamış gibi kendi hayatına dönmüştü. Alparslan, kumandanlık kapısından etrafa bakmıyordu. Kervansaraya gelecek başka Yunan birliği orayı bomboş bulunca acaba ne yapacaktı? Herhalde köye gelip bilgi almak isteyecekler veya arkadaş-

larının başka yere gittiğini zannedeceklerdi. Onlar gelene kadar el bombalarının kullanılışını öğrenmeli, yeni tüfeklerle birlikte eğitime devam etmeli idi. Babasının bir sözünü hatırladı: "Üç denizde ve üç kıtada üç hilalli sancağı dalgalanmış bir imparatorluk köksüz olamazdı. Dalları kesilen, gövdesi kesilmeye çalışılan bu yüce ağacın kökü şimdi kanla sulanıyordu. Filizlenecekti" Alparslan göğsünü gururla şişirdi.163

MİLLET
HÜR İSE
TOPRAK
VATANDIR

Artık günlerin isimleri, kaç gün geçtiği önemli değildi. Tek düşünce Bozkurt Mustafa Kemal'in Anadolu'dan gürleyecek ve dünyaya dalga dalga yayılacak zafer müjdesi idi.

Alparslan, şu anda kumandanlık odasında, getirilen öğle yemeğini yiyor ve bir yandan da düşünüyordu. Babasının dediği gibi "Anadolu, kaybedilmemesi şart olan ve Türklük dünyasını ayakta tutacak son kale idi". O halde bu kalenin her karış toprağı ne pahasına olursa olsun düşmana ancak mezar olmalıydı. Mustafa Kemal gibi Türk'ü Türk olarak tanıyan bir lider bulunduğu zaman, yokluk ve zorluklar içinde bile Türk milleti işte böyle eşsiz bir mücadele veriyordu.

Yemeğini yiyen Alparslan bir yandan geçmiş olayları düşünmeye devam ediyordu. Kervansaraydan sandıklan getirdiklerinin ertesi günü yeni bir Yunan birliği kervansaraya girmişti. Askerleri getiren tekerlekli arabaların

ne olduğunu nasıl yürüdüğünü yakına gelince de bir türlü anlayamamışlardı. Çünkü ne önünde atları vardı, ne arkadan iten başka hayvan... Üstelik tuhaf gürültüleri köye kadar geliyordu.

Arkadaşlarını ve hiçbir iz bulamayan askerler az sonra telaş içinde arabaları ile beraber dışan çıkmıştı. Askerlerden birisi el ve kol hareketleri ile diğerlerine birşeyler anlatıp tekrar içeri girdi. Çıkanlar köye bakıyordu. Sonra da bazı askerler sıra olup yürüyüşe geçtiler. Bu sefer gelenler kalabalıktı.

Komşu köyler kervansaraydan görünmediği için Yunan askerleri GöJpınarköy'e geliyordu. Efe Dayı'nın yaptıklarından ders alan Alparslan daha değişik plânlar uygulamak istiyordu. Bu sebeple, nöbetçiler başta, herkes silâhını hemen alabileceği bir yere saklamıştı. Askerlerin içinde kendisini tanıyabilecek kasabalı bir Rum bulunabileceğini de düşünen Alparslan ise görünmeyecekti.

Düşündükleri olmuştu. Köye gelen yirmi kadar Yunan askerinin kumandanı yanında kasabadan Mavros adındaki Rum vardı. Köy meydanına geldikleri zaman Mavros, Türkçe olarak etrafa seslenmişti:

— Çabuk buraya toplanın!

Önce Osman Çavuş yanlarına gitti. Sonra yakın evlerdeki kadm, çocuk ve yaşlılar... Yunan askerleri tüfeklerini doğrultmuşlar, ateşe hazırdılar. Mavros kaşlarını çattı:

—Köyün yöneticisi nerede? Öteki köylüler nerede?

Osman Çavuş ileri çıktı:

—Herkes evinde, bahçesinde çalışıyor. Yönetici benim. Birşey mi istiyorsunuz?

— Kervansaraydaki askerler nerede?

— Biz köyden uzaklara gitmeyiz. Aşağıdaki yoldan, geçen gün birçok asker, araba, top falan geçtiğini gördük ama kervansaraydan haberimiz yok!

Yunan kumandanı cevabı öğrenince birden bağırarak Osman Çavuş'u itmişti. Mavros da onu gömleğinden tutup çekerek haykırdı:

— Kumandan "Ben konuşturmasını bilirim!" diyor, duydun mu?

— Köy evlerimizin yarısı boş! Diğer evlerde de çocuklar, kadınlar ve yaşlılar kaldı. Silâhsız ve adamsız biz, kime ne yapabiliriz? Kumandana söyle isterse evleri arasın!

Mavros bu cevap üzerine bir an düşünmüş, sonra kumandana Osman Çavuş'un sözlerini anlatmıştı. Kumandan da bunun üzerine kızgın hareketlerle köy evlerine, karşısındakilere, aşağıda uzanan düzlüğe, yola ve kervansaraya baktı. Kararsızlık içinde yumruğunu sıktı, haykırdı ve ayaklarını vurdu. Mavros vasıtası ile Osman Çavuş'u çağırdı ve "Dün kervansaraydan ayrılan, etrafında dolaşan kimseler görüp - görmediklerini" sordu. Bu sırada askerler arama için ikişer ikişer evlere dağıldılar. Kumandan yerinde bekliyordu.

Az sonra askerler birşey bulamamış olarak döndü. Geldikleri gibi gittiler. Olay çıkmamıştı. Köylülerin böyle çok zor bir işi yapabileceklerine, kumandan inanamamıştı. Gitmişlerdi ama her an dönebilirlerdi.

Alparslan yemeğini bitirdi, kalkmadı. Düşmanın, köylüleri meydana toplayacağı aklına gelmemişti. Osman Çavuş soğukkanlılığı ile bu tehlikeyi atlatmıştı. Tekrar gelirlerse ne yapacaklardı? Çünkü silâhsız olarak bütün köylünün düşman tüfekleri karşısına sıralanmaları, karşı koymaya fırsat bulamadan hepsinin ölümü demekti. Yapılacak tek şey silâha sarılmaktı.

Kumandanlık binasında görevli çocuklar yürüyüş yapıyor ve marş söylüyorlardı. Alparslan marşı çok severdi. Kalktı, çocuklarla birlikte içerde söylemeye başladı:

Annem beni yetiştirdi bu ellere yolladı, Al sancağı teslim etti Allah'a ısmarladı. Boş oturma çalış dedi hezmet eyle vatana, Sütüm sana helal olmaz saldırmazsan düşmana! Arş ileri, marş ileri, Türk askeri dönmez geri...

Yastığımız mezar taşı yorganımız kon olsun, Biz bu yoldan döner isek namus bize ar olsun. Ne şereftir ölmek bize bu güzel vatan için, Yanar yürek yurt aşkıyla daima için için... Arş ileri, marş ileri, Türk askeri dönmez geri...

Alparslan yola çıktığı zaman çocuklar duvar diplerine oturmuş dinleniyorlardı, kalktılar. Gülerek onlara elini salladı:

— Merhaba arkadaşlar!

Çocuklar "Merhaba kumandan!" diye cevap verip selâma durdular. Alparslan, Ali'nin yanına yürüdü:

— Oturun arkadaşlar!

Kendisi de Ali'nin yanma oturup kolunu onun omuzuna koydu:

— Nasılsın Ali kardeş?

—Sağol Alparslan kumandan! Çok iyiyim!..

Ali ve Alparslan gülümseyerek bakıştılar. Ali sevilen ve sayılan çocukların başında idi. Çünkü güzel saz çalardı. Alparslan'ın ona hatırını sormasının sebebi vardı! Mavros ile birlikte gelen Yunan birliği köy yolunun sonunda nöbette olan Ali'nin önünden geçerken, kumandan onu görmüş ve yanına çağırmıştı. Daha sonra Ali'ye kervansaraydaki askerlerin ve sandıkların köyün neresinde saklandığı sorulmuş, istedikleri cevabı almak için dövmüş, işkence yapmış ve yolun kenarına yarı baygın bırakıp gitmişlerdi. Ali'nin iyi olması için bütün köy çabalamıştı. Fakat Ali, bütün acısma rağmen düşmana tek kelime söylemediği için çok gururluydu ve gözleri gülüyordu. Osman Çavuş ise üzülenlere "savaştayız, öldürebilirlerdi..." diye sesleniyordu. "Hattâ kumandan parmağını oynatsa, bir kaç kişiyi öldürüp gidebilirlerdi".

Ali elini salladı:

— Saz çalarak eğlencelerinize katılabilecek kadar iyi oldum kumandan!

— Çok iyi...

Türk, vatan savunmasına ve savaşa düğüne gider gibi giderdi. Köylüler de sık sık bir araya gelerek, bahçede

veya toplantı odasında türküler söyleyip, oynayıp daha güçleniyorlardı. Ali saz, Bayram kaval, Nuri kaşık ve Seher abla da tepsi çalıyor ve köyün en güzel sesine sahip olan Yanık Ömer de Karacaoğlan'dan, Köroğlu'ndan başlayıp Genç Osman'ı, Estergon Kale-si'ni söyleyerek herkesi coşturuyordu. Bazan de iyice heyecanlanıp marşlar söylüyorlardı.

Alparslan bugün daha neşeli idi. Efe Dayı gelecek ve muhakkak iyi haberler, belki de zafer haberi getirecekti. Kalktı. Ali de sazı kucağına almış ve çalmaya başlamıştı ki birden hepsi olduğu yerde kaldı. Minareden üçer vuruşlu davul sesi gelmişti.

Tehlike ne idi acaba?

Etrafta kısa süre koşuşmalar duyuldu. Sonra köpek, tavuk, koyun, inek sesleri birbirine karıştı ve köy bir anda tuhaf bir sessizliğe gömüldü. Çok geçmeden de Yunan askerleri tekrar göründü. Yine meydanın ortasına gelip durdular. Kumandanları "Süngü tak!" emri verdi. Kumandan olduğu yerden köyü dikkatle inceledi. Verdiği yeni emir üzerine askerler kendilerine birer ev seçerek, tetikleri çektiler. Kumandanın Türkçe bilmediği ve bilen başkası da olmadığı anlaşılmıştı. Bu ateş üzerine yine Osman Çavuş ortaya çıktı. Evlere ateş edileceği düşünülmemişti. Kumandan, Osman Çavuş'u görünce eli ile "çabuk gelmesini" işaret etti. Osman Çavuş hiç oralı olmamıştı, çünkü daha hızlı yürüyemezdi. Gazi olmak kolay değildi...

Kumandan telaşından ve hırsından yerinde duramıyordu. Osman Çavuş'a doğru ilerleyip bağırdı:169

— Mustafa Kemal! Kuvay-i Milliye?

Yunan askerleri, kervansaraydaki olayı yaptığını sandıkları Mustafa Kemal'in askerlerini arıyorlardı. Onların köylerde saklandığına inanmışlardı ve bu sefer kolay gideceğe benzemiyorlardı. Bunu Osman Çavuş da çok iyi anlamış ve kendini tehlikeye atarak köylüleri uyarmak istemişti. Kumandanın karşısında idi. Biliyordu ki köydeki tüfekler de Yunan askerlerine çevrili ve ateşe hazırdı. "Başlıyoruz!..." der gibi, evlere gülümseyerek baktı. Kumandan birşey anlamamış ama sabırsızlanmıştı. Tekrar, fakat bu sefer ağzından tükürükler saçarak bağırdı:

— Mustafa Kemal asker? Kuvay-i Milliye asker?...

Osman Çavuş "Burada yok!..." anlamına ellerini iki yana açarak başını salladı. Yalan söylemiyordu. Köyde Mustafa Kemal'in elbiseli askeri yoktu. Ama artık Anadolu Türklüğü, büyük - küçük hepsi onun emrinde, kumandasında birer Türk askeri idi. Yunan kumandanı başka hiçbir milletin sahip olamadığı bu durumu anlayamazdı. Kendi dilinde birşey ler hay kırarak birden Osman Çavuş'un yüzüne yumruk sallayıp saldırması bir oldu. Osman Çavuş aynı anda bir adım yana kaçmıştı. Saldırısı boşa çıkan, düşmemek için kendisini zorlukla kurtaran kumandanın bu hâline kendi askerleri bile gülmemek için kendilerini zor tutmuşlardı. Fakat hepsinin tüfeği Osman Çavuş'a çevrilmişti. Kumandan bu sefer tabancasını çıkararak nişan aldı. Gözlerini açarak bağırdı:

— Mustafa Kemal asker? Asker nerde?

Osman Çavuş haykırdı:

— Yaşasın Mustafa Kemal, yaşasın Türk milleti!...

Osman Çavuş önce davranıp tabancası ile kumandana ateş etmişti. Kumandan yerde kıvranıp haykırırken, askerler "Mustafa Kemal!" haykırışları içinde korkudan ne yapacaklarını bir an şaşırdılar. Sonra bazıları Osman Çavuş'a, bazıları evlere ateş etmeye başladılar. Bu sırada kumandanın ne söylediği bile duyulmamıştı. Çünkü aynı zamanda evlerden Yunan askerlerine ateş açılmıştı. İki ateş arasında kalan ve neye uğradığını, nereye ateş edeceklerini şaşıran askerler kendilerini yerlere atmışlar, saklanacak yer aramışlardı.

Köydeki ilk savaş karşılıklı ateşle devam edip bittiği zaman Yunan askerlerinden yaralananlar, ölülerini bırakıp kaçıyorlardı. Köy meydanı sonunda kana bulanmıştı. Askerler çekilmeye başlar başlamaz Alparslan yerinden fırladı. Osman Çavuş'un yanına geldi. Tüfeğini yere bırakıp çömeldi. Kumandanlık binasındakileri çağıran el işareti yaptı ve haykırdı:

— Kendini feda ettin Osman Çavuş!

Osman Çavuş'un vücudu yer yer al kanlar içinde kalmıştı. Vazifesini yapmanın rahatlığı ile gülümsedi. Zoraki konuştu:

— Hazır hepsi toplanmışken askerlerin evlere dağılmalarını istemedim kumandan oğlum! Öyle yapmasa idim belki birçok...

Kaçan askerler uzaklaşmıştı ama gafil avlanmamak için köylüler tüfek başında bekliyorlardı. Osman Çavuş'a yardım için birkaç kişi koşup gelmişti. Hanımı, yanaklarından yaşlar süzülerek kahraman gazi erkeğinin başına, kapıp getirdiği bir yastığı sokuşturmuş ve su içir-

meye çalışıyordu. Osman Çavuş birkaç yudum su içtikten sonra yutkunarak, yüzünü buruşturarak devam etti:

— ...birçok kadınımız, kızımız, çocuğumuz, bebeğimiz yaralanacak hatta ölecekti. Sadece ben ölmüşüm ne olacak! Yaşayacağım kadar yaşadım.

Hanımına bakarak sustu kaldı. Bu sırada küçük minareden köye, tarlalara, ormana akisler yaparak ikindi ezanı yayılmaya başlamıştı. Bitene kadar yaşlı gözleri ile ezanı dinleyen Osman Çavuş gücü azalan sesini yükseltmeye çabaladı:

— Hepimiz ölebiliriz, vatan sağolsun! Sakın üzülmeyin!... Ölüm bizim için... Hepiniz hakkınızı helâl edin! Hakkını helâl et hanımım!

Hepsi "Helâl olsun!..." diye titrek sesleri ile karşılık verdiler. Osman Çavuş'un dudaklarından akan kan bembeyaz sakalına karışırken ağzından son sözleri çıkıyordu:

— Türk olmak ne güzel!...

Gözlerini yavaşça yumdu. Kanlanan ve titreyen dudaklarından çıkan sesi güçlükle duydular:

— Yaşasın Türklük!... Lâ ilahe ilâllah, Muhammeden Resûlâllah!..

Başı bir an oynayıp hareketsiz kaldı. Alparslan'ın da yanaklarından iki damla yaş süzülüyordu. Birkaç savaştan birçok yara ile dönen Gazi Osman Çavuş nihayet kendi köyünde şehit olmuştu. Şehitlik en yüce, en güzel, en kutsal ölüm idi.

Dörtnala bir at sesi üzerine tüfeğe sarılarak ayağa fırlayan Alparslan, Efe Dayı'nın ormandan gelmiş olduğunu gören köylüler de meydana gelmiş, Osman Çavuş etrafında elleri bağlı sessizce duruyorlardı. Bu sessizlik çok başka idi.

Efe Dayı atından atlamış, ölü askerlere bakarak yol açan kalabalığa girip Alparslan'ın yanında durmuştu:

— Gazi! Ola ola sonunda şehit de oldun hey koca Osman Çavuşum!..

Alparslan boğazı tıkanarak bilgi verdi:

— Buraya düşman askerleri dolmuştu. Kervansaraydan sandıkları ve askerleri kaçıran Mustafa Kemal'in askerlerini arıyorlardı. Köye dağılıp arama yapacaklar ve bizim için çok kötü olacaktı. Osman Çavuş bunu önledi. Aralarına girip kumandanı vurdu. Biz de yerlerimizden ateşe başladık. Şaşırıp kaçtılar...

Efe Dayı gülümsedi, yanındakilere baktı. Yine de gözleri kuru değildi. Sesi titredi:

— Sakın onun için ağlamayın! Türk'e yaraşır şekildeTanrı'ya kavuşmuş...

Ellerini açıp dualarını yaptılar. Akşamın karanlığı kendini göstermeye başlamıştı. Köy mezarlığına gömerek Osman Çavuş'a son hizmetlerini tamamladılar. Bu arada ölü askerler de uygun görülen başka yere gömülmüştü. Kumandanlık binasına taşınan birkaç ağır yaralı sabaha sağ çıkmayacaklardı. Birkaç yudum su içebiliyorlardı.

Birkaç saat sonra Efe Dayı toplantı odasındaki yerinde oturuyordu. Beyaz sakallı, tatlı gülüşü, savaş hatıraları ve Türklük gururu ile köyde örnek bir büyük olarak sevilmiş ve sayılmış olan Osman Çavuş artık yoktu. Şehit ruhu ise yine aralarında olacaktı. Sesi duyulmasa da onlarla birlikte marşlar söyleyecekti. Kendi görünmese de Türk'ün yeni bir zaferini görecekti.

Oda dolduğunda Alparslan ayağa kalktı. Ağzını açtı ama hemen konuşamadı, yutkundu. Başını çevirip boş kalan yerindeki Osman Çavuş'un tesbihine ve bastonuna baktı. Bir kumandan olarak örnek şekilde hareket etmeliydi. Odadakilere göz gezdirip haykırdı:

— Bugün köyümüzün tarihine yazılacak bir olay yaşadık. Mustafa Kemal'in askerini soran Yunan'a, Türk'ü tanıttık... Bir şehidimiz var ve hepimiz Türklük için, vatan için şehit olmaya hazırız. Buna hazır değilsek Osman Çavuşumuzun ruhu bize lanet eder. Yaşasın Türklük! Ya İstiklâl, Ya ölüm...

Köylüler bir ağızdan ve kaçıncı defa aynı heyecanla bu kelimeleri tekrarladılar.

Alparslan devam etti:

— Efe Dayımız aramızda... Yine Mustafa Kemal'den, Mehmetçiklerden haberler ve müjdeler getirdi.

Döndü, eli ile "Buyur!..." işareti yaptı. Efe Dayı da ayağa kalktı:

— Kardeşlerim, bacılarım! Bugün düşmana çok ağır bir ders vermenin sevinci, vatan için bir şehit vermenin gururu ve çok kıymetli büyüğümüz gazi babamız, Osman Ça-

vuşumuzu kaybetmenin boşluğu içindeyiz. Geçen gelişimde kudurmuş Yunan sürülerine Mehmetçiğin "Dur!" dediğini söylemiştim. Bundan ders almayan Yunan, geri çekildiği yerde hazırlanıp tekrar ilerlemeye başlamıştı. Eskişehir yolu ile Ankara'ya gitmek istiyorlardı. Ama Mehmetçik aynı yerde, Yunan'ın suratına bir şamar daha patlattı. İnönü ovasındaki savaş çok şiddetli ve kanlı oldu. Düşman büyük kayıplar vererek başladığı yere geri döndü.

Efe Dayı durdu... "Ya, biz işte böyle yaparız!..." anlamına başını sallayıp sesini yükseltti:

— Zafere yaklaşıyoruz. Son haberim şudur. İnönü ovasında yaptığımız savaşlarda Yunan'ı yendik ve durdurduk. Ama ne yazık ki kâfi derecede güçlenemediğimiz ve Mehmetçiğin elindeki silah, cephane ve malzeme yetmediği için onları kovalayıp tamamen yok edemedik. Bu sebeple, yaşlısı, kadını, çocuğu ile şahlanan Türk'ün karşısında yenilgiden kurtulamayacaklarını anlayamayan Yunan kovalanmayınca durup yeniden hazırlanıyor. Yüzlerce yıl önce Malazgirt'te, Alparslan'dan tattıkları yenilginin akıllarınca intikamını almak yeniden imparatorluk kurmak istiyorlar. Çok yakında Türk'ün ne olduğunu yine görecekler.

Efe Dayı'nın bir yanında tabancası ile Şükrüye bir yanında tüfeği ile Alparslan duruyordu. Anlamlı bir gülümsemeden sonra derin bir nefes alarak devam etti:

— Yunan yeni bir hücuma hazırlanırken Türk duruyor mu? Anadolu Türk'ü, Bozkurt Mustafa Kemal'i Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde "Başkomutan" seç-

ti. Yeniden asker toplandı; silâh, cephane, yiyecek, giyecek yeniden düzenlendi. Yunan kralı da başkomutanlık görevini yüklenerek Kütahya'ya geldi. Askerlerine "Ancak Ankara'ya varınca durulacağını" emretti. Mustafa Kemal Yunan'in ne yapmak istediğini, nereye ve nasıl saldıracağını anlayıp hazırlığını buna göre yapmıştı. Yunan ordusunun asker, top, tüfek, makinalı tüfek sayısı Türk ordusununkinden iki kat fazla idi. Savaş uçakları ise on kat... Üstelik İngilizler başta olmak üzere Türklük düşmanı devletler de her yardımı yetiştiriyordu.

Efe Dayı ellerini kuşağının iki yanma sokmuştu. Haykırmaya başladı:

— Onlar en yeni silâhları, biz eski silâhları kullandık... Onlar demiryolu ile yardım alıp kolayca taşıdılar, biz silâhımızı kağnılarla ve cephanemizi bacılarımızın omuzlarında taşıdık. Yirmi iki gün ve gece süren Sakarya Savaşı'nda kandan, ölü ve yaralıdan toprak görünmez oldu. Sakarya'dan su değil kan aktı. Top sesleri Ankara'dan duyulmuştu. Savaş oyunu olarak geri çekilen Türk ordusu hücuma geçtiği zaman, başlarında kralları olan Yunan ordusu da başladığı yere tekrar dönmüştü. İşte bu gelişimle de Sakarya Savaşı'nın zafer haberini getirdim.

Bu sevinç köye yayıldı ve herkesin inancını tazeledi. Alparslan'ın uyarısı ile az sonra herkes evine dağılmıştı.

Yunan askerlerinin karanlıktan faydalanıp köye baskın yapabileceğini düşünerek kumandanlık binasından ayrılmak istemeyen Alparslan getirilen yemeği Efe Dayı ve Şükrüye ile birlikte yiyorlardı, Alparslan sordu:

— Efe Dayı şu götürdüğün Yunan askerleri ne oldu?

Efe Dayı cevap verirken Şükrüye'ye baktı:

— Bu sabaha kadar bekledik ama yaptığımız boşa gitmedi. Siz köye sokmadınız Yunan'ı... Fakat başka bir köye baskın yapıp silâhsız, suçsuz birçok köylüyü işkencelerle kasabaya getirmişler. Bilmiyorduk... Bunların karşılığında senin Anton Ustanın evinden aldığın silâhları geri istediler. Kendi askerlerinin bizde esir olduğunu öğrenince şaşırıp kaldılar. Askerleri verip köylü kardeşlerimizi kurtardık. İyi değil mi... Gölköy'e giren kumandan demek ki onları arıyordu. Ama Alparslan gibi kayaya çarptı.

Efe Dayı doymuştu, çekildi:

— Biz de artık kasabada savaşın içindeyiz. El bombaları da atıyorlar, makinalı tüfekle tarıyorlar. Şehitlerimiz, yaralılarımız arttı, evlerimiz yanmaya - yıkılmaya başladı. Fakat Türk olduğumuzu unutuyorlar. Daha kötü durumda olabilirdik, silâhsız olabilirdik.

Alparslan ve Şükrüye birşey soramadılar. Aylardır uzak kaldıkları, kasabalarını görür gibi oldular. Bu çaresiz üzüntü içinde bakıştılar, başlarını eğdiler. Kim bilir kimler Ahmetçik'in peşinden şehit olmuştu?

Efe Dayı da, Şükrüye ve Alparslan'dan sonra derinden gelen bir "Ah!..." çektikten sonra bir yere bakıp kaldı. Belli ki sorulsa da kasabada aylardır, hele son günlerde olan anlatacak gücü yoktu. Konuyu değiştirmek için sessizliği bozdu:

— Zaferden sonra birlikte kasabamıza döneriz!

Şükrüye ile birlikte acı şekilde gülümseyerek başını sallarken Alparslan'ın aklına geldi:

—Efe Dayı, az kalsın unutuyordum! Sandıklardan işimize yaramayan demirler çıktı. Gömdük toprağa, tahtalarını da yaktık. Bir sandık el bombası kaldı. Tehlikeli durumlar için saklıyoruz. Nasıl kullanılacağını Osman Çavuş öğretti. Bir sandık da dinamit var. Sabah giderken yarısını götür. Köyün, kasabaya hediyesi olsun!

—Olur, götürürüm Alparslan kumandanım! Sağol!... Ama bu sefer birşey getiremedim. Şey... El bombaları iyi de, dinamitleri ne yapacaksın?

— Kervansarayın ilerisindeki köprüyü uçuracağım!

Efe Dayı birden merakla baktı, düşündü:

— Zamanını iyi kestirmeli!

Çeşitli konularda biraz daha konuştular. Şükrüye yatmaya Zeynep Halalara gitti. Alparslan da nöbetçileri dolaşmak için Efe Dayı'dan müsaade alıp çıktı. Efe Dayı ise Şükrüye'nin hazırladığı yatağa uzanmış ve gözlerini tavana dikip dalmıştı.

Gecelerin peşinden elbette aydınlık sabahlar gelecekti. Türklüğün kaderini tekrar aydınlatacak Ergenekon ışığını bakalım hangi sabah getirecekti?

TÜRK; BARIŞ VE SEVGİ DEMEKTİR

Haftalar geçmişti. Fakat nasıl geçtiğini ancak bu yaşayışın içinde olan Türkler bilirdi. Geçen zaman, yeni bir savaş henüz getirmemişti. Çünkü Yunan kumandanları ve yardımcı olan devletler yeni hücumların da yenilgi ile biteceğini düşünüyorlardı. Fakat defolup gitmeye de karar veremiyorlardı. İlerlemekten vazgeçmişler ama ellerinde bulunan topraklara yerleşmeye başlamışlardı. Bu toprakları savunmaya kararlı görünüyor ve Türklerin geri alacaklarına inanmıyorlardı. Anadolu'nun bir parçasına kendi toprakları gözü ile bakıyorlardı. Bu sebeple Türk ordusuna karşı dikenli tel örgüler, siper olarak kullanılacak kanallar yapmışlardı. İngiliz subayları Yunanı destekliyor ve "Bu topraklar sizin sayılır, kalanı da sonra alırsınız. Türkler bu tel örgüleri, bu kanalları yedi ayda geçemez!" diyerek güçlendirdiklerini zannediyorlardı.

Türk ordusu zafer ile biten savaşdan binlerce şehit ve yaralı vererek çıkmıştı. Türk için düşmanların birliği önemli değildi. Silâh ve cephanelerin tamamlanması şarttı. Yeniden toplanan askerlerin eğitimi için de zaman gerekiyordu. Yunan nasıl olsa yenilecekti. Mustafa Kemal, büyük zaferi kazanacak Mehmetçiklerini hazırlarken bir yandan da Fevzi, Kâzım, İsmet... paşalar ve diğer kıymetli kumandan arkadaşları ile son plânlarını yapıyordu.

Yunan askerlerini siperlerinden değil, bu topraklardan atmak için yapılan ve aylar süren uzun hazırlıklarda teknik gelişmelerden mahrum olan Türk milleti herşeyi ile seferber olmuştu. Tek gayesi, tek düşüncesi, tek çabası yalnız zafer içindi. Dağlardan aşan dar, düzlüklerden aşan tozlu yollarda; kağnılar top mermileri, silâh ve cephane sandıkları... taşıyordu. Elinden iş gelenler süngü yapmak, silâhlan tamir etmek, Mehmetçiklere ayakkabı, çorap... yapmak için tezgâhlarının başında idi. Çocuklar, nineler, dedeler son güçlerini harcıyorlardı. Gerçek ölüm-kalım savaşı başlayacaktı. Kadınlar yağmur altında taşıdığı cephane ıslanmasın diye, kucağındaki bebeğinin örtüsünü çıkarıyor; evlerdeki son giyecek ve yiyecekler Mehmetçiğe yetiştiriliyordu. Parola aynı idi: Ölmek var, dönmek yok! Son Türk kalesinde, Türk milletinin yok olmaması için bu parolaya inanmak tek çâre idi.

Düşmanın fabrikalarda yapılan her çeşit malzemesine karşılık Türk ordusunun herşeyi evlerde ve ellerde tek tek yapılıyor veya işgal altındaki İstanbul'dan kahraman Türk denizcileri tarafından kaçırılıyordu. Türk ordusu ve Türk milleti "Hazır ol..." emrini yerine getirmiş, hare-

kete geçmek için işaret bekliyordu. Bütün hazırlık büyük bir sessizlik ve gizlilik içinde yapılmıştı.

Düşman, Türklerin çaresizlik içinde olduğunu zannediyordu. Türk, üstün kuvvetlere karşı çok zaferler kazanmıştı.

Kumandanlar, Kocatepe'de toplanmışlardı. Karanlık alacaya dönmeye başladığı zaman Mustafa Kemal parmağı ile karşıyı, Yunan'ın çöreklendiği toprakları gösteriyordu. Bu "Hücum!..." emri, aynı zamanda son ve büyük zaferin müjdesi idi. Çünkü 25-26 Ağustos akşamı ay, hilal şeklinde idi ve önünde bir yıldız parlamıştı.

Türk topları sabaha karşı Yunan askerleri üzerine ateş püskürmeye başladı. Mehmetçiklerin parlayan süngüleri ile düşman siperlerine girmesi de uzun sürmedi. Türk ordusu yıldırım gibi ilerliyordu. İngilizlerin "Yedi ay dayanır." dediği savunma hatları Türk'e yedi saat bile dayanamamıştı.

Düşman geri çekilmiyor; topunu, silâhını, ölülerini, cephanesini... bırakarak kaçıyordu. Mehmetçik artık Yunan'ın peşini bırakacak değildi. Tepelerden aştı, Altay dağlarından Tuna boylarına kılıç salladığı atının üzerinde tozlu yollardan yine yıldırım gibi geçti. Sonunda sıkıştırdığı Yunan kuvvetleri savaşmak zorunda kaldı. Nasıl kaçacağını da şaşıran Yunan askerlerinin başkomutanı General Trikopis bile esir olmaktan ve kılıcını Mustafa Kemal'e teslim etmekten kurtulamadı.

Canını kurtaran Yunan askerleri köy ve kasabalara yayılmış olan arkadaşları ile birleşerek Mehmetçiğin

süngüsü önünde kaçmaya devam ediyordu. Türk'ü tanımamanın sonu belli olmuştu. Ama Türk milletine olan düşmanlıklarını kaçarken bile gösteriyorlardı. Kaç Türk öldürseler onlar için kârdı. Hem de silâhsız demeden, bebek, kadm, ihtiyar... demeden! Kudurmuşlardı!... Uçaklar tarafından görülmemek için gündüz dinlenip, geceleri ilerleyen Türk ordusunun kısa zamanda kazandığı bu zafer, Yunan askerleri için kâbus olmuştu. Anadolu'ya yerleşmek ve Türk'ü yok etmek istekleri de rüzgârda yakılmaya çalışılan bir mum gibi sönüp gitmişti.

Yunan askerinin henüz kaçmadığı köylerdeki Türklerin zaferden haberi yoktu. Umut ve inanç dolu geceler, Türk'ün cesareti ile birleşerek köyden köye bu sevinci götürüyordu. Bu uzun zaman içinde Gölprnarköylüler tehlikeli ve acı günler geçirmişler fakat yılmamış, inanç ve umutlarını kaybetmemişlerdi. Efe Dayı olsa gelmeye ve "Zafer yakın!..." diyerek onları güçlendirmeye devam etmişti. Kasabadan verdiği haberler ise ne kadar saklasa, iyi değildi.

Köyde bugün sıcak bir sabah başlamıştı. Kuşlar ve böcekler hür olmanın sevinci içinde daldan dala, yapraktan yaprağa geçerek ötmeye devam ediyordu. Bulutsuz gökyüzü uçsuz-bucaksız bir deniz gibi masmavi idi. Alparslan bu lekesiz maviliğe bakıp kalmıştı. Şükrüye'nin sesi ile kendine geldi:

— Akşam yazdığın şiiri okusana!

Alparslan gülümsedi, baktı:

— İçimden geldiği gibi birşeyler yazdım ama...

— Olsun, aklında kalanı söyle!

Alparslan düşündü. Artık boyu uzamış, daha güçlenmiş olarak gerçek bir Mehmetçik olmuştu. Hattâ Mustafa Kemal'in ordusuna katılmak için köyden ayrılmak bile istemiş fakat Efe Dayı'nın kabul etmemesi üzerine vazgeçmişti. Karşılara bakarak, daha da gürleşen sesi ile haykırdı:

Türküz, dünya tanır bizi,

Dinledi nal seslerimizi,

Gökten inmez sancaklarla

Tek göl yaptık üç denizi.

Türküz, şanlı adımız var,

Kartaldan adımız var,

Altın saçlı, deniz gözlü

Mustafa Kemalimiz var.

— Çok güzel!... Ben de yazabilseydim.

Şükrüye alkışlamıştı. Ancak Alparslan'ın aklında belliki yine başka düşünceler vardı. Kurtulamamıştı onlardan, belki kurtulmak istemiyordu:

— Şükrüye, ne düşünüyorum biliyor musun? Büyük zaferlerimizden sonra Türkler vatanın her yerini yeniden elbirliği ile kalkındırıp güçlenecekler. Başbuğ Mustafa Kemal yine önderlik yapıp emirler verecek. Eğer biz sağ kalırsak... Bütün Türk çocuklarına yaşadığımız

şu günleri, yok olmaktan kurtulmak için ne kanlı ve acılı günler geçirdiğimizi bıkmadan her gün anlatacağım. Üzerinde rahat yaşadıkları ve yaşayacakları bu toprakları onlara vatan olarak bırakmak için atalarının, büyüklerinin, kardeşlerinin, bebeklerin neler çektiğini, canlarını nasıl kaybettiklerini anlatacağım Şükrüye!

— Anlatmalı! Ben de köy kızlarına nasıl kumandanlık yaptığımı, nasıl silâh kullandığımı, Yunan'ın yaptıklarım anlatırım.

—Türk zayıflayınca dost görünen devletlerin, yok etmek için ona nasıl çullandığını öğrenmeliler. Türklerin birlik içinde ve çok uyanık kalmalarının şart olduğunu unutmamalılar.

Şükrüye kalktı:

— Ben gidiyorum, gelecek misin?

— Biraz daha kalmak istiyorum?..

Şükrüye ayrıldıktan sonra Alparslan, arkasındaki ağaca yaslandı. Tüfeği kucağında idi. Karşılara, yola, kervansaraya, uzaklara baktı. Sonra başını yana çevirerek Efe Dayı'nm her zaman içinden geçerek geldiği ormana, ağaçlar arasına dağılmış köy evlerine baktı. Gözlerinde, yaklaşan zaferin heyecanı ve sevinci fakat aradan geçen aylar içinde meydana gelen olayların üzüntüsü ve acısı vardı:

"Aylar önce köyde arkadaşlarını kaybeden Yunan askerleri daha sonra intikam almak için her fırsatta saldırmışlardı. Kahramanca karşı koymalarına rağmen köylülerin sayısı yarıya inmişti. Eğer ellerinde el bombaları ve dinamitler de olmasa tek köylü kalmayacaktı. Kaybol-

mak veya pusuya düşmemek için orman tarafından gelemeyen düşman askerlerini köye giren yoldan karşılamak kolay oluyordu. Ama ellerindeki cephaneyi sayılı kullanmak, ellerini-kollarını bağlıyordu. Hiçbir yardım umutları yoktu. Cephaneleri bitince... Bunu düşünmek bile çok acı idi. Hiç olmazsa bir kişi sağ kalıp zaferi görmeli ve şehit olan köylülerin destanını yaşatmalı idi".

Kervansaraya, sonra uzaktaki köprüye kaydı bakışları. Yunan askerlerinin birkaç gün önce köye yaptıkları son ve en kanlı saldırının bir sebebi de başka idi. Çünkü köprüyü tamir edilmez şekilde, dinamitle havaya uçurmuşlar düşman toplarının ve arabalarının kaçışlarını zorlaştırmışlardı.

Alparslan, o günü de yaşar gibi oldu:

"Bu görevi kendisi yapmak istemiş fakat "Kumandan emir verir, gitmez!..." diyerek kimse razı olmamıştı. Sonunda bu işi Nuri'nin yapması kararlaştırılmıştı. Nuri, kumandanlık grubunun başı idi. Bir kişinin daha sessiz ve kolay gidebileceği ni düşünmüşlerdi. Geri dönebileceği ise şüpheli idi ve köprünün büyük bir gürültü ile çökmesinden sonra birkaç silâh sesi yankılar yapmıştı. Nuri bir daha geri dönmedi. Fakat şehit Nuri, bu I hizmeti ile kim bilir kaç Türk'ün hayatını kurtarmış, köprüden geçmeyecek kim bilir kaç düşmanın Türk süngüsüne teslimini sağlamıştı. Çocukları bile ölüme gitmekten korkmayan bu millet, her zaman yok olmaktan kurtulur, zaferden zafere koşardı.

Şimdi Şükrüye'nin de bir tüfeği ve göğsünde çapraz fişekleri vardı. Tabancayı Alparslan'a geri vermişti. Tü-

feği asker gibi kullanıyor ve çok iyi nişan alıyordu. Hattâ kaç tane Yunan askeri vurmuş o kadar da yaralamıştı. Arkadaşlarından bir kaçı da şehit düşmüştü. Köy nüfusu azalınca kızlar da haftalardır nöbet tutuyorlardı.

Köyde artık ne iş, ne güç vardı. Sağ kalanlar nöbette veya silâhları ellerinde, kulakları minarede her an çalabilecek olan davul sesini bekliyorlardı. Sakladıkları yiyecekler çok işe yaramıştı. Köylüler gülmeyi unutmuştu ama yine de yüzlerinde şehit köylülerden çok fazla düşman öldürmenin huzuru vardı.

Alparslan, geçmiş ayları ve günleri böylece düşünüp duruyordu ki birden çıtırtılar farketti. Tüfeğini doğrultması ile geri dönmesi bir oldu. Aynı anda seslendi:

— Sen misin Kadir Abi? Gel otur!...

Kadir, aylar ve yıllardır yaptığı gibi kesik sesler çıkarıp, gülerek yaklaştı. Alparslan'ın yanına oturdu.

Köyde silâhı olmayan tek kişi o idi. Yıllar önce bir delikanlı olarak gittiği savaştan gazi olarak dönmüştü. Fakat köyde, Rus işkencelerini anlatan bir başka gaziyi dinlerken, kendi gördükleri gözünün önüne gelmiş, tuhaf tuhaf konuşmaya ve bakmaya başlayarak aklını kaybetmişti. O günden beri kendi hâlinde dolaşır, güler, yer - içer, uyurdu. Çalışır, çalışanlara yardım ederdi ama ne iş yaptığını anlamazdı. Alparslan'ı çok sevmiş, birkaç defa sarılıp öpmüştü. Son Yunan saldırısından sonra şehitlerin gömülmesine yardım etmiş, kumandanlık binası bahçesinde otururken Alparslan'a bakıp dalmış, ağlamaya başlamıştı. Alparslan da onu görün-

ce hangi milletten, hangi devletten olursa olsun Türklere yaşlı, kadın, bebek demeden yapılan işkenceleri hatırlayarak ağlamamak için kendini zor tutmuştu. Kadir Abi'nin yüzüne, hele gözlerine baktıkça hep bu işkence sahnelerini görür, öldürülmekte olan Türklerin acı çığlıklarını duyar gibi olurdu.

Alparslan, Kadir'e gülerek baktı:

— Nasılsın Kadir Abi?

Kadir de güldü, başını salladı. Fakat bu gülüş gözyaşlarından daha ıslak, haykırışlardan daha acı idi. İnsan onun bakışlarında annesinin gözü önünde süngülenen bebeği, kolları bağlı kocasınm önünde elbiseleri yırtılan Türk kadınını, sarhoş düşman askerlerinin kahkahalar atarak süngüledikleri silâhsız yaşlıları görür gibi olurdu. Alparslan, derin bir iç çekti. Köyde böyle olaylar görmemişlerdi ama kim bilir diğer köylerde, kasabalarda neler olmuştu?

Alparslan, bu köyü hiç unutmayacaktı. Herşeyi ile... Osman Çavuş bile köyün yerlisi değildi, fakat çok sevdiği bu köye yerleşmiş, evlenmiş ve şehit olarak toprağında kalmıştı. Beyaz sakalı ile onu görür gibi oldu. Alparslan'a parmağını uzatıp sallayarak sesleniyordu: "Savaşlardan sonra Türk olmayanların yüzünü hiç görmemek için bu köye geldim. Ölürken bile Türk olmayan kimseyi görmek istemiyordum. Bak kumandan!... Türk diğer milletlerin sahip olmadığı özelliklerini kaybetmemelidir. Türk, her konuda Türk olarak kalmalıdır kumandan! Böyle olmazsa düşmanlar onu kolayca yok ederler, yeryüzünde tek Türk kalmaz. Bu kadar çok ve

güçlü düşmanı varken Türk insanları birbirini çok sevmeli, aralarında kırgınlık, düşmanlık, kavga olmamalıdır. Böyle kötü hareketlerin Türk'ü zayıflatması düşmanın işine yarar, çocuk bile olsa her Türk, Türk olmanın kıymetini bilmelidir, değil mi kumandan?..."

Alparslan sanki gerçekten onu dinliyormuş gibi dalmıştı. Osman Çavuş'un söylediklerini destekler şekilde başını salladı.

Sonra Kadir'e tekrar baktı. Birbirlerine acı acı gülümsediler. Köyde artık ne çocuk sesi, ne köpek sesi duyulmuyordu. Çünkü her saldırıda düşman askerleri üzerine atılan köpekler de vurula vurula bitmişti. Büyüklerini ve tanıdıklarını ölü veya yaralı göre göre kalan çocuklar da gülüşmeyi ve bağırışmayı unutmuşlardı.

Az sonra Kadir Abi ayrılmıştı. Uyuklayan ve zaman zaman tek gözünü açarak en küçük gürültüde kulaklarını dikip etrafı kontrol eden Şimşek de kalkmış, Alparslan'ın yanma gelmişti. Artık köyün tek köpeği idi. Alparslan, Şimşek'i sevdikten sonra kervansaraya baktı. Bitfkaç gün önce Murat kervansarayda bir su kuyusu bulunduğunu hatırlatmıştı. Düşman askerlerini susuz bırakabilirlerdi. Bu su kuyusuna topladıkları zehirli otları, toprak ve taşları doldurmuşlardı.

Kuyuyu işe yaramaz hale getiren üç görevli sağ olarak geri dönmüştü. Ama köylüler de sabaha kadar tüfekleri yanlarında beklemişlerdi. Askerler intikam için baskın yapabilirdi. Korktukları, gecenin karanlığında başlarına gelmişti. Fakat sabahın ilk ışıkları ile bir-

likte minaredeki davul bir kere daha çaldı. Yine saklanmış, askerler çok yaklaşınca beklenmedik yerlerden ateş açmışlardı. Cephanelerinin sonu geliyordu. Üstelik durumu düşmana belli etmemeliydi. Bu son çatışma köylüleri biraz daha azaltmıştı. Yunan askerleri köyde tek canlı bırakmamak için gelmiş olmalılardı. Fakat silâh sesi kesilip askerler evlere girmeye başladığı zaman kimseleri bulamamışlardı. Kalan son cephanesini yiyeceği ile beraber yanma alan köylüler ormana çekilmişti.

Alparslan'ın burada oturup kalmasının bir sebebi de o tarafı görmek istememesiydi. Çünkü, artık köy yoktu. Arkadaşlarını kaybeden Yunan askerleri girdikleri evleri ateşe vermişlerdi. Ayrıca ormana çekilirken köyde unutulan iki küçük çocuk Alparslan tarafından bu sabah bahçede bulunmuştu. Tanınmayacak, kandan görünmeyecek durumda idiler. Sanki Yunan askerleri bütün intikam ateşlerini bu iki Türk çocuğunu süngülerle delik deşik ederek söndürmüşlerdi. Alparslan bahçede açtığı iki küçük çukura onları gömmüş, "İki çocuğa sadece Türk oldukları için canavarca saldıran ve bundan zevk duyan bu askerlere ceza vermesi" için Tanrı'ya yaşlı gözlerle dua etmişti. Sonra küçük şehitlerin huzurunda fatiha okumuş, askerce selâm durarak; titreyen, boğazından çıkmakta zorluk çeken bir haykırışla seslenmişti:

"Oynamaya doyamadınız, gülmeye doyamadınız! Benim Gölpınarköylü minik kardeşlerim. Biliyorum Türklüğünüze doyamadınız! Kara toprağa kan içinde girdiniz! Bu ebedî uykunuzda rahat olun! Mustafa Kemal'imizin emrini alan Mehmetçikler ve Türk milleti

intikamımızı alacaktır! Size yaptıkları bu canavarlığı onların yanına bırakmayacağız." Sonra yutkunmuş ve ayrılmıştı.

Şimşek de üzüntüden kulakları düşmüş, gözleri yerde olarak, ağır adımlarla Alparslan'ın peşinden yürümüştü. Şimşek süngülerle parça parça olmuş vücutları toprağın altına girmiş bu iki çocuğu tanırdı. Hepsini tanır, sever ve onlarla oynayıp şakalaşırdı. Artık onunla oynayan da kalmamıştı. Bu küçük haykırışların, kendisini okşayan minik ellerin, küçük kahkahaların azaldığını, bittiğini anlamıştı. Alparslan'la başbaşa idiler. Arkalarında yaşamayan bir köy ve sağ kalan birkaç kadın ile çocuğun saklanarak canlı kalmaya çabaladığı bir orman vardı. Görmek istemiyordu. Sağlam ev kalmamıştı. Bazılarından hâlâ dumanlar tütüyordu. Tepesinden tarhana çorbası, bulgur pilâvı, süt... kokusu yayılan bacalar şimdi ocakların üstüne çökmüştü. Yıllarca mutlu köy ailelerini, çocukların neşesini, bebeklerin tatlı haykırışlarını yağmurdan, rüzgârdan koruyan duvarlar şimdi yanmış salıncakların,.yorganların, minderlerin... üzerinde parça parça duruyordu. İlk önce köy camisini yakan Yunan askerleri, ne düşündülerse kumandanlık binasını sağlam bırakmışlardı.

Artık Alparslan'ın danışacak büyüğü de yoktu. Yanmış ve yıkılmış yerlerde nöbet tutan birkaç kızla kumandanlık bahçesinde ikişer tüfekle bekleyen birkaç küçük Mehmetçikten başka askeri kalmamıştı. Büyükleri, hele son çatışmada "Siz biraz geride durun!..." diyerek hep önde savaşmışlar ve çocukları, aileleri, köyleri ve vatanları için eriyip gitmişlerdi...

Alparslan düşünceler içinde iken Şimşek birden kulaklarını dikti. Ayağa kalktı ve ormana doğru bakarak hırlamaya başladı. Şimşek'in bu durumunu gören Alparslan yerinde doğruldu. Birşeyler olmalıydı. Dikkatle dinledi. Orman tarafından tuhaf ve acı haykırışlar geliyordu. Devamlı beklediği bu nöbet yerini nasıl bırakacağını düşünürken Kadir Abi'nin gitmemiş, daha gerilerde oturup-kalmış olduğunu gördü. Ayağa kalktı, kendisine bakmakta olan Kadir Abi'ye gelmesi için işaret yaptı. Kadir Abi gülerek geldi ama gözleri ıslaktı. Tuhaf mimikler ve el işaretleri yaparak ormanı gösterdi. O da duymuş olmalıydı. Alparslan başını salladı. Sonra Kadir Abi'yi kendi yerine oturtup tüfeği kucağına koydu. Acele ile seslendi:

— Burada bekle Kadir Abi! Nöbet bekle e mi? Aşağıdan gelen Yunan görürsen vur! Saklan ağacın arkasına, vur, köye sokma!

Kadir Abi sevinç ve heyecanla başını salladı. Tüfeği iki eli ile kavrayıp namlusunu aşağıya çevirdi. Şimdi yüzünde sert çizgiler vardı. Kaşlarını yıkıp gözlerini yolun ucuna dikti. Dudaklarını da germişti. Aklını kaybettiği savaşı, konuşma melekesini kaybettiren tüyler ürpertici sahneleri yıllar sonra eline aldığı tüfeğin soğuk demirinde yeniden hissediyor olmalıydı.

Alparslan, Kadir Abi'nin yanından ayrıldıktan sonra tabancası elinde ormana koşuyordu. Duyduğu sesler kesilmişti. Şükrüye de kumandanlık binasından telâşla çıkmıştı:

— Ne oluyor Alparslan? Bazı sesler duyulmuş...

Alparslan başını sallayıp Şükrüye'nin elindeki tüfeği aldı:

— Ben de duydum Şükrüye! İnşaallah kötü birşey olmamıştır. Siz ayrılmayın, ben bakarım! Pusuya düşebiliriz.

Artık ne minare ne çalacak davul da yoktu. Zâten kaç kişi kalmıştı ki, davul sesi beklesin?.. Şükrüye göğsündeki fişekleri yenileyip, tüfek almak için içeri girip hemen çıktı. Koştu arkasından. Sakladıkları birkaç el bombasını yetiştirip Alparslan'a verdi.

Alparslan, az sonra tüfeği ateşe hazır olarak köy bahçelerinden çıkmış, dikkatle yürüyordu. Ormanda saklananlar tehlike olursa ateş edeceklerdi. Ama silâh sesi gelmemişti. Ağaçların arkasına saklanarak ve sürünerek ilerlemeye devam etti. Ne bir ses vardı, ne hareket... Kuşların, böceklerin sesleri çoğalmıştı.

Birden durdu, ileriye baktı, doğruldu, tekrar baktı. Neler olduğunu anlamıştı. Etrafındaki ağaçlar dönmeye başladı. Sanki başına yıkılıyorlardı. Vücudundan, alnından soğuk terler boşalmıştı. Boğazı tıkanmış gibiydi. Yutkunamıyor, nefes almakta güçlük çekiyordu.

Beklemenin faydası yoktu. Saklanarak tekrar ilerlemeye devam etti. Yaklaştıkça durumu daha iyi görmüş, dizlerinde kuvvet kalmamıştı. Kendini toplayarak ve saklanmaya lüzum görmeden ileri fırlayıp birkaç adım attı. Orta yerde öylece durup kaldı. Şu anda hiçbir şey düşünemiyordu. Başını çeviriyor, kendi dönüyor, bir ölü gibi bakıyor, bakıyordu.

O anda aklına nedense Kadir Abi geldi. Aklını ve konuşma özelliğini kaybetmemek için gözlerini yumdu. Öylece kaldı. Sonra tekrar bakmaya başladı, işte büyüklerinin anlattığı sahneleri şimdi kendi görüyor ve yaşıyordu. Türk düşmanı olduktan sonra belli ki hepsi de aynı şeyi yapmaktan çekinmemişlerdi ve fırsat buldukça devam edeceklerdi. Türk'e yapılanları unutma mak için etrafına tekrar bakmaya başladı. Elinden başka ne ge lirdi. Ama ölene kadar unutmayacaktı. Hıçkırmak, haykırmak istiyor ama yapamıyordu. Yanaklarından yaşlar sessizce süzüldü.

Yerlerde, yaprakların üstünde, ağaçların dibinde, çimenler ve kır çiçekleri üzerinde kan vardı. Ormana saklanan köylü kadınlar, küçük çocuklar, yaşlı birkaç erkek de artık yaşamıyordu Alparslan, birden kulak kabarttı. İlerdeki ağacın dibinde kıvrılıp kalmış kadın vücudundan bir inilti gelmişti. Hemen yanına gitti Yanlış duymamıştı, kımıldıyordu. Eğilip baktı ama tanıyamamıştı. Acı çektirmemek için ellemeye, vücudunu düzeltmeye ve yüzünü çevirmeye cesareti yoktu. Aslında, çevirmek için vücudun tutacak yeri kalmamıştı. Sadece erkek olmadığı anlaşılabiliyordu.

Alparslan, parçalanmış çıplak vücudu üzerinde kalan elbise parçaları, saçları, yüzü ve yattığı yer kan içinde kalmış bu insanın yanına çöktü. Dikkatle bakınca tanıyabildi. Bu, Alparslan köye gelmeden önce çağrılmayı beklemeden en yakın millî çeteye katılan Aslan Ahmet'in eşiydi. Ayşe Gelin, son kuvvetini toplayarak yüzünü biraz çevirip baktı. Tanımıştı, dudaklarını oynattı:

— Yavrum nerede?

Onun yavrusunun da sağ kalmadığı belli idi. Alparslan, ilk defa yalan söylemek zorunda kalıyordu:

— Şey, onu kurtardım! Köyde...

— Öldürdüler yavrumu! Gördüm!..

Alparslan yalan söylemesini beceremeyişti yere baktı. Aklına geldi:

— Yardım etsem de...

— Artık yardım edemezsin kumandan! Öleceğim... Yunan askerleri köylü elbiseleri giymişlerdi. Silâh kullanmaya fırsat bulamadık. Önlerinde Türkçe konuşan iki kişi vardi. Ne olur, ölüsü de olsa yavrumu yamma koy kumandan! Yanında öleyim! Bir de Aslan Ahmet'imi görürsen bizi anlat, koymasın intikamımızı! Zafer yakındır... Yaşasın, yaşa...

Son nefesinde bile söyleyecekleri vardı. Tekrar dudaklarını oynattı ama sesini çıkaramamıştı. Boğazından tuhaf bir hırıltı çıktı. Sonra irkildi, parmakları ile toprağı tırmaladı ve kaldı. Çevrilmiş olan yüzü taş gibi yana düşüp kanlı yaprakların üstüne yapıştı. Ayşe Gelin, şehit gelin, kadersiz gelin kan içinde, kana karışıp kalmıştı. Yürümeye bile başlamamış yavrusunun süngülenerek nasıl delik deşik edildiğini ve büyüyen mavi gözlerindeki acıyı görmemek için gözlerini yummaktan başka birşey yapamamıştı. Çünkü kendisi de çeşitli yerlerinden ve boynundan süngülenmiş başını çevirememişti. Fakat Ayşe Gelin'in gözlerini yumması yetmemişti. Yavrusunun minik çığlıklarını duydukça kahrolmuş, bin defa ölmüş ama yaşamıştı.

Alparslan tüfeğine dayanarak ayağa kalktı. Bir adım attı, sımsıkı tuttuğu tahta oyuncağından Ayşe Gelin'in bebesini tanımıştı. Bebeğin boynunun ve belinin altına ellerini uzatıp bu bezler içindeki kanlı et parçasını kaldırdı. Getirdi Ayşe Gelin'in kolu üstüne koydu. Artık anne ve bebesi yine beraberlerdi.

Alparslan doğrulup ağaca yaslandı. Kucağına alarak kaç defa Türklük masalları anlattığı bebeye bakıp kalmıştı. Titrek sesi ile elinde olmadan mırıldanmaya başladı:

— Ne yaşadığını anladın küçük bebeğim,

Ne ölümün ne olduğunu...

Ama Türk olduğunu duydun!

Bebek demediler, ne günâhı var demediler

Minik vücudunu süngülediler, süngülediler!

Kahkahalarla kutladılar bu zaferlerini...

Sen ölürsün, ben ölürüm bebe,

Bir tane kaldıkça biz ölmeyiz, Türklük ölmez!

Bunu biliyorlar, korkuyorlar,

Dostumuz yok, bebe anladın .bunu!

Çinli, Fransız, Yunan, Bulgar, Rus, İngiliz kim olursa olsun

Unutmuyor Türk korkusunu...

Ama biz bir kişi de kalsak Türk öleceğiz,

Sonuna kadar Türk kalacağız bebe!

Tekrar ötekilere baktı. Ne yapabileceği hakkında birşey düşünemiyor, karar veremiyor, yapamıyordu. Birkaç defa dinlemişti ama gördüklerine inanamıyordu. Kalplerine birer kurşun sıkıp öldürebilirlerdi. Fakat karşılarında Türk olunca herşey değişiyordu. Bu fırsatı bulunca kuduruyor, insanlıktan çıkıyor, asker değil sanki en azından birer kasap oluyorlardı. Alparslan köylülerin hiçbirini tanıyamamıştı. Ne elbiseleri, ne de vücutları ve yüzleri sağlam kalmıştı. Sağlam kısımlar ise kana bulanmaktan görünmez olmuştu.

Alparslan burada daha fazla kalamayacağını hissetti. Yerini Kadir Abi'ye terketmeden önce duyduğu seslerin ne olduğunu çok iyi anlamıştı. Tekrar duyar gibi oldu. O çığlıkların, acı haykırışların, boğazda tıkanıp kalan bağırtıların sahipleri işte yerlerde yatıyorlardı. Sessizdiler... Kanlar içinde, sanki dallardaki kuşlardan yanık türküler, acı türküler, ağıtlar dinliyorlardı.

Alparslan kansız ve boş yerlere basarak aralarından çıktı. Geldiği yolda yürümeye başladı. Nöbetçiler dışında, sağ kalanlar kazma - kürekleri alıp mezarlıkta hazırlık yapmalı, sonra da şehitleri taşımalı idi. Ayrıca bu gece köyün yine sağ kalan küçük Mehmetçikleri ne yapacaklarını yeniden gözden geçirmek zorundaydılar.

Köyün ilk bahçesine girdi, yanık - yıkık evlerden geçti. Kumandanlık binasına nasıl geldiğinin farkında değildi. Ayak alışkanlığı ile bunu yapmıştı. Şükrüye büyük bir merak içinde kapıda bekliyordu. Hemen atılıp seslendi:

— Ne olmuş Alparslan?

Alparslan durdu, baktı, sonra başını eğdi. Ne söyleyebilir, nasıl anlatabilirdi? Belki kasabalarında da bazı şeyler olmuştu ama görmemişlerdi. Ne olursa olsun böyle acı olayları dinlemek başka, içinde yaşamak başka oluyordu. Kelimelerle, sözlerle anlatmak mümkün olamazdı. Bu susuşun ve duruşun ne demek olduğunu anlayan Şükrüye'nin de yüzü ve bakışları bir tuhaf olmuştu. Titrek bir sesle söylendi:

— Anladım... Çocuklar, bebeler sağ mı?

Alparslan başını iki yana salladı:

— Türk düşmanı için büyük, çocuk, bebek farkeder mi-Şükrüye!... Unuttun mu büyüklerimizin anlattıklarını?...

— Unutmadım ama... Yine de... Anlıyorum!

Alparslan yüzünü acı acı buruşturdu:

— Evet, büyüdükçe ve gördükçe daha iyi anlamaya başladık!

— Çok mu kötü?..

— Evet! Herhalde gelen askerler komşu köylüleri de öldürüp elbiselerini giymişler. Sonra önlerinde Türkçe konuşan iki kişi ile geçiyorlarmış gibi yanaşmışlar ve silâh ile işaret vermelerine fırsat vermeden hepsini dipçiklemiş, süngülemiş ve insana benzemez duruma getirmişler!

Şükrüye kaşlarını çattı:

—Sadece biz kaldık değil mi? Kaç kişiyiz?...

—Altı...

—Altı kişi ve yirmi tüfek! Birkaç el bombası ve dinamit!

Alparslan birden irkildi. Gözleri parlamıştı. Haykırdı:

—Dinamit ve el bombası... Güzel!... Biz Gazi Osman Paşa'nın, Osman Çavuş'un kanındanız Şükrüye! Onlar gibi sonuna kadar...

—Ne yapacağız?

—Kervansarayda süngülerindeki Türk kanlarına bakıp kahkahalar savuranlara kalan el bombası ve dinamitlerimizle hesap soracağım Şükrüye!

—Biz ne yapacağız?

—Bir Alparslan yeter onlara? Beni bekleyin, ne yapacağımıza karar veririz. Bir nöbetçi de ormana gitsin!

—Anladım!..

Ayrıldılar... Şükrüye içeri geçti, Alparslan da nöbet yerine doğru yürüdü. Kadir Abi, bir ağacın arkasına saklanmış, tüfeği doğrultmuş nöbetine devam ediyordu. Onu korkutmamak için öksürerek ve ayaklarını vurarak yaklaştı. Kadir Abi dönüp baktı, gülümsedi. Vazifesini yapmanın sevinci içinde idi. Alparslan tüfeğini elinden alamadı. Kendisi de yerine geçip oturdu. Belli etmek istememesine rağmen hâlâ kendine gelememişti. Kadir Abi'ye de anlatamazdı. Karşılara, kervansaraya baktı. Dişlerini sıktı, dudaklarını ısırdı. Güneş tepelerinde idi, yakıyordu. Hür böcekler ve kuşlar ötüşmeye devam ediyordu. Ormanda, düzlükte sessizlik vardı. Sessizlik... Köyde ne insan ve ne hayvan sesi, ne de ocak dumanı artık yoktu.

ZAFER
TÜRK'ÜN OLDU
HEP SELAM
ŞANLI SANCAĞIMA!

Alparslan yerinde oturuyordu. Nöbet yeri ve nöbetçilik kalmamıştı. Üç nöbet yerinde bulunan ikişer kişi artık başka yere ayrılmıyordu. Nöbet yerinde yemek yiyor, uyukluyor ve gece -gündüz sadece bekliyorlardı. Yemek de karın doyurmak değil, aç kalmamak içindi. Evlerin sağlam kalan mutfaklarında bulabildikleri ile... Birkaç karışlık nöbet yerleri de evleri olmuştu.

Yanlarında birer tüfek vardı. Çünkü ikincisi için cephane kalmamıştı. Yakında cephaneye de ihtiyaç kalmayacağı anlaşılmıştı. Tamir ettikleri köprüden canlarını kurtarmak için kaçmakta olan Yunanlıları seyretmeye başlamışlardı. Bu, ordu değil Mehmetçikten kaçan bir sürü idi.

Yunan askerlerinin kaçışı, Türk ordusunun gelişi demekti. Sağ kalanlar köylerinde yaşamaya devama karar verdiler. Zaten tek kişi kalsalar da başka türlü yapamaz-

lardı. Anne, baba, kardeş, bacı, dede ve nineleri kanlı elbiseleri ile bu toprakta yatıyorlardı. Onlar nasıl bırakılırdı? Kalıp köyü canlandırmalı, çoğaltmak ve onların ruhlarını sevindirmeli idiler.

Bu nöbet yerinde Alparslan'dan başka Şükrüye ve Kadir Abi vardı. Kadir Abi öteki nöbetçileri de dolaşıyor, haberleşmeyi sağlıyordu. Çünkü Kadir Abi konuşuyordu, biraz iyileşmişti de... İki gün önce Yunan askerlerinin yaptığı baskında, Kadir Abi şok geçirmişti.

Alparslan birkaç defa "dili tutuldu, dili çözüldü..." gibi şeyler duymuştu ama ne demek olduğunu bugüne kadar anlamamıştı, Kadir Abi bu çatışmada Alparslan'ın verdiği ve geri almadığı tüfekle kumandanlık binasında bulunuyordu. Askerlerin bahçeye girişi üzerine bir ağaç arkasına saklanmayı akıl etmişti. Yunan askerleri içeride kimseyi bulamayınca binayı birkaç yerinden ateşe vermişlerdi. Alparslan arka taraftan kendini kurtarmayı başarmıştı. Bu sırada saklanmak için bahçeye giren Satılmış, askerler ile karşılaşmıştı. Görür görmez ateş ederek yaralayan askerler S atılmış'ı yakalamış, ellerini arkadan bağlamiş bahçenin ortasına atmışlardı. Sonra süngülemiş, tekmelemiş ve kahkahalar atarak, yanmaya başlayan binaya sürüklemişlerdi. Kapıya gelince iki asker Satılmış'ı ayağa kaldırmış ve biri haykırmıştı:

— "Yaşasın Yunan milleti!" diye bağır bakalım!

Satılmış, "Dur!..." anlamına acı bir gülümseyişle başını sallamıştı. Yunan askerleri buna sevinmişlerdi. Fakat Satılmış bu yarı ölü durumda bile, süngülenen ciğe-

rini hava ile doldurmuş, sonra onların yüzlerine tükürerek var gücü ile haykırmıştı:

— Kahrolsun bütün düşmanlar! Ben Türküm!... Yaşasın Bozkurt Mustafa Kemal!

Türkçe bilen Yunanlı, Satılmış'm söylediklerini arkadaşlarına anlattı. Hepsi birden, sanki yeryüzünde kalan tek Türk imiş gibi onu yeniden dipçiklemiş ve süngülemişlerdi. Yaptıklarına doyamıyorlardı. Satılmış yığıldığı yerden ve ağzından kan sızarak seslenmişti:

— Yaşasın Türk milleti!

Sonra onu içeri sürükleyip yangının içine fırlatmışlardı. Fakat Satılmış'm haykırışlarını duyan ve Yunan askerlerinin yaptıklarını seyreden Kadir Abi'nin bakışlarında, beyninde, yüzünde korkunç bir fırtına vardı. Alnından terler boşanmıştı. Avuçları ile ensesini, boynunu ve yüzünü tırmalayıp sıkmıştı. Gözleri bir büyüyor, bir büzülüyordu. Aklını kaybettiği, konuşmasını unuttuğu yıllar önceki olayı yeniden yaşamıştı. Sonra tüfeğini sıkı sıkı tuttu, kalktı.. Yanmakta olan kumandanlık binasının içinden Satılmış'm gittikçe zayıflayan acı, tüyler ürperten haykırışı duyuluyordu. Kadir Abi yerinden fırladı. Alevlerin arasına daldı ve Satılmış'ın hareketsiz vücudura bahçeye çıkardı. Tutuşmuş elbisesini söndürdü. Kanlı elbisenin yanık kokusu çok kötü idi. Tanınmayacak haldeki Satılmış'm yanında doğruldu. Kendisinin de alev alan birkaç yerini farkederek söndürdü. Bir an kararsızlıkla baktı. Sonra tüfeğini kapıp kapıya koştu. Yoka çıktığı zaman toplanmış olan askerler sevinç haykırışla-

rı ile gidiyorlardı. Birden kapıdan yola atladı. Kollarını açarak haykırdı:

— Yaşasın Türk! Yaşasın Mustafa Kemal!

Şaşkınlık içinde geri dönüp bakan Yunan askerleri aynı anda Kadir Abi'nin ateşi ile karşılaşmış, büyük bir kuvvet tarafından çevrildiklerini ve baskına uğradıklarını zannederek kaçmaya başlamışlardı. Yaralanan arkadaşlarını almadan, geriye dönüp bakmadan...

Alparslan, Satılmış'ı düşünüyordu. Köyün en sevimli, en güleryüzlü, en tatlı çocuğu idi. Köy savaşa girdikten, şehitler vermeye başladıktan sonra bile neşesini kaybetmemiş, yanına gittiği herkesin de üzüntüsünü hafifletmişti. "Vatan için son nefesini verirken bile gülümsemeli..." derdi. Ama onun yüzüne bakmaya dayanamamışlardı. Çünkü yüzü kalmamıştı, yoktu. Şehit olmadan evvel belki gülümsemişti?..

Şükrüye de belki aynı düşünceler içinde bakınıyordu. Kervansarayda düşman kalmamıştı ve bu sabah düzlükteki yoldan kimse geçmemişti. Yunan birliklerinin kaçarken arkada bıraktıkları toz bulutları kaybolmuştu.

Kadir Abi dikkatle uzaklara bakıyordu. Birden ayağa kalktı. Yolun görünmeyen ucunu işaret etti:

— Gelenler var yine! Bunlar... Al bayrak...

Alparslan da sevinçle ayağa fırladı, haykırdı:

— Evet... Türk askerleri geliyor!

Şükrüye de zıplayarak yerinde bağırdı:

— Mehmetçikler geliyor! Yaşasın... Zafer...

Arka ayakları üzerinde kalkarak zıplamakta ve kesik kesik havlayarak kuyruk sallamakta olan Şimşek de onların sevincine katılmıştı. Hemen yoldan aşağı indiler. Bu sırada ay-yıldızlı bayrakları ile düzlükten Türk süvarileri geçmeye başlamışlardı. Bunlar, Tuna boylarındaki, Ortaasya'daki, Malazgirt'teki; Ridaniye ve Volga kıyılarındaki nal sesleri idi. Süvarilerin mızraklarında Kosova'nın, Niğbolu'nun, Çaldıran'ın, Mohaç'ın, Prut'un tarih sayfalarını süslemiş zafer türküleri vardı.

Kadir Abi, Şükrüye ve Alparslan el sallıyor, sıçrıyor ve haykırıyorlardı. Zafer sevincinden, Türk olmanın gururundan, acılar içinde ölen binlerce Türk'ün intikamının alınacağını görmekten konuşamıyorlar, sessizce ağlıyorlardı. Nöbetçi arkadaşları da durumu farkedip aynı sevinçle koşarak yanlarına geliyorlardı.

Düzlükteki yol kenarında ne kadar kaldıklarını bilemezlerdi ama köye dönmeye başladıkları zaman sesleri kısılmıştı. Kumandanlık binasına gelince durdular. Gidecek, oturup konuşacak yerleri artık yoktu. Yanmış kapı önüne, yıkık duvar dibine, kömürleşen ağacın altına yerlere oturdular. Alparslan köye, sonra arkadaşlarına baktı:

— İstemezdim ama arkadaşlar, ayrılma vaktimiz geldi. Kavuşmak istediğimiz evlerimiz, tanıdıklarımız ve arkadaşlarımız var. İşlerimiz düzelince sizi görmeye geliriz!

Murat, köyün yanmış ve yıkılmış evleri ve çok acı hatıraları üzerine yeni bir hayatın temellerini atacak dört arkadaşı adına cevap verdi:

— İki sene kadar süren arkadaşlığımızın manâsı ve kıymeti bizim için çok büyük Alparslan kumandan!204

— Kumandanlığım bitti Murat! Zaferi kazandık.

— Akıllı, bilgili, cesur kişilerin kumandanlığı bitse de önderliği bitmez! Seni hep hatırlayacağız! Yolun açık olsun kumandan!

— Ben de sizi her zaman hatırlayacağım! Birlikte geçirdiğimiz acı günleri düşündükçe Türk olmanın gücünü, Türk kalmanın gereğini daha iyi anlayacağım.

Şükrüye bakınarak merakla sordu:

— Yolu nasıl bulacağız? Ormanda kaybolurуz...

— Ben yolu bulabilirim. Kasaba görününce ayrılır, dönerim. Hazırlarım!

Şükrüye gülümsemek istedi:

— Hemen dönmek olur mu?

— Şu sevincimizin üstüne kasabanın hâlini görmek istemiyorum. Sizi görmeye sonra gelirim.

Kalktılar... Hazırlık için herbiri bir yana dağılmıştı. Aynı yerde tekrar toplandıkları zaman Kadir Abi tarlalara kaçmış atlardan üç tanesini getirmiş, Murat ve arkadaşları ise yanık tahtalar ve yıkık duvarlar arasından buldukları ekmekleri toplamışlardı. Yiyecek bulmak için

evlerin yıkıntıları arasında, kümeslerde ve ahırlarda arama devam edecekti. Zafer biraz daha gecikse ot yiyerek, su içerek canlı kalabileceklerdi.

Az sonra Alparslan, Şükrüye ve Kadir Abi atlarına binmişlerdi. Alıştıkları asker selâmını birbirlerine son defa verdiler. Kadir Abi atını sürdü. Alparslan da seslendi:

— Tanrı yardımcımız olsun!

Kalanlara el sallayıp atlarını sürdüler. Hepsinin boğazında birer yumruk tıkanıp kalmıştı. Gözlerindeki yaşı akıtmamak için kendilerini zor tutuyorlardı. Acı, tehlikeli, kötü günler... Yıkıntı hâline gelen köyden geriye tek elin parmakları kadar insan kalmıştı. Zaferi görmek güzeldi ama kanlı bezlere karışmış, parçalanmış et yığını haline gelen şehitler sayesinde... Onlar canını vermişti, sağ kalanlara da bu güzel vatanı yeniden canlandırma vazifesi kalıyordu.

Ormana girmek üzere iken Alparslan ve Şükrüye dönüp köye son defa baktılar. İki sene önce gelirken buradan köy göründüğü zaman sevinçle doğrulmuş ve "Ne güzel bir Türk köyü!..." diye konuşmuşlardı. Böyle bir neticeyi düşünemezlerdi. Islak gözlerle bakıştılar, ve yollarına devam ettiler.

Zor da olsa Kadir Abi yolu bulabiliyordu. Üstelik az sonra söylemeye başladığı bir marş ormanda yankılar yaptı:

Vatan'in dağlarında çiçekler açar,

Kahraman ordumuz ateşler saçar,

Bozulmuş Yunan yel gibi kaçar,

Kader böyle imiş ey garip ana,

Kanım helâl olsun güzel vatana!...

Peygamberler kucağı şehitler yeri,

Çalındı borular haydi ileri,

Vurun ha düşmana kalmayın geri!

Türk'ün zaferi yazıldı taşa,

Yaşa Mustafa Kemal Paşa yaşa!..

Kadir Abi az sonra heyecanlanarak sesini yükseltince Alparslan ve Şükrüye de ona katıldılar:

Gölköy'ün dağlarında oturdum kaldım, Şehit olanlara destanlar yazdım, Kanlı yavrumu, anamı bağrıma bastım, Kader böyle imiş ey şehit ana, Kanım helâl olsun cennet vatana!...

Türk oğluyum ben zafer isterim, Toprak diken olsa yatağım yerim, Zafer istiyor benden şehitlerim, Türk'ün zaferi yazıldı taşa, Yaşa Mustafa Kemal Paşa yaşa!...

Marş bitince bir süre konuşamadılar. Sonra Şükrüye seslendi:

— Zannederim aynı şeyi düşünüyoruz? Efe Dayı gelmeyeli epey oldu. Şu günlerde bizi yalnız bırakmazdı.

Alparslan başını salladı. Konuyu değiştirdi:

— Köy mezarlığı şehitlik oldu. Ayrılırken Murat ile bakışmak çok zor oldu. Annesi aklıma geldi, konuşma-

ları... Tam bir Türk kadını idi. Bu sefer vatan için oğlunu değil, kendi canını verdi...

Marşlar söyleyerek, konuşarak, susarak, düşünerek ağaçların arasında gittiler, gittiler... Geldikleri gibi... Fakat bu sefer şehitlerin üzüntüsü ile zafer sevincinin birbirine karıştığı duygular içinde... Yanlarına aldıkları kuru ekmekleri bir su kaynağı başında ıslatıp yedikten, sonra atlarını ve Şimşek'i doyurup sularını içtiler. Son dönemece gelmişlerdi. Sabırsız ve meraklı değillerdi. Köyde olayları yaşadıktan sonra kasabada olanları tahmin ediyorlardı. Ancak heyecanlı idiler. Kim bilir kimler şehit olmuş, kimler sağ kalmıştı?

Kadir Abi kasabaya yaklaşınca durmuştu. Vedalaştıktan sonra dönüp gitti. Şükrüye ve Alparslan ilerlemeye devam ettiler. Az sonra kasaba göründü. Durdular ve bakıştılar. Alparslan acı ile başını salladı. Kasabaları... Tahmin ettikleri gibi Türk mahallesinde sağlam bina görünmüyordu. Bazı yerlerden ise dumanlar çıkıyordu. Şükrüye 'nin uyarısı ile atlarından indiler, ağır adımlarla, bakınarak yürümeye başladılar. Arkalarından Şimşek ve atlar geliyordu.

Nereye gideceklerini düşünmeden önlerine çıkan yola sapıyorlardı. Gördükleri birkaç kişi onları tanımadığı gibi, geçtikten sonra birbirlerine "Bu kim?..." diye sormaktan kendilerini alamamışlardı. Böyle devam edemezdi. İmam Efendi'yi bulmaya karar verdiler. Az sonra caminin ancak duvarlarının sağlam durduğunu gördüler. İmam Efendi'nin kaldığı ev yerinde denemezdi. Etraftan sesler geliyor fakat tamdık kimse görünmüyor-

du. İmam Efendi'yi arayan birisi daha biraz ilerde kararsız duruyordu. Başı açık, silâhsız ve yaralı kolu boynuna bağlı idi. Bu genç bir gazi, elbiseleri üzerinde bir Mehmetçik idi.

Alparslan heyecanla seslendi:

—Birisini mi aradınız gazi abi?

—İmam Efendi'ye bakmıştım! Beni iyi tanırdı. Köye dönmek için bana bir at bulmasını isteyecektim!

Alparslan merakla sordu:

— Hangi köye?...

Kolunun sargısından kan sızmış, saçı - sakalı birbirine karışmış ve belli ki karnı aç olan gazi Mehmetçik umut ve heyecanla gülümsedi:

— Gölpınarköy'e gideceğim! Oralıyım...

Şükrüye kendini tutamadı:

—Şimdi oradan geldik! Biz de buralıyız...

Gazi, beklemediği bu haber üzerine bir tuhaf oldu. Gözlerini sevinçle açarak kekeledi:

— Köyüm nasıl?

Alparslan ve Şükrüye yutkunarak bakıştılar. Şükrüye hatasını anlamıştı. Şimdi ne cevap vereceklerdi? Yalan söylemek doğru olmazdı. Nasıl olsa gidince görecekti. Alparslan, eli ile kasabayı gösterdikten sonra yere bakarak seslendi:

— Burası gibi...

Gazi, korktuğu veya duymak istemediği haberin gerisini öğrenmeye cesaret edemeyerek dudaklarını oynattı, yere baktı. Hiç olmazsa köye gidene kadar biraz daha umutlu, heyecanla yaşamalıydı. Alparslan seslendi:

— Geldiğimiz bu iki at köylülerin... Alabilirsin!

Gazi bir an kararsız baktı. Acı ile başını sallayıp atlara yürüdü:

— Sağolun! Zafer çok güzel şey değil mi?

Birbirlerine gülümsediler. Gazi atın birini bir taşın yanma çekti. Yine de Alparslan'm yardımı ile binmeyi başarabildi. Yarasının acısı ile büzüştürdüğü gözlerini çevirdi:

—Adın ne arslanım? Gidince anlatırım iyiliğini...

—Alparslan!

Birbirlerine el salladılar. Fakat gazi birkaç adım sonra atını durdurmuştu. Titreyen sesi ile sordu:

— Oğlumun adını koymadan köyden ayrılmıştım "Zafer" adını takacağım! Ayşe Gelin nasıl?

Alparslan ve Şükrüye dudaklarını oynattılar, yutkundular, bakıştılar. Başlarını yere eğdiler. Cevap beklemeye lüzum kalmadığını anlayan gazi atını çevirmiş ve sürmüştü. Nal sesleri uzaklaştığı zaman başlarını kaldıran Alparslan ve Şükrüye birbirlerine bakamadılar. Yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Alparslan tabancasını iş olsun diye düzeltip söylendi:

— Beklemenin faydası yok... Fatih'lere gidelim!

Tüfekleri de omuzlarında asılı idi. Hızlı adımlarla ilerlediler. Sağlam kalmamış bile olsa yerini bildikleri evi buldular. Kırılmış kapısını açmadan girdiler.Baktılar, seslendiler. Şükrüye merak etmişti:

— Ne düşünüyorsun bilmiyorum ama Alparslan, kendievlerimize neden gitmiyoruz?

Alparslan hayret içinde baktı:

— Aklımda evlerimiz vardı. Ama Ayşe Gelin'in gazi kocasını görüp, konuştuktan sonra düşünemez oldum! Haydi gidelim.

Az sonra kendi evlerinin önüne gelmişlerdi. Dolaştıkça kasabanın da köyden geri kalır halde olmadığını gördüler. Yanlarında az önce rastlayıp tanıdıkları İhsan vardı. Alacakları cevabı duymamak için birbirlerine "Nasılsın!..." diye soramamış-lardı. İhsan "Hoşgeldiniz!..." demiş, Şükrüye ve Alparslan da "Hoşbulduk!..." diyebilmişlerdi. O kadar...

Selim Bey'in çalışmalarını bildikleri için onun evini yakmakla kalmamış, hınçlarını almak için duvarlarını ve temelini bile yıkıp - dağıtmışlardı. Şükrüyelerin bitişik evleri de bu intikamdan payını almıştı. Böyle bir durumu zaten bekliyorlardı. Artık görmeye alışmışlardı. Yine de bir süre kalıp evlerini üzüntü ile seyretmekten kendilerini alamadılar. Çocukluklarının geçtiği, yıllarca içinde oynadıkları, mutlu yaşadıkları, anne ve babalarını kaybettikleri t>u evlerin manâsı onlar için bambaşka idi. Bu

evlerin yerini artık başka hiçbir ev, hatta saray bile dolduramazdı.

Bahçeye çıktılar. Konuşamıyorlardı. Ne istekleri vardı, ne de akıllarına konuşmak için birşeyler geliyordu.

Köyde, babası ve annesi Alparslan'ın aklına aslında sık sık gelmişti. Kimseye hattâ Şükrüye'ye bile bu konuda hiç söz etmemişti. Köye geldiği için üzülüyor zannedebilirlerdi.

İhsan'ı da yanlarına alarak dolaşmaya devam ettiler. Alparslan sanki korkunç bir masal dünyasında yaşıyordu. Gördüklerine, duyduklarına bir türlü inanamıyor, inanmak istemiyordu. Kasabanın mezarlığına gitmeye karar verdiler. Selim Bey'in nerede ve ne olduğu hakkında ise kimse birşey bilmiyordu. Bunu zaman gösterecekti.

Kimi nerede bulacaklarını, kime ne soracaklarını şaşırdıkları için birçok sorunun cevabını alacakları yere az sonra gelmişlerdi. Burası da artık şehitlik olmuştu. İhsan göstererek saymaya başladı: İmam Efendi, Kemal Usta, Mahmut Usta, Berber Ahmet Efendi, Hatice Teyze... Sonra şu sıra... Fatih...

Alparslan eli ile yeter diye işaret etti. Nasıl olsa gerisini duyamayacaktı. Düşmemek için olduğu yere çöktü. Göklerini kapadı, mırıldandı ve sustu. Şükrüye ve İhsan da ayakta öylece kalmışlardı. Yaklaşan tok bir ayak sesini farkedememişlerdi.

Alparslan, omuzuna sevginin sıcağını veren, sanki tanıdık bir avucun dokunduğunu, sıktığını, duydu. Başı-

nı çevirip bu parmaklara, sonra arkaya baktı. Sevinçle ayağakalkıp atıldı:

— Baba! Babacığım!...

— Oğlum! Yavrum!... Kahraman yavrum benim!

Selim Bey ve Alparslan, birbirlerinden ayrıldılar. Selim Bey daha sonra Şükrüye ve İhsan ile kucaklaştı:

— Buraya tekrar geliriz. Bizim eve gidelim. Ben de az evvel geldim.

— Eve mi gidelim?

Bu soruyu üçü birden sormuştu. Selim Bey acı bir gülümseme ile başını salladı:212

— Biliyorum, gördüm. Ama burada konuşulmaz. Ev evdir...

Dördü birden şehitlikten ayrılıp ağır adımlarla eve doğru yürüdüler. Selim Bey ve Alparslan kaçamak bakışlarla birbirlerini inceliyorlardı. Birbirini çok seven baba ile oğulun uzun süre birbirinden ayrı kalması, hele Alparslan yaşında kolay değildi. Alparslan büyümüş ama Selim Bey'in de omuzlan çökmüştü. Kim bilir ne acılar çekmiş, neler görmüş, ne mücadeleler vermişti. Üstü-başı da iyi değildi. Uzamış sakalını karıştırdı:

— Hepinizi küçük Mehmetçikler olarak bırakmıştım. Mehmetçikler olarak buldum. Gelir - gelmez kendi evimizekoştunuz değil mi oğlum?

—Evet babacığım! İmam Efendi'nin evinden sonra...

—Karşı mahalleyi dolaştım. Birçok aile Yunan askerleri ile beraber kaçmış... Ama gitmeyenler de gitmek istemeyenler de olmuş... Görüştük... Neyse o konuları sonra konuşuruz.

Selim Bey iç cebinden yuvarlak kıvrılmış uzun bir karton çıkarıp açtı. Merakla baktılar. Şükrüye iyice yanaştı:

—Kim bu Selim Bey amca?

Alparslan babasından evvel davrandı:

—Tanıdım... Mustafa Kemal!

Selim Bey, hayretle Alparslan'a baktı.

—Nasıl tanıyabildin oğlum? Hiç görmedin ki...

— Nasıl tanımam baba! Şu duruşuna, şu yüzüne, şu bakışma ve gözlerine bak!... Başka kim olabilir?... İlk fırsatta elini öpmeye gideceğim.

Selim Bey başını sallayıp oğlunu tasdik etti:

— Gideceğiz oğlum!... Ve Başkumandan Mustafa Kemal Paşamızın resmine baktıkça zaferi hatırlayacağız. Ama gördüklerimizi ve yaşadıklarımızı düşünerek... Türklüğümüzü daha heyecanla hissederek...

İhsan ayrılmıştı. Selim Bey bir yanma oğlunu, bir yanma Şükrüye'yi aldı. Kasabanın yıkıntı halindeki Türk mahallesinde yürümeye devam ettiler. Karşıda kilise, evler, bahçeler sağlam duruyordu.

Selim Bey de zayıflamıştı ama soğukkanlılığından, cesaretinden, Türklük gururundan birşey kaybetmemişti. Şükrüye'ye bakarak söylendi:

— Artık hiçbirimizin evi ve kimsesi yok Şükrüye! Yeniden bir evimiz, sonra bir yuvamız olacak! Kolay değil ama inanınca ve isteyince yapılmayacak şey yoktur. İnançla başlayınca başarmak kolaylaşır. Savaşımız ve zaferimiz gibi... Ağustos, Türk'ün zaferler ayıdır. Şimdi yeni bir zafer için el birliği ile çalışmaya başlayacağız. Lâyık olduğu bayrağa tekrar kavuşan bu vatanı, bu yıkıntılardan kurtarıp çocuklarımıza daha güzel günler hazırlamak için...

Selim Bey durdu. Alparslan'a sonra tekrar Şükrüye'ye bakarak zor da olsa sordu:

— Bir oğlum var, sen de kızım olur musun Şükrüye?Başlayacağımız yeni bir hayat için...

Şükrüye sevgi dolu gözlerle Alparslan'a, sonra Selim Bey'e baktı. Başını salladı:214

— Artık sizden ayrı olmayı düşünemem ki baba!

Selim Bey bu cevap üzerine oğluna ve kızına daha bir heyecanla sarıldı. Uzaklara baktı:

— Türk'ün ne olduğunu bilir ve Türklüğünü unutmazsa bu yüce millet kara gün görmez. Kurtulmasını bilir. Bugün Yunan'ı İzmir'in alevleri ve dumanları arasından denize döktük. Ama çektiğimiz acıyı, verdiğimiz şehitleri gördünüz.

Yıkıntılar arasından mutluluğa yükselecek güçlü Türkiye'ye doğru yürüdüler. Güneş yine sıcaktı ama bu bir başka sıcaklıktı. Çünkü caddede ay-yıldızlı bayraklar dalgalanıyordu.